

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Ösmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Száztizenkilenczezer halott.

Budapest, április 18.

A legsötétebb numerusok merednek felénk. A poklok számai, amelyeket az alvilág tüze vet föl, hogy rémülettel és iszonyattal töltse el a szíveket, fölhevítse a képzeletet s hogy az emberiség géniusának legyen oka pironkodni magán az emberi nemben.

Mert hivatalosan most teszi közzé a bolgár kormány azokat a veszteségeket halottakban, amelyek a balkáni szövetségeseket e borzalmas háboru folyamata alatt érték. A hivatalos kimutatás szerint a szövetségeseknek összesen nem kevesebb, mint száztizenkilenczezer halottjuk volt. Bulgária maga nyolcvan-ezer embert veszített. A többi halott eloszlik a szerbek, görögök és montenegróiak közt.

Hogy hányan váltak munkaképtelenné, hányan sebesültek meg, az ebben a fekete statisztikában nincs benne. Külön listát kell ezekről is összeállítani s ki tudja, hogyha ezzel kiegészítik, mennyivel infernalisabb képet kap a világ arról, hogy mennyi embervér folyt, hány család jutott koldusbotra és mennyien vannak, akik egész életükön át nyomorultjai maradnak a háborúnak!

Hozzá kell képzelnünk még azt is, hogy ez a számaránya a halottaknak csak a balkáni szövetségesekre esik. De megközelítő fogalmunk sem lehet arról, hogy a mozlím mennyi halottat, mennyi

sebesültet számlál ebben a vérfagyasztó háboruban. A szófia hivatalos statisztikus az ottomán veszteségekkel nem törődik. Am állítsák össze a mozlímok halottainak listáját, ha érdekükben áll.

Ilyenformán, ha az összes halottakról volna szó, approximative meg lehet állapítani, hogy a török veszteségekkel együtt legalább háromszázezer ember szállt le az élők sorából az örök homályba. Mert a török még vakmerőbben száll szembe a halállal, mint akár a bolgár, akár a görög, a szerb, vagy montenegrói. Hisz arról volt szó, hogy a mozlím örök időkre elveszítse pozícióját Európában. S hogy ezt megakadályozzák, minden mohamedán kész, nem egyszer, de tizszer is a halálba menni.

Mi ér föl ezzel a veszteséggel? . . . Vajjon az a chimera, amit terület-kiterjesztésnek neveznek és amely mámorral, háborus lázzal töltötte el a balkáni népeket, megéri-e azt, hogy ennyi élő, erős, hasznos és egészséges ember volt kénytelen lemondani az életéről? . . . S fölér-e azzal, hogy kiszámíthatlan tömegű család vált koldussá? Mennyit kell fejlődnie a Balkánnak, mekkora kárpótlást kell kapnia, hogy valahogy rekompenzálódjék ez a szörnyű veszteség? Évtizedeknek kell elmulniuk és lefolyniuk az idők óceánjában, amíg kiheverik a hadviselő felek ezt a rettentő veszteséget.

Még hagyján volna ez a háboru olyan előkészített volna ez a háboru olyan korszakot, amelytől egy egészséges re-

generációt lehet várni. Esetleg expialva volnának akkor a balkáni hatalmak, amelyek e véres kort előidézték. Talán egy nagy jövődőrért, a békés és nagyszerű fejlődésért érdemes lehetett volna ekkora áldozatokat hozni. De ha a balkáni királyok és a vezető államférfiak szóba állnak lelkiismeretükkel, vajjon megnyugtató választ kaphatnának? . . .

Igazán, van-e kilátásuk arra a balkáni népeknek, hogy ettől fogva megkezdődik a nagyszerű, békés munka korszaka és mindent pótolni fognak, amit ebben a háboruban vesztek? Bizony, még csak azzal a reménnyel sem áltathatják magukat, hogy hosszabb időre előkészítették a béke éráját. Ellenkezőleg: inkább a szakadatlan harcnak korszakát idézték föl, amely még sokkal nagyobb veszedelmekkel fenyegeti őket, mint amilyen eddig érte őket.

Ez a jövődő veszedelem pedig nem a mozlímok részéről ólálkodik rájuk. Az ottomán birodalom úgy legyöngült, annyira lerongyolódott ebben és a tripoliszi háboruban, hogy attól ugyan a balkáni népeknek, legalább a közel jövőben, nincs mit tartaniok. De igenis, a tűz ott lobog tovább magán a Balkánon. Mert ime, most szükségszerűen osztozkodásra kerül a sor. És ez hinti szét köztük a harag, a gyűlölködés és kiengesztelhetlen irigykedés magvát. A legkisebb előny, amelyben egyik balkáni állam részesül a másik fölött, elég arra, hogy a szenvedélyek újra haragos lángra lob-

Emlékezzünk régiekről.

— Tarlózások. —

Irta: Mórincz Pál.

(Utánnomás tílos.)

Kapivári Kapi Miklósnak, a nemrég elhunyt regényes életü nyugalmazott huszárkapitánynak, a budapesti „mulatóvilág” legdaliásabb és nagynépszerűségü gavalléralakjának kemény főmagyarok voltak az elődei is. Kapivári Kapi György főispán, ki mint a Beldi-féle összecsküvés részese 1679-ben Déván „vasban” hala meg, aranyi várkastélyában kegyetlenül bánt el a székely tutajosokkal. Kapi ur várkastélya alatt folyván el a Maros, midőn a folyón evező székelytutajosok meglátták a bástyákon Kapi ur lányait, rányerítettek a szépséges szüzekre. A felindult Kapi ur nosza elfogatta őket s — mint mén-esikóknál szokás — patkót veretett lábukra . . .

Karakán magyarok voltak mindig a Kapiak.

A régi várak és kastélyok „könyvesházaikról” nem igen kerülnek napvilágra feljegyzések. A családi irások elfértek egy-egy „pántosládában”, a könyvet meg a „mestergerepdához” dugták fel. Egy „énekeskönyvből” s meg az „öreg bibliából” idéveült egész falu népe. A „lantos diákok” sem annyira irták, mint énekeltek rigmusra szedett történelmüket. Bezzeg nál gazdagabbak voltak a fegyvergyűjtemé-

nyek, minthogy ma is fegyverekre és a fegyverhordozó katonanépre olvasatlanul költjük a száz- és ezernyi milliókat. A régiek különféle „gyilkos szerszámairól” érdekes az a jegyzék, mely 1622-ből maradt fent „Sempté” és „Galgócz” várak „hadi felszereléseiről.” Találtak ezekben a bástyaházakban: puskapor készítésére rézmoszarak, rosták, sziták, rézkádák stb; ágyuöntéshez formák; bűdöskő, vitriol, terpentín, gálczkő; kopják, pallosok, szeges botok; puskák több kiállításban is, mint: muskatér puská, morvai aczélos puská, hajdunak való puská, öreg szakállas, kicsin szakállas, hosszú jancsár puská stb. Ágyu- és taraczk golyóbisok, aprók és öregek. Hajigálni való tüzes korsók, tüzes botok, tüzes labdák, tüzes kalácsok. Az ágyuk is tömegestől, mint: kétkerekű forgótaraczk, seregbontó ágyu, öreg faltörő ágyu, (kiben 25 font nehéz golyóbis megyen), hosszú sebes kis taraczk, 40 fontos sakonjai öreg ágyu „Crocodilus” néven, szepesi hosszú szarvas-ágyu, öreg hosszú szegletes sebestaraczk, rövid „dupla” falknet, öreg hajdu ágyu, rövid rézmosár, morvai vas-habicz, tizennyolcz csövü öreg seregbontó stb. Egymás pusztítására mindig készen állott, a fegyverkezésre nem sajnált soha költséget az ember.

Az eszem-izsomra megvoit a hajlandóság őseinkben is. Nagybányán — odelő — külön „kupás czéh” is virágzott. Ennek a czéhnek voltak a remekel: „félvedres csős-száju, féloldal lapos palaczk; félvedres fedeles kupa;

bokály formájú fedeles kupa; iczczés, meszelyes — és egyitalu apró kupa; talpas és talpatlan pohár; tólas művek közül: — öreg remek makkos kassai borító, fatalak, tejszűrő, tányérok (juharfából és nyárfából).“

1493-ból megható a „székelyek panasza”. Siralomnak is beillik és kötetes könyveknél többet mond el ez a feljajdulás. Báthory István erdélyi vajdának, a székely ispánnak bukása alkalmából panaszlották: — minden hadjáratban és táborozásban ott voltunk az ország védelmére, s a mi őseink vére különböző országokban, tudniillik Moldvában, Havasalföldön, Rác-, Török-, Horvátországban bőven omlott és a mi vérünkkel patakok folydogáltak, tagjainkból és csontjainkból pedig halmokat hánytak . . .

A nagy magyar költő tehát nem a levegőből írta és szomorú jusson énekeljük mi: „megbűnhötte már e nép a multat s jövődőt.”

Másik nagy Báthory István volt később az, kit a lengyelek királyul választottak. A harmadik Báthory István nem volt király, sem fejedelem, csupán országbiró. Am jellemre, kemény magyarságra vetekedett őseivel. Ez a Báthory is mérhetetlen gazdag főur volt, a büszke Ecsed-várából falvak százait uralta. A buzgó katolikus Báthoryak közül felekezetére is kivált ez az „országbiró.” Vastagnyaku kálvinista ur volt. A németek íránti „boszúból” és gyűlöletből Booskai István „fel-

OLLA
bizonyított
jobb higiénikus
GUMMI-
különlegesség
teljes jóállás.
denült kapható.
gyegek ingyen
A gummi gyártásból
ny. 451/S
ter. 817
ssó 57

ENAEUM
ÖNYVTÁR
bb kötete:
irodalom híre-
lének tökéle-
szettel megirt
regénye:
RIELE
MUNZIO:
TÜZ.

Ford.
AROLY.
l. — Ara
ötésben
Kop. 190
egjelentek:
TAMÁS: Komé-
Nov. (224 old.)
JOS: Glória. No-
448 old.)
A számbőr-
(387 old.) For-
harsányi K.
nasci orvos. Reg.
) Ford. Gerő A.
Két város. Reg.
M. (448 o.)
FRANCE: A Pin-
színete. Regény.
Gy. (320 o.)
Az orvos fele-
s más novellák.
(ldal.)
Szerlem
v. (1152
Két kötet.
J. Nadzai-Murát.
y. Az ördög. El-
és. (374 old.)
CHARD: A költő
asszony. Regény.
(ldal.)
ELA: A boldog-
y dervise. (372
ANT: Egy élet.
y. (372 oldal.)
ER: A barát ná-
gyeb novellák.
V. ford. (384 o.)
JEN: Két sz-
színtendő és más
élesek. (384 o.)
TAM: Az őseink.
kretélye. (384 o.)
FRANCE:
nek szeméjznak.
384 oldal.)

korona
190
n ára

banjanak és azok, akik eddig szövetséget kötöttek egymással az öldöklésre, egymásra rontsanak.

Ennek a jelei már mutatkoztak a háboru folyama alatt. Bolgárok és görögök már egymás véréit is ontották és a haragos gyűlölet egymás iránt folyton növekedőben van. Ugyanilyen engesztelhetetlen harag érlelődik a bolgárok közt Szerbia iránt is és megfordítva. S ha mindennek vége lesz és a hatalmak is kimondották már az utolsó szót, a világ el lehet készülvén arra, hogy az a harci kedv, amely eddig megnyilvánult, de a mozlim ellen irányult, egymással szembe állítja majd a balkáni népeket.

Nem értek el ilyenformán mást a balkáni hatalmak, amelyek a háborút előidézték, mint azt, hogy legfőbb egy új, véres háborunak egyengették az útját. S joggal kérdezheti az emberiség géniusza, ha pillantást vet a most közzétett halotti lajstromra: csakugyan érdemes volt-e ezért ilyen háborút viselni? S hol az a lelkiismeret, amely erre a végzetes kérdésre megnyugvással tud válaszolni?

Budapest, április 18.

Az ellenzék választójogi bizottsága. A szövetségelt ellenzéki pártok választójogi bizottsága e hó 23-án, szerdán délelőtt tizenegy órakor az országgyűlési néppárt körhelyiségében értekezletet tart.

A horvát ellenzék győzelme. A mai zágrábi községtanácsi választásokon a második kerületben az egyesült ellenzék jelöltjei győztek nagy többséggel. Amennyire a szavazás eddigi eredményéből következtetni lehet, mind a 10 jelöltjük győzött. A hivatalos szkrutinium éjjelkor fog véget érni.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszántúli református egyházkerület ez évi tavaszi közgyűlését május 28-án tartja meg a debreczeni református kollégium disztermében dr. Baltház Dezső püspök elnöklése alatt. A közgyűlést megelőző napon, május 27-én délután esperesi értekezlet lesz.

keléséhez" csatlakozott és a nemzeti szabadságharcnak egyik súlyos, rendíthetetlen tényezője volt. 1605-ben július hónap 25-én halt meg eszedi várában és ott készítette el még 1603-ban nevezetes, megilletődés nélkül ma sem olvasható végrendeletét, melyben — egyebek során — temetéséről is előre intézkedett. Pompanélküli, de „rendszerinti“ tisztességes temetést parancsolt. Temetése költségeire: predikátoroknak, mestereknek, éneklő deákoknak, jelenlevő szegényeknek stb. 300 aranyat, 300 tallért és 1000 forintot (dutkáiban) rendelt. Meghagyta, hogy a temetés alkalmából jobbágyságot „egy fillér ára marhában se rójják meg“, erre tekintettel még külön „200 tallért“ eszolt a temetési költségekhez, hogy eltakarítatása „más ember síralma nélkül“ mehessen végbe. Azt is meghagyta — a puritán kalvinista István ur, hogy őt „meg ne főröszzék.“

— Majd megfereszt — ugymond — az Krisztus az ő vérével . . . — Meghagyta, hogy koporsójára se varrják keresztet, mert „aféle pápai bolondság“ neki nem kellett.

A szerbek, montenegróiak kegyetlen mérszárlásairól rémes eseteket hoznak nyilvánosságra a duvadakként hajszolt albánok. Pedig aki ismeri ezeknek a „balkániaknak“ régebbi történetét is, nem csodálkozik a mostani szerb és montenegrói vitézeknek elvadultságán sem. Ilyen fül- és orr-vágók voltak az elődeik is. Annakidején az ő atyafiságukhoz tartoztak az Adria-menti Karsztok között a hírhedt „usz-kóls“ is, vérszerjnt is ősei Nikita népének.

A közgyűlés legfontosabb tárgyai az előkészítőbizottság, a főiskolai igazgatótanács, az egyházkerületi-, pénzügyi-, népiszkolai bizottság felterjesztései, az egyházmegyék közgyűlési és bírósági ügyei lesznek. A közgyűlésen résztvevőknek a vasuti kedvezmény iránti kérelmüket április 20-áig kell bejelenteniük az egyházkerületnél.

Politikai válság Ausztriában. Az osztrák Reichsrath, úgy lehet, feloszlatus előtt áll. Ma vett bécsi értesülésünk szerint ugyanis a csehországi és a galicziai bonyodalmak és a ruthének magartatása következtében a Reichsrath munkaképességét biztosítani nem lehet, ami kétségtelenül teszi a létszámfelemelés megszavazását is. Ilyen körülmények között alig van más megoldás, mint feloszlattatni a Reichsrathot. Az új választások szeptemberben lennének. Gróf Stürgkh miniszterelnök tárgyalásokat folytat a csehekkel, amelyek azonban kevés kilátással kecsegtetnek. Galicziában a választójogi reform fölött folytatott tárgyalások okoznak nagy nehézségeket. A ruthének pedig egyenesen kijelentették, hogy nem vállalnak kötelezettséget a parlamentben követendő maguktartása tekintetében. Hir szerint Bobrinszky helytartó Bécsbe ment, hogy átnyujtsa lemondását.

Az osztrák pragmatika-sankció

Budapest, április 18.

Holnap ülik meg Ausztria népei kétszázadik évfordulóját a pragmatika sanctiónak, annak a szerződésnek, mely a Habsburg-dinasztia családi törvényét Ausztria népeivel a trónöröklés rendjére vonatkozólag elfogadtatta.

Magyarország ebben az ünneplésben esendes szemlélő lehet csupán, mert hisz tiz esztendővel a pragmatika sanctió hozatala után, 1723-ban hozott a magyar országgyűlés törvényt a trónöröklés rendjéről, mégis az osztrák körök az ünneplést a monarchia ünnepeinek, a Habsburg-ház országai ünnepeinek akarják feltüntetni.

Ez az igyekezet nem új keletű; a Lustkandl, Ternér, Turba-féle teóriák évtizedek óta hivatalos teóriák Ausztriában és az egész függetlenségi magyar politika ezeken az elméleteken szenved hajótörést.

Mi lehet ezeknek a lehetetlen közjogi fer-

ditéseknek az alapja? Hogy lehet az, hogy az irott közjog ellenére az ilyen elméletek felburjánozhatnak, sőt még legfelső körök előtt is elfogadásra találhatnak?

A felelet egyszerű: Az okai, hogy a magyar államéletnek van egy u. n. jogi és egy tényleges állapota. Törvényben biztosítottak századok óta, hogy Magyarország független és szabad ország és semmi más államnak alávetve nincsen, de minisztereink belső ügyeinket Bécsben tárgyalják; törvényben van, hogy gazdasági és pénzügyünk önálló, de a bank és a vámterület közös; törvényben van, hogy a hadsereg magyar, hogy a sajtó, az egyesülés joga korlátlan, a bíraskodás független és egyenlő, a közterhek egyenlők — és tényleg, tényleg hol vagyunk mindettől? Mindez százados törvényben van letéve; ám azok a magyar urak, akik jogilag kardot rántottak volt, tényleg mindig készségesen leborultak a trón zsámolyánál. Minden században akadtak rezolúciós vitézek, ezért van nekünk egy jogi helyzetünk és egy tényleges, melyek közül a joginak nem felel meg a tényleges és ennek nem a jogi.

A politikai élet hatalmasainak ez a gerinczetelensége és az, hogy a maguk egészen sajátos osztályérdekeikért cserébe nem egyszerű voltak hajlandók feladni az ország érdekeit: ez az oka a Lustkandl-féle teóriáknak és ez az oka, hogy egy szövetséges állam előkelő lapja, kormány-organuma, a pragmatika sanctió ünneplésénél megfélemledik arról, hogy van itt egy szabad és független ország: Magyarország, és rólunk is mint az egyik örökös tartományról mer beszélni. És ez az oka annak, hogy bármennyire akarja is a magyar politikai világ, nem tud letérni a közjogi politika útjáról. Mert bizonyos, ha valaha összhangba jó a jogi állapot a ténylegesel, önmagától meg fognak szünni az összes gravamenek, bizonyos, ha Magyarországot törvényei szerint fogják igazgatni és nem osztrák jogbölcselek és közjogászok utmutatása szerint: soha, de soha nem fogunk meddő „közjogi kérdéseket“ feszegetni.

1602-ben Rabatta József zengi parancsnoknak, a „császár“ emberének végre sikerült legyűrni őket, de vesztére, elbocsátotta a német zsoldosait és az uszkók rátörték a várkastélyára. Felkoncizolták Rabattát, midőn is „szívét kitépték, felfalták.“ Másnap azután kiterítették a — templomban, ahol meg az asszonyok „nyaldosták mohón“ a holttest sebeiből kifolyt „vért“ . . .

— Jellemző ethnographikus vonás! — mondta erről a történetirő.

Hora, Kleszka, Janku „népének“ a története is eléggé foltos az ártatlanok és védtelenek vérével. Beheim Mihály nevezetű német zsoldos katonája az 1400-as esztendők első feléről feljegyezte kalandos életregényeinek során a „nagy“ Drakul vajdának a „remetteit“ is. Drakul vajdának szobrot emeltek Jassyban (Jászváros régenté!) az oláhok, mint egyik legnagyobb hősiüknek . . .

— Drakul nagyobb hőhér volt, — írja: szörnyű adatait feltárván: Beheim, — mint Hérodész, Dioklézián, Neró és a többi ilyenek valamennyien . . .

Néhai Kropf Lajos, az Angliába elszármazott jeles magyar történet-búvár, alapos tudással és előszeretettel vadászgatott az oláh történetirők vakmerő ferdítéseire és hazudozásaira. Miután Xenoponnak „Historie des Roumaine de la Dacie Trajane“ művét is végigbolháta, jegyezte meg Kropf:

— E könyvre emondható: — Dacia tartalma mendacia, tudnillik — hazugság!

Az oláh történetirőkről és történetirásról Kropf Lajos szegezte le ezt is:

— Az ördögről mondják, hogyha szükséges, a bibliából idéz . . .

Közös érdekből, közös ellenségek ellen sokszor küzdött egy táborban a magyar az oláival. Hol a török, hol a német volt ez a közös ellenség. Mostan is hiába fenekedik az oláh a magyarra, a szláv népek aczélgyűrűje végveszedelem idején egymásra utalja, egy hadi táborba szorítja népeinket, mint például II-dik Rákóczy György idejében is, midőn a marosvásárhelyi diadalmas bevonulás alkalmával a „vörösdíszbe“ öltözött fejedelem oldalán ott haladt az oláh Konstantin vajda, a fejedelem magyar, német katonái mellett az oláh sereg is. Rákóczy „török siposai“ a bubánatos „oláh fáta notáján“ kívül (a fáta keseregve keresi eltévedt „kapráit“, kecskét a havasokon), Petky István „jeremiáját“ fújták ekkor:

Izraelnek szent istene,
Ki lakozol magas mennyben,
Vigyázz onnan mindenkire . . .

Minékünk egyébként ma sincsen okunk a kishitűségre, a félelemre. Magyar, derék magyar katonaságunkra ma is ráillik gyönyörű jellemzése a táborozó vitéznek, melyvel jó háromszáz esztendeje németrésztől méltányolták és dicsőítették a magyar hajdút:

— Ört áll. Talpon virrad. Egész nap dolgozik. Sáncot hány. Árkot vet. Az éhséget és a szomjuságot panasz nélkül türi . . .

A kibontakozás utja.

— Uj helyzet — uj alakulás. —

Ijedelem a munkapárton.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

Mai számunkban attól az előkelő bécsi katonától, aki legutóbb munkatársunk előtt nyilatkozott a politikai helyzetéről és a bécsi felfogásról, felelet érkezett azokra a nyilatkozatokra, melyeket néhány vezérlő politikuskunk adott válaszul az „Egyetértés”-nek.

Ez az újabb bécsi interjú még nagyobb mértékben keltett feltűnést, mint az előző, mert bár láttatni engedte, hogy a „bécsi körök” micsoda árt szabnak a kibontakozásért, mindazonáltal igazolja, hogy Bécsben kellő objektivitással mérlegelik a magyarországi pártviszonyokat.

Alkalmunk volt erről a tárgyról a mai nap folyamán egy előkelő politikussal beszélgetni.

— Higgye el, — ugymond, — nehéz erről a témáról beszélni és semmiesetre sem szeretném, ha hire kelne, hogy én nyilatkoztam Ön előtt. Az bizonyos, abban igaza van a bécsi hangnak, hogy az ellenzéknek igen nehéz a helyzete és legmegfelelőbb megoldás az ő számára egy új választás lenne. Ám mégsem térhetünk le a megkezdett útról és semmilyen más lépést nem kezdeményezhetünk, mert ez úgy hatna, hogy mi akarunk békülni.

— Szóval az eddigi álláspont mellett maradnak mereven?

— A jelen viszonyok közt nem tehetünk mást. Azonban bizonyos, hogy ha Lukács és Tisza távoznának, az ellenzék sem helyezkedne a mai intranzigens álláspontra.

— De hisz épp azt kifogásolja a bécsi interjú, hogy addig nem lehet szó a mai rendszer megdöntéséről, míg nincs garancia egy újra!

— Ez tény. Ámde az az alakulás, amelyet Bécs követel, különösen pedig, hogy egész u. n. közjogi programunkat feladjuk, lehetetlenné teszi számunkra, hogy ezt a kívánságot komolyan vegyük. Pedig őszintén mondom, szükség volna egy új alakulásra, a mai helyzet a munkapártra nézve különösen, de az ellenzékre nézve is egészen vigasztalan. Meg vagyok győződve róla, hogy Bécsben is be fogják látni ennek a helyzetnek a fonákságát és ott fogják megtenni az első lépéseket, ha ugyan már eddig meg nem tették.

— Hogy méltóztatik ezt érteni?

— Erről talán elég is volt ennyi. Az tény, hogy az ellenzék az első alkalmat, mely becsületet békére vezetne, meg fogja ragadni, mert tudja, hogy ezzel az országnak tesz szolgálatot.

— És a sztrájkra vonatkozó megjegyzését a bécsi interjúbanak...?

— Amit ott állítólag Lukács mondott, hogy az ellenzéknek jobban tetszett az ő javaslata, mint a saját magáé és ezért áll el attól, hogy a sztrájkjal megbuktassa a politikai és a közéleti erekeslet, akkora súlyosdását tételeznék fel az ellenzékéről, hogy nyilatkozni sem érdemes róla. Lehet, hogy voltak taktikai hibák, de ezt a rágalmat nem hiszem, hogy józan ember el tudná hinni.

Eddig tartott a beszélgetésünk, mely azt az egy bizonyosságot elárulta, hogy az új pártalakulás, vagy legalább is, valamelyes új alakulat nagyon aktuális kérdése az ellenzék taktikájának.

Erről a kérdéstről cikkeznek már napok óta gróf Andrássy Gyula is és gróf Károlyi Mihály ugyancsak egy kooperációs programot sürget. Ma egy Justh-párti estilap pedig a következőket írja:

A lapokban újabban is több nyilatkozat jelent meg az ellenzéki pártok között tervezett egyesülésről. Károlyi Mihály gróf nyilatkozata szerint egyesülésről nincs szó, csak kooperációról. Az ellenzéki pártokban általában megvan az a törekvés, hogy az ellenzéki küzdelmet egységesen és a legnagyobb energiával folytassák.

Azok az intrikák, amelyek azt célozták, hogy az ellenzéki pártok között egyenetlenséget idézzenek elő, mind hatástalanok maradtak. Sem egyenetlenkedés, sem visszavonás, sem féltékenykedés nincs a pártok között.

Bizonyára amely perczben a kormányalakításnak kötelezettsége az ellenzékre hárulna, megalkotná az ellenzék a legaktuálisabb munkaprogramot is, amelynek végrehajtására vállalkoznék. Hiszen ez már most is adva van a helyzetben és az ellenzék eddigi küzdelmeiben. Az alkotmányon elkövetett sérelmek reparálása és az általános, demokratikus választói jog megalkotása.

Tiszta és egyenes munkaprogram ez, melyhez semmi kétely nem fér. Ebben a kérdésben könnyen lehet az ellenzéki pártok közt a kooperációt megteremteni.

Ennek egyetlen szilárd bázisa az ellenzéki pártokra nézve a közösen elfogadott és megerősített ellenzéki választójogi tervezet. Arról azonban nem lehet szó, hogy a függetlenségi párt a maga közjogi elveit eldobja. Fuzióról tehát ilyen értelemben szó sem lehet.

Ezzel szemben a munkapárton nagy konsternációt keltett a bécsi interjú. A munkapárt teljes tudatában van annak, hogy közleményeink a legilletékesebb körök gondolkozását fejezik ki és hogyha az abban foglaltak megvalósulnak: ez az ő tökéletes bukását jelenti. Különösen a Tisza-gárdát hangolták le a róluk elhangzott kemény kijelentéseket, még igen sokan azok közül, kikre a bécsi hang helyes érzékkel célozott, felismerték a helyzetet és míg egyrészt igyekeznek magukat távol tartani a munkapárt rohamától, keresik az utat, melylyel magukat és a tiszta liberális programot megmenteni tudják. Tudomásunk szerint ebben az irányban már történtek lépések.

Budapest, április 18.

Az erdélyi magyarság megmentése. Az erdélyrészi vármegyék küldöttsége járt ma Dósa Endre cs. és kir. kamarás, alispán vezetésével Lukács László miniszterelnöknél és gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszternél. A küldöttségben résztvettek: gróf Teleki Domokos főrendiházi tag, gróf Bethlen István, gróf Teleki Ferencz, Zeyk Károly és Hossay Lajos országgyűlési képviselő, Fekete-Nagy Béla kolozsvári h. polgármester, Hofbauer Aurél marosvásárhelyi, Muzsnay Béla hátszegi és Imreh István vajdahunyadi polgármesterek, Bakó András, Szikszay Ferencz, Somogyi István főispán.

A miniszterelnökkel Dósa Endre ismertette gróf Bethlen Istvánnak azt a Marostordamegye törvényhatósági bizottságában előterjesztett indíványát, amelyet azóta csaknem valamennyi erdélyrészi vármegye s azonkívül is több vármegye elfogadott, hogy a telepítést és a parcellázást nemzeti szempontból szabályozzák s e végül törvényhozási uton megfelelő anyagi erővel tegyék meg a szükséges intézkedéseket. A küldöttség nevében kérte a kormány hathatós támogatását. Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy már gondoskodott arról, hogy a szakminiszterek soron kívül vegyék munkába ennek a kérdésnek tárgyalását. — Mindenesetre azonban mindent el fog követni, hogy gyakorlati uton az erdélyi magyarság megmentése érdekében megfelelő birtokpolitika inauguráltassék. Ő maga, mint erdélyi ember minden részletét ismeri ennek a kérdésnek s nagy szomorúsággal látja, hogy a magyarság mennyire stannál az erdélyrészi vármegyékben a romlás nagyarányu terjeszkedésével szemben.

A küldöttség azután a földmívelésügyi minisztériumba vonult. Itt is Dósa Endre alispán terjesztette elő a küldöttség kérését. Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter kijelentette, hogy véle-

ménye szerint maga a törvény nem elegendő Erdély megmentésére, ha megfelelő anyagi erő nem áll rendelkezésükre. Ennek a célnak szolgálatára jött létre az altruista-bank, amelynek szervezésével a kormány nagy lépést tett a gazdasági élet fejlesztésére. Megemlíti, hogy az altruista banknak Erdélyből 67 birtokot ajánlottak föl megvételre; ebből az következik, hogy a magyar közép-birtokosság a kínálkozó jó földárakra való tekintettel birtokát értékesíteni akarja s így a könnyelmesebb járadékot óhajtja élvezni. A miniszternek az a terve — és sajnálja, hogy ezt a közbejött katasztrofális pénzügyi viszonyok, a háboru és a belpolitikai zavarok miatt már az elmúlt évben nem valósíthatta meg, — hogy az államnak különféle erdő- és mezőgazdasági birtokait a törvényhozás útján eladhatóvá kívánja tenni, vagy bérbeadni a lehető legkedvezőbb feltételekkel. Igéri, hogy még a nyár folyamán erre az ügyre vonatkozó törvényjavaslatot fog előterjeszteni, s ha, ami remélhető, a törvényhozás ezt megszavazza, külön szaktanácskozáson meg fogják vitatni a végrehajtás módzatait.

Keresik Lukács utódát.

— Uj harez a választójogért. —

Az ellenzék országos akeziója.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, április 18.

Még nincs kormányválság és talán közeli kilátás sincs arra, hogy legyen, de mégis mindenki és minduntalan a Lukács László utódát tippeli. Nevek bukkanak fel jobbról is — balról is, Budapestről is — Bécsből is, amelyeknek viselőiről azt állítják, hogy komoly kilátásaik vannak a magyar miniszterelnökségre, de Lukács László nevééről, az ő maradásáról soha sincsen szó. Őt a felmerülő kombinációk figyelembe sem veszik, mintha nem is léteznék. Pedig hát létezik és még mindig ő a miniszterelnök, de hát — kérjük, — élet-e ez? . . .

Ma is például beavatott politikai körökből röppent ismét világgá az a hír, hogy báró Hazai Samu honvédelmi miniszter lesz az új miniszterelnök, akinek Bécsből azt a missziót szánták, hogy béküljön ki az ellenzékkel és már a rendes uton, normális parlamenti viszonyok között szavattassa meg a legújabb létszámemelést. Hogy mi igaz ebből a híresztelésből és minő kilátásai lehetnek ennek a misszióknak, azokról, azt hiszszük, még nagyon is korai volna nyilatkozni, de tény az, hogy egyes befentes politikusok — egytől-egyig munkapártiak, — kivétel nélkül Hazaira esküsznek, mint a jövő emberére és nem — Lukácsra! . . .

Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy változásnak kell bekövetkeznie és hogy Lukács nem maradhat. Ezt Bécsben is épp úgy átérzik, mint Budapestben. És átérzik azt is, hogy Lukács távozásával jönni kell — nemcsak egy posszibilis utódnak, — hanem a demokratikus választójognak is, mert ez a helyzet kulcsa, ez a békés kibontakozás alapfeltétele. E nélkül a harez tovább fog folyni nemcsak Lukács, hanem mindenki ellen, aki úgy jön, hogy a demokratikus nagy átalakulást nem hozza magával.

Ezt dokumentálja a szövetségzett ellenzéki pártok legújabb országos akeziója, mely arra van hivatva, hogy minél szélesebb néprétegeket vonjon bele a választójogért folyó küzdelembe. Ez a széleskörű ellenzéki akezió oszontentatív meg fogja mutatni, hogy az ellenzéki pártoknak igenis van közös bázisuk az együttműködésre és ez a közös bázis nem az, — aminek munkapárti oldalról hirdetik, — hogy kizárólag politikai személyiségek ellen folytassanak harezot, hanem ez a közös bázis:

a demokratikus választójog, mely az egész magyar közvélemény osztatlan kívánsága.

Ezért pedig az ellenzéki pártok a legkeményebb harezra is hajlandók és épp ezért mára már odafejlődött a helyzet, hogy az ellenzék május 5-én, a legnagyobb valószínűség mellett, megjelenik a képviselőház ülésén és ott is felveszi a csatát a választójogért. És ebben az elhatározásában nem fogja őt megintgatni az ujonnan szervezett parlamenti őrség, vagy a kirovandó pénzbírság, mert az a cél, amelyért az ellenzék küzd, sokkal nagyobb áldozatokat is megér, mint egy kivezetést, vagy ötszáz korona pénzbüntetést! . . .

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

Lukács bécsi utja.

Félhivatalosan értesítenek, hogy Lukács László miniszterelnök holnap, szombaton délután Bécsbe utazik és vasárnap külön kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszterelnök bécsi utja — mint azt már tegnap jelentettük, — a létszámemeléssel és a képviselőház májusi munkaprogramjával áll szoros összefüggésben.

A miniszterelnököt bécsi útjára felesége és családja is elkíséri.

Az ellenzék akciója.

A szövetkezett ellenzéknek népgyűléseket rendező bizottsága ma délelőtt 10 órakor a néppárt helyiségében ülésre ült össze, hogy megbeszélje a szükséges teendőket. Az ellenzék ugyanis most folytatni fogja még az őrszél megkezdett népgyűlések sorozatát és fel fogja keresni az egyes munkapárti képviselők kerületeit is, hogy az ország közvéleményét felvilágosítsa azokról a veszedelmekről, amiket a munkapárti erőszakoskodások és törvénytelen ségek rejtenek magukban és folytassa az agitációt az általános választójog érdekében. Az értekezletet április 23-án, szerdán folytatják a délután öt órára összehívott bizottsági ülésen.

A szövetkezett ellenzéki pártok egy országos választójogi gyűlés megtartását tervezik, amelyet még a képviselőház összeülése előtt, valószínűleg május 4-én tartanak meg. Az országos gyűlésen megjelennek a függetlenségi pártokhoz tartozó összes országgyűlési képviselők. Meghívják az országos gyűlésre a disszidenseket és a demokratákat is. Ezenkívül a magyarországi szociáldemokrata pártot, az országos választójogi ligát, a Reform-Klubot és a szövetkezett ellenzéki pártok elnökségei külön-külön felszólítják a vidéki pártvezeteket arra, hogy az országos választójogi gyűlésen képviseltesék magukat. A szövetkezett ellenzék agitációs bizottsága szerdai ülésén részletesen megállapítja az országban tartandó többi népgyűlések idejét és az agitáció egész programját. A bizottság már ma örömmel konstatálja, hogy az ország számos helyén szándékoznak népgyűléseket rendezni és mindenütt kérik az ellenzéki pártok támogatását.

Bakonyi Samu országgyűlési képviselő, a Választójog Országos Szövetségének alelnöke, a szövetség végrehajtó bizottságát folyó hó 22-ére, kedden este hat órára ülésre hívta össze. A végrehajtó bizottságnak az Országos Reform-Klub helyiségeiben tartandó ülésén a választójog érdekében folytatandó új akció mozzanatait fogják megbeszélni.

Désy Zoltán nyilatkozata.

Ellenzéki részen tegnap óta gróf Károlyi Mihály nyilatkozata kapcsán arról beszélnek, hogy a szövetkezett pártok fuziója helyett kooperációban történjék megállapodás és ennek a gondolatnak vannak is hívei a szövetkezett ellenzéken. Désy Zoltán az utóbbi tervre vonatkozóan a következőket mondotta:

— Az teljesen mellékes, hogy milyen czímen és milyen formában lehet az összes ellenzéki pártokat állandó jellegű közös munkára egyesíteni. Önként értendő, hogy azt a módot fogjuk majd választani, amely

számol a gyakorlati lehetőségekkel. Ami pedig a gyakorlati lehetőségeket illeti, azoknak egyrészt, sőt fontosabb részét nem mi állapítjuk meg, azok a helyzet által adódnak és így, ami szintén önként adódik, a helyzettel kell számolnia. Egy dolog bizonyos, hogy az ellenzéknek júniusban létrehozott szövetkezése bevált. Az addig széttöredezt ellenzék, mint hatalmas parlamenti erő lép fel. Ezeket a kapcsolatot most szorosabbakká, erősebbekké kell tennünk és akkor, úgy hiszem, a munka sikere biztosítva lesz.

— Olvasta méltóságod a kormány fenyegetőzését a Kossuth-párti képviselők ellen és ujabban egyes ellenzéki lapok ellen is? — kérdezte az újságíró.

— Olvastam azokat a gyanúsításokat, mert hiszen másnak nem nevezhetem, mindaddig, amíg a vád csak így általánosságban van tartva, egyének megnevezése nélkül. Szerintem, aki ilyent állít, annak első kötelessége megnevezni az embereket, akikre a vád vonatkozik és bizonyítani vádjait. Megjegyzem azonban, ha akár ellenzéki képviselő, akár az újságírók egyénemre is fogadott el ilyen pénzeket, miután ez sem a pártvezetés, sem az ellenzéki sajtóorgánumok vezetőinek tudomásával nem történt, csak az illetőkre vet árnyat és nem a párt-ra, vagy az ellenzéki sajtóra. Ami egyébként a pártvezetést illeti, ha tudomásunkra jut bármi, mi igenis el fogunk járni. Egyébként ez az egész leleplezés a legkompromittáltabb magára a kormányra, amely beismeri, hogy a büntetőtörvénykönyvbe ütköző módon szerzett pénzt erkölcsileg meg nem engedett ilyen czélokra fordította. De azért újból és újból hangsúlyozom: nevéket kérünk és bizonyítékokat.

A marosvásárhelyi beszámoló.

Marosvásárhelyről jelentik: Marosvásárhelyen nagy előkészületeket tesznek, hogy minél impozantabban fogadják Désy Zoltánt s az ellenzék vezetőit. A képviselők délelőtt fél 11 órakor érkeznek meg. Az állomáson nemcsak a város polgárai, de az egész megye közönsége fogadja majd az érkezőket, akikkel együtt, Székelykocsárdon csatlakozva, jön számos erdélyi küldöttség is. Délben Ugron Gábor nyugalmazott főispán látja vendégül a képviselőket. Délután lesz a beszámoló beszéd a Transilvania nagytermében. Este a függetlenségi párt és az összes ellenzék részvételével bankett lesz. A képviselők egy része az esti vonattal, másik része pedig a hétfő reggeli vonattal utazik vissza Budapestre.

Közlekedési minisztérium.

Január elseje óta az államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél a forgalmi osztályban egyenruhás urak dolgoznak. Újév óta vezérkari tisztek vannak az igazgatóságoknál és üzletvezetőségeknél abból a czélból, hogy a vasutak menetrendje és főkészültsége a katonai czélokra megfelelő legyen. Azoknak a vezérkari tiszteknek így egyfelől módjuk lesz közvetlenebb tapasztalatokat szerezni a vasutak estleges felszerelési és készütségi hiányairól, másfelől pedig közvetlenebbül érvelnyesíthetik a katonai kívánságokat.

A vezérkari tisztek jelentéseiből báró hűtendorfi Konrád Ferenc vezérkari főnök nagyjelentőségű memorandumot készített, amely a trónörökös asztalán van. A trónörökös maga is helyesli, amit a vezérkari főnök kíván, hogy tudniillik Magyarországon is külön vasúti minisztérium szerveztessék.

A kereskedelm minisztériumban különben évek óta kész tervek vannak a közlekedésügyi minisztérium megalakítására. A jelenlegi Máv. üzletvezetőségek lényegesen kibővített hatáskörrel üzletigazgatóságokká szerveztetnének át, illetőleg ezt az új elnevezést kapnák. Az utügyek, vasuti és folyamhajtási ügyek kerülnének az új közlekedésügyi minisztérium hatáskörébe. Az államvasutak igazgatósága mai hatáskörében megszűnne és beolvadna a minisztériumba.

Horvát képviselők értekezlete.

Csak nemrégiben közöltünk egy jelentést arról, hogy az unionista horvát képviselők, — akik a magyar országgyűlésnek is tagjai, — április hó második felében tanácskozára fognak egybegyűlni Budapestre. Mint bécsi hírforrásból most értesülünk, ez a tanácskozás nem április hóban, hanem május első napjaiban, de mindenesetre a magyar országgyűlés összeülése előtt lesz. A konferencia közvetlen célja: jelölés a jegyzői állásra és a bizottsági tagságokra. De kétségtelen, hogy ebből az alkalmából a horvát politikai viszonyok is szóba fognak kerülni és pedig legelsősorban a horvát királyi biztosság intézménye, amely ellen a képviselők ismételt állást fognak majd foglalni. Ezenkívül kilátás van arra is, hogy azok a különböző kombinációk is szóba kerülnek majd, amelyek a horvát helyzet szanálására eddig a napi sajtóban felmerültek. Szóval vitaanyag van bőven és így a horvát képviselők értekezletén igen érdekes eszmecserére van kilátás.

Népgyűlés a kormány ellen.

A hódmezővásárhelyi függetlenségi és 48-as Kossuth Lajos pártkör választmányát szombat estére gyűlésre hívta össze a párt elnöksége nevében Kovács József és dr. Nagy György. A gyűlésen a kormány ellen Hódmezővásárhelyen folytatandó agitációt és a tavaszi gyűlést fogják megbeszélni. A választmány egyben állást fog foglalni a makói köztársasági gyűlés alkalmával tapasztalt hatósági erőszakkal szemben is. A párt nyilvános gyűlésen fogja tárgyalni ezt a kérdést, kifejtve, hogy bár a hódmezővásárhelyi függetlenségi párt távortartja magát a köztársasági mozgalomtól és abban semmilyen formában részt nem vesz, a közszabadságok szempontjából még sem lehet tünni, hogy a polgárság egyesülési és gyülekezési joga a kormányok tetszésétől függjön s a monarchikus gondolkodásnak sem áll érdekében, hogy erőszakos fellépéssel éppen a köztársaság malmára hajtják a vizet.

A köztársaságiak üldözése.

A makói köztársasági gyűlés alkalmából a rendőrség letartóztatta Koncz Béla református theológust is, ki kihallgatása alkalmával minden felvilágosítása megtagadott. Erre átkísértette a makói rendőrkapitány a szegedi kir. ügyészséghez, mely ellene az eljárást megindította. Ma délelőtt tárgyalta a szegedi kir. törvényszék vádpanaszát Koncz Béla ügyét és dr. Nagy György védelme után Koncz Bélát szabadlábra is helyezte. Koncz a vádpanasz tárgyalás alkalmából kijelentette, hogy Kocsis József, makói rendőrbiztos pofozta és bikacsokkal verte, hogy terhelő vallomást tegyen dr. Kalnár Antal és Nagy György dr. ellen. Nagy György dr. Koncz védője ez alapon bünvádi feljelentést adott be a szegedi törvényszékhez Kocsis József ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Szegeden Konezon kívül a makói gyűléstől kifolyólag öt republikánus ellen folyik az eljárás királysértésért és igazgatásért. Dr. Nagy György indítványára dr. Becsey Károly ügyvéd, a szövetség elnöke, rendkívüli közgyűlésre hívta össze a szegedi ügyvédszövetséget a makói sérelmek orvoslása tárgyában.

Budapest, április 18.

Az osztrák *pragmatica sanctio* kétszáz éves. Bécsből jelentik: Holnap lesz kétszázadik évfordulója annak a történelmi nevezetességű napnak, melyen VI. Károly császár a *pragmatica sanctio*t Ausztria népével elfogadtatta. E nagyjelentőségű évforduló megünneplésére gróf Stürgkh miniszterelnök kezdeményezésére összegyűjtötték a *pragmatica sanctio*ra vonatkozó autentikus szövegeket, okmányokat, aktákat és a miniszterelnök megbízásából dr. Turba egyetemi tanár adta ki. Ez a gyűjtemény kétszáz év óta először hozza nyilvánosságra a *pragmatica sanctio*ra vonatkozó egész okmányanyagot. Közli a gyűjtemény a monarchia országainak 1720—1725. években hozott hozzájáruló határozatait. A kormány félhivatalosa, a „Wiener Abendpost“ ez alkalommal ünnepi cikket közöl, amely hemzseg a közjogi ferditésektől és jellemző fényt vet az osztrák körök alkotmányjogi felfogásáról, melylyel Magyarországot mint az örökös tartományok egyikét kezelik.

Befejezik a háborút.

Április 23-ig fegyverszünet. — Elsimítják a Balkán-szövetség konfliktusát is. — Montenegró még makacskodik.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A balkáni szövetségesek válasza előreláthatóan kedvező lesz és ezzel a béke véglegesen meg van pecsételve. A harcstéren már különben is régen elnémult a csatazaj, április 23-ig hivatalosan megkötötték a fegyverszünetet, s valószínű, hogy ebből a fegyverszünetből már nem lesz átmenet a háborúba.

A montenegrói konfliktus ellenben rosszabbodott. Nikita nem enged és a hatalmak már a csapatok partraszállítására gondolnak. Montenegró elszántan zsarol és követelésében már harmincz milliónál tart.

A balkáni szövetségesek között is vannak némi differenciák az elfoglalt területekre nézve. A hatalmak azonban egyelőre nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget a balkán-államok közt támadt ellentéteknek és nem hiszik, hogy a differenciák háborúra fognak vezetni a szövetségesek közt. Csarikov, konstantinápolyi volt orosz követ, a pétervári kormány megbízásával a Balkánra utazott, hogy a szövetségesek közt békítően közvetítsen. Elutazása előtt a csár kihallgatáson fogadta Csarikovot, aki azután Sessonow külügyminiszterrel tanácskozott. Pétervári politikai körökben azt mondják, hogy Csarikov van megbízva a csár részéről a balkán-államok közt támadt ellentétek kiegyenlítésével.

Mai táviratainkat a nemzetközi helyzetről itt adjuk:

A háború — végelgyengülésben.

Ideiglenes fegyverszünet.

London, április 18. A fegyverszünet kérdése még nincs teljesen tisztázva, bizonyos ellenben az, hogy tekintettel azokra az aggodalmakra, hogy a bolgárok megostromolni kísérelnék meg a csatázási vonalat, fokozott erőfeszítések történtek az ellenségeskedések megszüntetése érdekében. Sikerült is a török és bolgár parancsnokokat találkozássra bírni, melyen *ideiglenes fegyverszünet* jött létre. Hivatalosan okul a halottak eltemetését hozzák fel, ennél fogva a megállapodás *csak Bulgáriára és Törökországra vonatkozik*, nem pedig a többi hadviselő felekre is. Mindazonáltal az irányadó tényezőknek az a határozott impressziójuk van, hogy a valóságban ez a bolgár-török megállapodás *a bevezető lépés az ellenségeskedés megszüntetésére és a béke megkötésére.*

Konstantinápoly, április 18. Egyes lapok tudni vélik, hogy szerb és görög delegátusok fognak Bulairba érkezni, hogy szintén *tíz napos fegyverszünetet* kössenek. A hírt meghízható forrásból még nem erősítették meg.

Konstantinápoly, április 18. Hivatalosan közlik, hogy *szóbeli megállapodások* alapján az ottomán és a bolgár hadsereg az ellenségeskedések megszüntetését a következő feltételek alatt határozta el:

1. Csatázása és Bulair körül az ellenségeskedések április 23-ig szünetelnek.

2. Ha a békétárgyalások ez időpontig nem nyernek befejezést, a fegyverszünet ideje *közös megállapodással meghosszabbítható.*

3. Mindkét fél bizottságot küld ki a két hadsereg között való *semleges zóna* kijelölésére.

4. Ha az ellenségeskedések folytatása határozatnak el, a felek 48 órával előbb értesítik egymást erről az elhatározásról. A 48 óra annak a napnak esti órájától számít, amelyen az értesítés megtörténik.

5. A fegyverszünet alatt az ottomán flotta a bolgár hadsereg élemezését a szárosi öböl és a Fekete-tenger partja között nem fogja akadályozni.

A szövetségesek válasza.

Berlin, április 18. A „Voss. Ztg.” jelenti Szófiából: Egészen biztos, hogy a békét *a legrövidebb idő alatt megkötik.* A szövetségesek előreláthatólag még ma, vagy holnap elküldik válaszukat a hatalmak jegyzékére. *A válasz a hatalmak feltételeit elfogadja.*

Szófia, április 18. A „Mir” reméli, hogy a szövetségesek választ holnap át lehet adni és befejezettek tekintik a háborút. A szerb hatóságoknak a bolgár lakosság ellen irányuló vexációi folytán Egripalanka kerületből 110 menekült többek között több pap és tanító érkezett ide.

London, április 18. A Reuter-ügynökség jelenti: Londonban délután még nem tudták, *mit* érkezik a balkáni szövetségesek válasza a hatalmak legutóbbi jegyzékére. Az hiszik azonban, hogy Bulgária, Szerbia és Görögország akceptálja majd a hatalmak felfogását, bár lehetséges, hogy Görögország néhány kikötést tesz, amennyiben pontosabb felvilágosítást kér a hatalmaknak Délalbániára és az Aegéi szigetekre vonatkozó esetleges határozata ügyében. Diplomáciai körök nézete szerint azonnal a balkáni államok kedvező válaszána megérkezése után a hatalmak sietni fognak a békefeltételeket a már jelzett általános szempontok alapján megállapítani és hogy azután azokat közvetítésként a szövetségesek elé fogják terjeszteni. Ely módon a békekonzferencia munkálatai *ugyszólván* csakis a békefeltételeket tartalmazó jegyzéknyv aláírására szorítkoznának.

Szófia, április 18. Mint illetékes helyen kijelentik, Szerbiából és Görögországból megérkezett az értesítés és így a választ holnap közölhetik a hatalmakkal. A válaszban a balkáni szövetségesek köszönetet mondanak a hatalmak fáradozásaiért és elfogadják azoknak közvetítését. A hadikárpótlás és a szigetek kérdésében ama reménynek adnak kifejezést, hogy tekintetbe fogják venni a szövetségesek kívánalmait és hogy e két kérdés fölött nem Törökországgal, hanem közvetlenül a nagyhatalmakkal tárgyalhatnak.

A szövetségi szerződés revideálása.

Szófia, április 18. Érthetően kinos feltűnést kelt a szerb hivatalos lapnak, a „Samouprava”-nak az a követelése, hogy a szövetségi szerződést *redieálni* kell és a szerb hadügyminiszternek az a nyilatkozata, hogy a szerb hadsereget még a békekötés *után* sem fogják demobilizálni. A bolgár kormány el van tökélve, hogy *semmi* szín alatt nem egyezik a szerződés módosításába. Monasztirt, Pripet, Köprülit, Ochridát és Isztipot a szövetségi szerződés a bolgároknak ítélte és ezekről a városokról Bulgária nem fog lemondani.

A görögök Szalonikiben.

Szaloniki, április 18. A görög hadvezetés nagyszabású erődöket épít Szaloniki körül modern felszereléssel a város biztosítá-

sára. Szaloniki lesz Görögország új hadikikötője, amelynek építkezése párhuzamosan fog haladni az új flotta kiépítésével. A szaloniki —athéni vasutvonal tracirozása *gyorsan* halad. A vasutat a német keleti vasutársaság fogja építeni, mert a görög kormány a kínáló franczia tőkét visszautasította.

Milliók kölcsön Szerbiának.

Belgrád, április 18. A kormány, ma egy milliók kölcsönt ütött nyélbe, amelynek első részletét már fel is vette, míg a hátralevő rész a békekötés után lesz esedékes. A kölcsön lebonyolítása olyképen sikerült, hogy a Franko szerb iparvállalatnak koncessziókat adott a niserdarei, a kragujevácz—raskai és a valjevo kosczinai vasutvonalak építésére, aminek fejében a társaság 20 millió dinár előleget folyósított a szerb kormánynak. Még három vasutvonalnak, a raska—uváczi, a raska—mitroviczai és merdare—prisztinai vasutaknak építését tervezi ak ormány, amelyeket épügy, mint a nagy hídépítkezéseket Uszkiúb és Tetovo körül egy német vállalat fogja megsejrezni.

A montenegrói konfliktus.

Skutari ostromát folytatják.

Cattaro, április 18. A montenegróiak *lázasan folytatják előkészületeiket a Bardanjol és Brdica ellen való általános rohamra.* Bojovics tábornok a szerb és montenegrói csapatokat össze-vissza keverte és szerb *visztek* varancsnoksága alá helyezte és a montenegrói tüzérég is szerb tüzérég kezében van. Tegnap reggel *megszűnt a tíz nap óta tartó esőzés és havazás s a Kiri és Bojana folyók áradása.* Ez volt az egyetlen oka annak, hogy az ostromlók nem folytatták hadműveleteiket. Az időjárás most nagyon szép és ha így marad, akkor ma vagy holnap *megteszik az előkészületeket az általános rohamra.* A montenegróiak nem törődnek a nemzetközi flottával és megvannak róla győződve, hogy a hajók már azért sem szállíthatnak partra csapatokat, mert Oroszország ezt nem engedi meg. Ejjel-nappal szállítanak hadiszert a különböző táborokba, amelyeket az utóbbi napokban egyetlen katonának sem volt szabad elhagynia. Montenegróban általános az a meggyőződés, hogy *Skutari-nak föltétlenül el kell esni.*

Páris, április 18. A Havas-ügynökség Cetinjéből kitűnő forrásból úgy értesül, hogy Miklós király népéhez *proklamációt* fog intézni, melyben kifejti, hogy tekintettel a szerb csapatoknak Skutari alól való visszavonására, kénytelen Skutari ostromát abbahagyni.

Nemzetközi csapatok partraszállítása.

Bécs, április 18. Mint a „Reichspost” jelenti: Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy *kombinált nemzetközi csapatoknak Montenegróban való partraszállítása el van határozva.*

Határozár Montenegró ellen.

Mosztár, április 18. Hír szerint a gaczkói, *bileki és a trebinjei* kerületi előljárásságot *fölszólították*, intézkedjenek haladéktalanul, hogy a *határrendőrség szigorúbban járson el Montenegró ellen* és különösen azt akadályozza meg, hogy a blokád tartama alatt *Hercegovinából szállítsanak élelmiszert Montenegróba.*

Harminczmillió kölcsön Montenegrónak.

London, április 18. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a *hatalmak elvben elhatározták*, hogy *Montenegrónak harmincz millió frankos kölcsönt ajánlanak föl*, melyet a hat nagyhatalom fog egyelőre meg nem állapított módok mellett garantálni.

Ki lesz Albánia uralkodója?

Berlin, április 18. A „Berliner Morgenpost” kopenhági levelezője megbízható helyen úgy értesült, hogy Albánia trónját *Károly Vilmos svéd hercegnek* ajánlották föl, miután *Harold dán herceg* a jelölést visszautasította. *Károly Vilmos herceg késznek nyilatkozott az albán trón elfoglalására.* A herceg, *Gustáv svéd királynak* második fia, huszonnyolc éves és egy orosz nagyhercegnő a felesége.

a demokratikus választójog, mely az egész magyar közvélemény osztatlan kívánsága.

Ezért pedig az ellenzéki pártok a legkeményebb harcra is hajlandók és épp ezért mára már odafejlődött a helyzet, hogy az ellenzék május 5-én, a legnagyobb valószínűség mellett, megjelenik a képviselőház ülésén és ott is felveszi a csatát a választójogért. És ebben az elhatározásában nem fogja őt megintgatni az ujonnan szervezett parlamenti őrség, vagy a kirovando pénzbiro, mert az a cél, amelyért az ellenzék küzd, sokkal nagyobb áldozatokat is megér, mint egy kivezetést, vagy ötszáz korona pénzbüntetést!...

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

Lukács bécsi utja.

Felhivatalosan értesítenek, hogy Lukács László miniszterelnök holnap, szombaton délután Bécsbe utazik és vasárnap külön kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszterelnök bécsi utja — mint azt már tegnap jelentettük, — a létszámemeléssel és a képviselőház májusi munkaprogramjával áll szoros összefüggésben.

A miniszterelnököt bécsi útjára felesége és családja is elkíséri.

Az ellenzék akciója.

A szövetkezett ellenzéknek népgyűléseket rendező bizottsága ma délelőtt 10 órakor a néppárt helyiségében ülésre ült össze, hogy megbeszélje a szükséges teendőket. Az ellenzék ugyanis most folytatni fogja még az őrszél megkezdett népgyűlések sorozatát és fel fogja keresni az egyes munkapárti képviselők kerületeit is, hogy az ország közvéleményét felvilágosítsa azokról a veszedelmekről, amiket a munkapárti erőszakoskodások és törvénytelen ségek rejtenek magukban és folytassa az agitációt az általános választójog érdekében. Az értekezletet április 23-án, szerdán folytatják a délután öt órára összehívott bizottsági ülésen.

A szövetkezett ellenzéki pártok egy országos választójogi gyűlés megrendezését tervezik, amelyet még a képviselőház összeülése előtt, valószínűleg május 4-én tartanak meg. Az országos gyűlésen megjelennek a függetlenségi pártokhoz tartozó összes országgyűlési képviselők. Meghívják az országos gyűlésre a disszidenseket és a demokratákat is. Ezenkívül a magyarországi szociáldemokratákat, az országos választójogi ligát, a Reform-Klubot és a szövetkezett ellenzéki pártok elnökségei külön-külön felszólítják a vidéki pártvezeteket arra, hogy az országos választójogi gyűlésen képviseltesk magukat. A szövetkezett ellenzéki agitációs bizottsága szerdai ülésén részletesen megállapítja az országban tartandó többi népgyűlések idejét és az agitáció egész programját. A bizottság már ma örömmel konstatálja, hogy az ország számos helyén szándékoznak népgyűléseket rendezni és mindenütt kérik az ellenzéki pártok támogatását.

Bakonyi Samu országgyűlési képviselő, a Választójog Országos Szövetségének elnöke, a szövetség végrehajtó bizottságát folyó hó 22-ére, kedden este hat órára ülésre hívta össze. A végrehajtó bizottságnak az Országos Reform-Klub helyiségeiben tartandó ülésén a választójog érdekében folytatandó új akció mozzanatait fogják megbeszélni.

Désy Zoltán nyilatkozata.

Ellenzéki részen tegnap óta gróf Károlyi Mihály nyilatkozata kapcsán arról beszélnek, hogy a szövetkezett pártok fuziója helyett kooperációban történjék megállapodás és ennek a gondolatnak vannak is hívei a szövetkezett ellenzéken. Désy Zoltán az utóbbi tervre vonatkozóan a következőket mondotta:

— Az teljesen mellékes, hogy milyen czímen és milyen formában lehet az összes ellenzéki pártokat állandó jellegű közös munkára egyesíteni. Önként értendő, hogy azt a módot fogjuk majd választani, amely

számol a gyakorlati lehetőségekkel. Ami pedig a gyakorlati lehetőségeket illeti, azoknak egyrészt, sőt fontosabb részét nem mi állapítjuk meg, azok a helyzet által adódnak és így, ami szintén önként adódik, a nelyzettel kell számolnia. Egy dolog bizonyos, hogy az ellenzéknek júniusban létrehozott szövetkezése bevált. Az addig széttervezett ellenzék, mint hatalmas parlamenti erő lép fel. Ezeket a kapcsolatot most szorosabbakká, erősebbekké kell tennünk és akkor, úgy hiszem, a munka sikere biztosítva lesz.

— Olvasta méltóságod a Kormány fenyegetését a Kossuth-párti képviselők ellen és ujabban egyes ellenzéki lapok ellen is? — kérdezte az újságíró.

— Olvastam azokat a gyanúsításokat, mert hiszen másnak nem nevezhetem, mindaddig, amíg a vád csak így általánosságban van tartva, egyének megnevezése nélkül. Szerintem, aki ilyent állít, annak első kötelessége megnevezni az embereket, akikre a vád vonatkozik és bizonyítani vádjait. Megjegyzem azonban, ha akár ellenzéki képviselő, akár az újságírók egyneműtíre fogadott el ilyen pénzeket, miután ez sem a pártvezetés, sem az ellenzéki sajtóorgánumok vezetőinek tudomásával nem történt, csak az illetőkre vet árnyat és nem a pártira, vagy az ellenzéki sajtóra. Ami egyébként a pártvezetést illeti, ha tudomásunkra jut bármi, mi igenis el fogunk járni. Egyébként ez az egész leleplezés a legkompromittáltabb magára a kormányra, amely beismeri, hogy a büntetőtörvénykönyvbe ütköző módon szerzett pénzt erkölcsileg meg nem engedett ilyen czélokra fordította. De azért újból és újból hangsúlyozom: nevéket kérünk és bizonyítékokat.

A marosvásárhelyi beszámoló.

Marosvásárhelyről jelentik: Marosvásárhelyen nagy előkészületeket tesznek, hogy minél imponzansabban fogadják Désy Zoltánt s az ellenzék vezetőit. A képviselők délelőtt fél 11 órakor érkeznek meg. Az állomáson nemcsak a város polgárai, de az egész megye közönsége fogadja majd az érkezőket, akikkel együtt, Székelykosárdon csatlakozva, jön számos erdélyi küldöttség is. Délben Ugron Gábor nyugalmazott főispán látja vendégül a képviselőket. Délután lesz a beszámoló beszéd a Transilvania nagytermében. Este a függetlenségi párt és az összes ellenzék részvételével bankett lesz. A képviselők egy része az esti vonattal, másik része pedig a hétfő reggeli vonattal utazik vissza Budapestre.

Közlekedési minisztérium.

Január elseje óta az államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél a forgalmi osztályban egyenruhás urak dolgoznak. Újév óta vezérkari tisztek vannak az igazgatóságoknál és üzletvezetőségeknél abból a czélből, hogy a vasutak menetrendje és főkészültsége a katonai czélokra megfelelő legyen. Azoknak a vezérkari tiszteknek így egyfelől módjuk lesz közvetlenebb tapasztalatokat szerezni a vasutak estleges felszerelési és készütségi hiányairól, másfelől pedig közvetlenebbül érvényesíthetik a katonai kívánásokat.

A vezérkari tisztek jelentéseiből báró Hötendorfi Konrad Ferenc vezérkari főnök nagyjelentőségű memorandumot készített, amely a trónörökös asztalán van. A trónörökös maga is helyesli, amit a vezérkari főnök kíván, hogy tudniillik Magyarországon is külön vasutügyi minisztérium szerveztessék.

A Kereskedelm minisztériumban különben évek óta kész tervek vannak a közlekedésügyi minisztérium megalakítására. A jelenlegi Máv. üzletvezetőségek lényegesen kibővített hatáskörrel üzletigazgatóságokká szerveztetnének át, illetőleg ezt az új elnevezést kapnák. Az utügyek, vasuti és folyamhajózási ügyek kerülnének az új közlekedésügyi minisztérium hatáskörébe. Az államvasutak igazgatósága mai hatáskörében megszűnnek és beolvadna a minisztériumba.

Horvát képviselők értekezlete.

Csak nemrégiben közöltünk egy jelentést arról, hogy az unionista horvát képviselők, — akik a magyar országgyűlésnek is tagjai, — április hó második felében tanácskozára fognak egybegyülni Budapestre. Mint bécsi hírforrásból most értesülünk, ez a tanácskozás nem április hóban, hanem május első napjaiban, de mindenesetre a magyar országgyűlés összeülése előtt lesz. A konferencia közvetlen célja: jelölés a jegyzői állásra és a bizottsági tagságokra. De kétségtelen, hogy ebből az alkalomból a horvát politikai viszonyok is szóba fognak kerülni és pedig legelsősorban a horvát királyi biztosság intézménye, amely ellen a képviselők ismételt állást fognak majd foglalni. Ezenkívül kilátás van arra is, hogy azok a különböző kombinációk is szóba kerülnek majd, amelyek a horvát helyzet szanálására eddig a napi sajtóban felmerültek. Szóval vitaanyag van bőven és így a horvát képviselők értekezletén igen érdekes eszmecserére van kilátás.

Népgyűlés a kormány ellen.

A hódmezővásárhelyi függetlenségi és 48-as Kossuth Lajos pártkör választmányát szombat este gyűlésre hívta össze a párt elnöksége nevében Kovács József és dr. Nagy György. A gyűlésen a kormány ellen Hódmezővásárhelyen folytatandó agitációt és a tavaszi gyűléseket fogják megbeszélni. A választmány egyben állást fog foglalni a makói köztársasági gyűlés alkalmával tapasztalt hatósági erőszakkal szemben is. A párt nyilvános gyűlésen fogja tárgyalni ezt a kérdést, kifejtve, hogy bár a hódmezővásárhelyi függetlenségi párt távoltartja magát a köztársasági mozgalomtól és abban semmilyen formában részt nem vesz, a közszabadságok szempontjából még sem lehet tünni, hogy a polgárság egyesülési és gyűlékezési joga a kormányok tetszésétől függjön s a monarchikus gondolkodásuaknak sem áll érdekében, hogy erőszakos fellépéssel éppen a köztársaság malmára hajtsák a vizet.

A köztársaságiak üldözése.

A makói köztársasági gyűlés alkalmából a rendőrség letartóztatta Koncz Béla református theologust is, ki kihallgatása alkalmával minden felvilágosítása megtagadott. Erre átkísértette a makói rendőrkapitány a szegedi kir. ügyészséghez, mely ellene az eljárást megindította. Ma délelőtt tárgyalta a szegedi kir. törvényszék vádtautácsa Koncz Béla ügyét és dr. Nagy György védelme után Koncz Bélát szabadlábra is helyezte. Koncz a vádtautácsai tárgyalás alkalmából kijelentette, hogy Kocsis József, makói rendőrbiztos pofozta és bikaoskókkal verte, hogy terhelő vallomást tegyen dr. Kalmár Antal és Nagy György dr. ellen. Nagy György dr. Koncz védője ez alapon bünvádi feljelentést adott be a szegedi törvényszékhez Kocsis József ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Szegeden Konezon kívül a makói gyűléstől kifolyólag öt republikánus ellen folyik az eljárás királyisértésért és izgatásért. Dr. Nagy György indítványára dr. Becsey Károly ügyvéd, a szövetség elnöke, rendkívüli közgyűlésre hívta össze a szegedi ügyvédszövetséget a makói sérelmek orvoslása tárgyában.

Budapest, április 18.

Az osztrák pragmatica sanctio kétszáz éves. Bécsből jelentik: Holnap lesz kétezszázadik évfordulója annak a történelmi nevezetességű napnak, melyen VI. Károly császár a pragmatica sanctio Ausztria népével elfogadtatta. E nagyjelentőségű évforduló megünneplésére gróf Stürgkh miniszterelnök kezdeményezésére összegyűjtötték a pragmatica sanctio vonatkozó autentikus szövegeket, okmányokat, aktákat és a miniszterelnök megbízásából dr. Turba egyetemi tanár adta ki. Ez a gyűjtemény kétszáz év óta először hozza nyilvánosságra a pragmatica sanctio vonatkozó egész okmányanyagot. Közli a gyűjtemény a monarchia országainak 1720—1725. években hozott hozzájáruló határozatait. A kormány felhivatalosa, a „Wiener Abendpost“ ez alkalommal ünnepi czíkket közöl, amely hemzseg a közjogi ferdtésektől és jellemző fényt vet az osztrák körök alkotmányjogi felfogásáról, melylyel Magyarországot mint az örökös tartományok egyikét kezelik.

Befejezik a háborút.

Április 23-ig fegyverszünet. — Elsimítják a Balkán-szövetség konfliktusát is. — Montenegró még makacskodik.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A balkáni szövetségek válasza előreláthatóan kedvező lesz és ezzel a béke véglegesen meg van pecsételve. A harcstéren már különben is régen elmúlt a csatazaj, április 23-ig hivatalosan megkötötték a fegyverszünetet, s valószínű, hogy ebből a fegyverszünetből már nem lesz átmenet a háborúba.

A montenegrói konfliktus ellenben rosszabbodott. Nikita nem enged és a hatalmak már a csapatok partraszállítására gondolnak. Montenegró elszántan zsarol és követelésében már harmincz milliót tart.

A balkáni szövetségek között is vannak némi differenciák az elfoglalt területekre nézve. A hatalmak azonban egyelőre nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget a balkán-államok közt támadt ellentétnek és nem hiszik, hogy a differenciák háborúra fognak vezetni a szövetségek közt. Csarikov, konstantinápolyi volt orosz követ, a pétervári kormány megbízásával a Balkánra utazott, hogy a szövetségek közt békítően közvetítsen. Elutazása előtt a csár kihallgatáson fogadta Csarikovot, aki azután Sassonow külügyminiszterrel tanácskozott. Pétervári politikai körökben azt mondják, hogy Csarikov van megbízva a csár részéről a balkán-államok közt támadt ellentét ki-egyenlítésével.

Mai táviratainkat a nemzetközi helyzetről itt adjuk:

A háboru — végelgyengülésben.

Idéiglenes fegyverszünet.

London, április 18. A fegyverszünet kérdése még nincs teljesen tisztázva, bizonyos ellenben az, hogy tekintettel azokra az aggodalmakra, hogy a bolgárok megostromolni kísérelnék meg a csatadzsai vonalat, fokozott erőfeszítések történtek az ellenségeskedések megszüntetése érdekében. Sikert is a török és bolgár parancsnokok találkozására bírt, melyen *ideiglenes fegyverszünet* jött létre. Hivatalosan okul a halottak eltemetetéséhez hozták fel, ennél fogva a megállapodás csak *Bulgáriára és Törökországra vonatkozik*, nem pedig a többi hadviselő felekre is. Mindazonáltal az irányadó tényezőknek az a határozott impressziójuk van, hogy a valóságban ez a bolgár-török megállapodás a *bevezető lépés az ellenségeskedés megszüntetésére és a béke megkötésére.*

Konstantinápoly, április 18. Egyes lapok tudni vélik, hogy *szerb és görög delegátusok fognak Bulairba érkezni, hogy szintén tíz napos fegyverszünetet kössenek.* A hírt meghízható forrásból még nem erősítették meg.

Konstantinápoly, április 18. Hivatalosan közlik, hogy *szóbeli megállapodások* alapján az ottomán és a bolgár hadsereg az ellenségeskedések megszüntetését a következő feltételek alatt határozta el:

1. *Csatadzsza és Bulair körül az ellenségeskedések április 23-ig szünetelnek.*

2. Ha a békétárgyalások ez időpontig nem nyernek befejezést, a fegyverszünet ideje *közös megállapodással meghosszabbítható.*

3. Mindkét fél bizottságot küld ki a két hadsereg között való *semleges zóna* kijelölésére.

4. Ha az ellenségeskedések folytatása határozatnak el, a felek 48 órával előbb értesítik egymást erről az elhatározásról. A 48 óra annak a napnak esti órájától számít, amelyen az értesítés megtörténik.

5. A fegyverszünet alatt az ottomán flotta a bolgár hadsereg élelmezését a szárosi öböl és a Fekete-tenger partja között nem fogja akadályozni.

A szövetségek válasza.

Berlin, április 18. A „Voss. Ztg.“ jelelenti Szófiából: Egészen biztos, hogy a békét a *legrövidebb idő alatt megkötik.* A szövetségek előreláthatólag még ma, vagy holnap elküldik válaszukat a hatalmak jegyzékére. A *válasz a hatalmak feltételeit elfogadja.*

Szófia, április 18. A „Mir“ reméli, hogy a szövetségek válaszáat holnap át lehet adni és befejezhetnek tekintni a háborút. A szerb hatóságoknak a bolgár lakosság ellen irányuló vexációi folytán Egripalanka kerületből 110 menekült többek között több pap és tanító érkezett ide.

London, április 18. A Reuter-ügynökség jelelenti: Londonban délután még nem tudták, *mit* érkezik a balkáni szövetségek válasza a hatalmak legutóbbi jegyzékére. Az hiszik azonban, hogy Bulgária, Szerbia és Görögország akezeptálja majd a hatalmak felfogását, bár lehetséges, hogy Görögország néhány kikötést tesz, amennyiben pontosabb felvilágosítást kér a hatalmaknak Délalbániára és az Aegei szigetekre vonatkozó esetleges határozata ügyében. Diplomáciai körök nézete szerint azonnal a balkáni államok kedvező válaszának megérkezése után a hatalmak sietni fognak a békefeltételeket a már jelzett általános szempontok alapján megállapítani és hogy azután azokat közvetítésképpen a szövetségek elé fogják terjeszteni. Ily módon a békekonzferencia munkálatai *ugyszólván* esakis a békefeltételeket tartalmazó *jegyzék* aláírására szorítkoznának.

Szófia, április 18. Mint illetékes helyen kijelentik, Szerbiából és Görögországból megérkezett az értesítés és így a választ holnap közölhetik a hatalmakkal. A válaszban a balkáni szövetségek köszönetet mondanak a hatalmak fáradozásaiért és elfogadják azoknak közvetítését. A hadikárpótlás és a szigetek kérdésében ama reménynek adnak kifejezést, hogy tekintetbe fogják venni a szövetségek kívánalmait és hogy e két kérdés fölött nem Törökországgal, hanem közvetlenül a nagyhatalmakkal tárgyalhatnak.

A szövetségi szerződés revideálása.

Szófia, április 18. Érthetően kínos feltűnést kelt a szerb hivatalos lapnak, a „Samoupravna“-nak az a követelése, hogy a szövetségi szerződést *redielni* kell és a szerb hadügyminiszternek az a nyilatkozata, hogy a szerb hadsereget még a békekötés *után* sem fogják demobilizálni. A bolgár kormány el van tökélve, hogy semmi ezin alatt nem egyezik a szerződés módosításába. Monasztirt, Prilepet, Köprülit, Ochridát és Isztipet a szövetségi szerződés a bolgároknak itélte és ezokról a városokról Bulgária nem fog lemondani.

A görögök Szalonikiben.

Szaloniki, április 18. A görög hadvezetőség nagyszabásu erődöket épít Szaloniki körül modern felszereléssel a város biztosítá-

sára. Szaloniki lesz Görögország új hadikikötője, amelynek építkezése párhuzamosan fog haladni az új flotta kiépítésével. A szaloniki —athéni vasutvonal *traczirozása gyorsan halad.* A vasutat a német keleti vasutársaság fogja építeni, mert a görög kormány a kínálkozó francia tőkét visszautasította.

Milliók kölcsön Szerbiának.

Belgrád, április 18. A kormány ma egy millió kölcsönt ütött nyélbe, amelynek első részletét már fel is vette, míg a hátralevő rész a békekötés után lesz esedékes. A kölcsön lebonyolítása olyképen sikerült, hogy a Franko szerb iparvállalatnak koncessziókat adott a nisnerdarei, a kragujevác—raskai és a valjevo kosczinai vasutvonalak építésére, aminek fejében a társaság 20 millió dinár előleget folyósított a szerb kormánynak. Még három vasutvonalnak, a raska—uváczai, a raska—mitroviczai és merdare—prisztinai vasutaknak építését tervezi ak orrmány, amelyeket épügy mint a nagy hídépítkezéseket Uszküb és Tetovo körül egy német vállalat fogja megsejrezni.

A montenegrói konfliktus.

Skutari ostromát folytatják.

Cattaro, április 18. A montenegróiak *lázasan folytatják előkészületeiket a Bardanjol és Brdica ellen való általános rohamra.* Bojovics tábornok a szerb és montenegrói csapatokat össze-vissza keverte és szerb tisztet parancsnoksága alá helyezte és a montenegrói tüzéség is szerb tüzéség kezében van. Tegnap reggel *megszűnt a tíz nap óta tartó esőzés és havazás a Kiri és Bojana folyók áradása.* Ez volt az egyetlen oka annak, hogy az ostromlók nem folytatták hadműveleteiket. Az időjárás most nagyon szép és ha így marad, akkor ma vagy holnap *megtesszik az előkészületeket az általános rohamra.* A montenegróiak nem törődnek a nemzetközi flottával és megvannak róla győződve, hogy a hajók már azért sem szállíthatnak partra csapatokat, mert Oroszország ezt nem engedi meg. Ejjel-nappal szállítanak hadiszert a különböző táborokba, amelyeket az utóbbi napokban egyetlen katonának sem volt szabad elhagynia. Montenegróban általános az a meggyőződés, hogy *Skutari-nak föttétlenül el kell esni.*

Páris, április 18. A Havas-ügynökség Cetinjéből kitimő forrásból úgy értesül, hogy Miklós király népéhez *proklamációt* fog intézni, melyben kifejti, hogy tekintettel a szerb csapatoknak Skutari alól való visszavonására, kénytelen Skutari ostromát *abbahagyni.*

Nemzetközi csapatok partraszállítása.

Bécs, április 18. Mint a „Reichspost“ jelelenti: Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy *kombinált nemzetközi csapatoknak Montenegróban való partraszállítása el van határozva.*

Határzár Montenegró ellen.

Mosztár, április 18. Hír szerint a gaczkói, *bileki és a trebinjei kerületi előljárásego-*kat fölszólították, intézkedjenek haladéktalanul, hogy a *határrendőrség szigorubbán járson el Montenegró ellen* és különösen azt akadályozza meg, hogy a blokád tartama alatt *Herzegovinából szállítsanak élelmiszert Montenegróba.*

Harminczmillió kölcsön Montenegrónak.

London, április 18. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a *hatalmak elvben elhatározták, hogy Montenegrónak harmincz millió frankos kölcsönt ajánlanak föl,* melyet a hat nagyhatalom fog egyelőre meg nem állapított módok mellett garantálni.

Ki lesz Albánia uralkodója?

Berlin, április 18. A „Berliner Morgenpost“ kopenhágai levelezője megbízható helyen úgy értesült, hogy Albánia trónját *Károly Vilmos svéd hercegnek* ajánlották föl, miután Harold dán herceg a jelölést visszautasította. *Károly Vilmos herceg készen nyilatkozott az albán trón elfoglalására.* A herceg *Gustáv* svéd királynak másodikik fia, huszonnyolc éves és egy orosz nagyhercegnő a felesége.

A nagybeteg pápa.

— Egy érdekes nyilatkozat. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A nagy beteg pápa állapota felől még mindig a legellentétebb hírek érkeznek. A Vatikánból kedvezőbb híradásokat igyekeznek világgá bocsátani, azonban más jelentések még mindig a legválságosabbnak mondják a pápa állapotát. Ezek közt az ellentétes híreszte lécek között érdekes és figyelmet érdemlő Merry del Val bíbornak egy nyilatkozata.

Tudósításunkat itt adjuk:

Róma, április 18. A pápa környezetéből közlik, hogy a pápa ma éjjel nyugodtan aludt és csupán háromszor ébredt föl, hogy erősítő szert és nyálkaoldó szert vegyen magához. A pápa unokaöccse, Parolin és a Vatikán gyógyszerésze virrasztottak mellette. Merry del Val bíboros államtitkár a vatikáni spanyol nagykövet előtt a következőképpen nyilatkozott:

— A pápa állapota nem annyira a bronchitis miatt veszedelmes, mint inkább előrehaladott kora miatt. Az urémia és az érlelmeszedés teszi betegségét veszedelmessé. A páciens természetét olyan órához lehetne hasonlítani, amelynek kerekai elrozsdásodtak. Az óra így is jár, mielőtt azonban a rozsdá csak a legparányibb kereket is tönkretette, a szerkezetnek vége és az óra megáll. Éppen így van a pápánál is, akinek urémiája és érlelmeszedése nem gyógyítható és éppen úgy élhet tovább hónapokig, mint ahogy bármely pilanatban meghalhat.

Római lapok írják, hogy kedden, mikor a pápának fuldoklási rohamai voltak, a Vatikánban Oreglia bíbornok és Merry del Val államtitkár között kínos jelenet történt. Oreglia így szólította meg az államtitkárt:

— Idegenektől kell megtudnom, hogy Úszent-sége beteg. De most már tudni akarom, hogy hogy van. . .

Merry del Val kezdetben kitérő választ adott, de aztán mégis kénytelen volt fölvilágosítani a bíbornokot a Szentatya hogylétéről.

Róma, április 18. A pápa állapotában beállott javulás tartós, a dizentéria alábbhagyott és a közhézés is javult. Ma reggelt a hőmérséklet 36.8 fok volt. Azt hiszik, hogy a látszólagos javulás ellenére a pápa állapota komoly aggodalomra ad okot.

Róma, április 18. Merry del Val bíboros államtitkár ma délután a lemergi és poseni érseket és a tarnovi püspök vezetésével megjelent 350 lengyel zarándokot fogadta. A poseni érsek latin nyelvű, a pápához intézett hódoló feliratot olvasott fel. A bíboros államtitkár olasz nyelven válaszolva, a pápa sajnálatát fejezte ki, hogy a zarándokokat nem fogadhatja, akiknek azonban elküldi apostoli áldását. A bíboros felszólította a zarándokokat, hogy imádkozzanak a szent atya egészségéért, aztán pedig kiosztotta a pápa áldását.

Róma, április 18. A pápa állapotáról este fél 8 órakor kiadott orvosi jelentés szerint a szent atya a mai napot is lázmentesen töltötte. Az esti hőmérséklet 36.7 fok. A beteg állapotában a javulás állandó.

Róma, április 18. Vincenzo Vanitelli bíboros ma hosszabban tanácskozott Merry del Val bíboros államtitkárral. Vanitelli bíboros szombaton utazik Párisba, hír szerint azzal a misszióval, hogy Franciaországgal a vallási kérdésben kezdeményezze a megegyezést.

Róma, április 18. A diplomáciai karnak a szentszéknél szokásos fogadása alkalmából Merry del Val bíboros államtitkár a megjelent diplomaták előtt igen kedvező jelentést tett a szent atya egészségi állapotáról. A pápa ma reggel több dekrétumot írt alá, a többek közt egyet, mely felhatalmazza Rampolla bíborost, hogy vasárnap reggel a Szent Péter-templomban a Konstantin emlékünnep alkalmából mint pápai delegátus mondjon misét. A pápa jókedvűen beszélgetett és sokkal jobban érzi magát.

Róma, április 18. A szentszék államtitkári hivatala ma közölte a külföldi diplomatákkal, hogy a pápa állapota lényegesen javult és minden remény megvan arra, hogy a szent atya teljesen fel fog gyógyulni.

KÜLFÖLD.

A császár lányának esküvője

— Örömnapiak Berlinben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

Vilmos császár lányának, Viktória Lujza hercegnőnek esküvője a cumberlandi hercegnőfiával megmozgatta és foglalkoztatja az összes európai uralkodóházakat. Örömnapiak és fejedelmi pompázások várnak Berlinre. A császár lányának esküvőjével kapcsolatosan a következő új részleteket jelentik:

Berlin, április 18. Egyszerűnek tervezték Viktória Lujza hercegnő és Ernő Ágost cumberlandi herceg esküvőjét; úgy volt, hogy csak a legszűkebb családi körben tartják a menyegzőt és olyan pompás lesz a lakodalom, amint már régen volt fejedelmi nász. Biztos, hogy György király megjelenik a házasságkötésen, a német szövetséges fejedelmek természetesen mind vagy személyesen jönnek, vagy képviseltetik magukat dinasztiajuk valamelyik tagjával, s ujabban Miklós császár is tudatta, hogy Potsdamba utazik az esküvőre. Ferencz József király egy főherceget küld ma pedig a római udvartól jött a jelentés, hogy Viktor Emánuel király és Elena királyné is jelen lesz az esküvőn.

Róma, április 18. Hivatalos részről megerősítik, hogy a királyi pár készül a berlini esküvőre.

Páris, április 18. A „Gaulois“ berlini levelezője jelenti: Megerősítik azt a hírt, hogy a császár lányának esküvője alkalmával a császár, az angol király, az olasz királyi pár és Ferencz Ferdinánd trónörökös találkozni fognak egymással. Jól értesült körökben azt mondják, hogy Vilmos császár ezt a kedvező alkalmat arra akarja felhasználni, hogy a hatalmak uralkodói egymás között tisztázzák a külpolitikai kérdéseket, főképpen a keleti kérdést. A császár szeretné, ha a francia kormány is képviseltetné magát az esküvőn, esetleg egy külön misszió által. A kormányok között már bizalmasan is tárgyalnak erről és a francia misszió főnöke állítólag Bourgeois volt miniszterelnök lenne.

A Le Journal jelenti, hogy az angol királyt berlini útjára tényleg elkíséri Grey külügyi államtitkár, a császár pedig Sasonow külügyminiszterrel megy Berlinbe.

Homburg vor der Höhe, április 18. A császári pár ma reggelit adott, amelyen Vilma királyné és Németalföld hercege vettek részt.

Münchenáprilis 18. A cumberlandi herceg és neje Ernő Ágost főherceggel és Olga hercegnővel különvonaton ma délután Gmundenbe utaztak.

A nancy-i incidens. Mint Berlinből jelentik, a nancyi incidensnél jelen volt németek elbeszéléséből kitűnik, hogy az a feltevés, amelynek fogva egyeseket közülük arra kényszerítettek, hogy letérdeljenek, félreértésen alapszik. — Berlinből jelentik: Francia lapok amaz állításával szemben, hogy a Wolff-ügynökség a nancyi excessusokról tulzolt híreket közöl, a Frankfurter Zeitung ma Teichmann és Heyne, a két inzultált német utazó következő nyilatkozatát közli: A bujtogató németellenes darab előadása folyamán, a kaszinóban tartózkodtunk mindennemű tüntetéstől, amit a titkos rendőrök is megerősítenek. Nyugodtan ültünk azután a pályaudvar másodosztályú várótermében, ahol három katona is jelen volt, amikor egyszerre csak három német ur és két hölgy érkezett oda, kíséretükben üvöltő tömeggel. Két percczel később a tömeg gunyos kiáltással ránk rohant és Teichmann fejéről leütötte a kalapot e szavakkal: Kö-

szöntse a francia katonaságot! Heyne rendőrököt akart hívni, de a vasúti hivatalnokok megakadályozták abban, hogy tulmenjen a korláton. Az állomásfőnök azután minket a metzi vonatba kísért, ahova az üvöltő tömeg követett minket. A falhoz nyomtak, a padra dobtak, leköptek, lökdöstelek, ütöttek bennünket, tapostak rajtunk. Esernyőmet összetörték, Heyne fejéről a kalapot e szavak kíséretében: Tisztelegjen a francia katonaságnak! leütötték. Heynet leköpték. Az undorító jelenetek megismétlődtek és a Perronn álló közönség, közte katonák és tiszték, a leggorombább gyalázó szavakkal illette a németeket. Röviddel a vonat elindulása előtt megjelent az állomásfőnök és a támadókat csak úgy odavetöleg felszólította a jelenetek abbahagyására, e szavakkal: Na, most elég volt már a tréfákból, ideje már elhagyni a kocsit! Ugyanilyen jelenetek játszódtak le a vonat másik részében, ahol másik öt német utazó volt. Teichmann és Heyne késznek nyilatkoznak, hogy esküvel is megerősítsék vallomásukat. — A Nordd. Allg. Ztg. írja: Teichmann C. és Heyne Frigyes urak a nancyi eseményekről közleményt küldöttek nekünk, amely a Frankfurter Ztg.-ban e hó 18-án közöltekkel egybehangzik. Tekintettel a megindított lépésekre és a folyó vizsgálatra, ezuttal nem foglalkozunk bővebben a nancyi eseményekkel. — Párisi jelentés szerint a nancyi incidens miatt nem lesz komolyabb baj. A két kormány, őszintén akarja, hogy békésen elsimuljanak a félreértések és Pichon külügyminiszter megígérte báró Schön, német nagykövetnek, hogy a nancyi rendőrök és vasúti hivatalnokok el fogják venni példás büntetésüket. A vizsgálat be van fejezve. Kétségtelenül kiderült, hogy francia tiszt nem volt jelen a németek bántalmazásakor. — A nancyi esetre vonatkozólag jelentik, hogy a két rendőrbiztost, akik nem védtek meg az inzultált németeket, lefokozzák, majd újjászervezik az egész nancyi rendőrséget. Végül pedig az ottani prefektust áthelyezték más városba.

Spanyolország marokkói kalifája. Madridból jelentik: A külügyminiszter kommünikéje szerint a marokkói szultán hozzájárult Mulair Nevisnek a spanyol zóna kalifájává való kinevezéséhez.

A dalai láma proklamációja. Brüsszelből jelentik: Az „Agence d'Extrême Orient“ közli Pekingből: A dalai láma megérkezett Lhassába, Tibet fővárosába és proklamálta Tibet függetlenségét, valamint azt is, hogy a dalai láma hivatala öröklés után származik át. A proklamációban szigorúan megtiltja a többnejűséget és elrendeli, hogy minden 16-ik életévét betöltött ifju, katonának álljon be. Idegeneknek, kivéve az angol alattvalókat, tilos tartózkodni Tibetben. A dalai láma egyidejűleg táviratilag arra kérte a kínai kormányt, hogy küldjön a határra delegátusokat a két állam közti viszony szabályozása céljából.

EGYHÁZAK.

— (Az inzultált vikárius.) Lapunkban megírtuk annak idején, hogy a hajdudorogi vikáriust körutja alkalmával mily brutális inzultások érték és hogy ebben az ügyben a főispán mily erőlyes intézkedéseket volt kénytelen tenni. Szatmárról jelentik: Ma reggel a vizsgáló bizottság, melynek tagjai Kepessy László főszolgabíró, Jákó Sándor kir. ügyész és Morvay Karoly törvényszéki vizsgálóbíró és Balázs Béla írodatiszt kiszállt Kis-majtény és Szamosdob községekben, hogy a gör. kel. magyar püspöki vikárius ellen történt inzultusok dolgában a vizsgálatot vezesse. A vizsgálóbizottság már eddig is megállapította, hogy a hízelés az egész megyében természetesen folyt és a főbujtató Marosán György és Csordás Lőrincz pápák voltak.

TÁVIRATOK.

Orosz csapatok megerősítése perzsa határon.

Konstantinápoly, április 18. Hír szerint Oroszország, Urmia, Choj, Salmas és Duluju perzsa határvárosokban lényegesen megerősítette csapatállományait.

Munkásmozgalmak mindenfelé.

— A belga általános sztrájk. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A belga munkások általános s egyre erősödő sztrájkja hatóságok és illetékes ténnyezők rideg magatartása folytán egyre tart, úgy, hogy egyelőre beláthatatlan időkre nincsen kilátás békére.

Mint ilyenkor szokásos, más államokban is epidémikusan lépnek fel a sztrájkmozgalmak a belga példa buzdító hatása alatt. Legjelentékenyebb ezek között a szi-léziai bányászok sztrájkja s bennünket közelebb érdekel az aradi gépgyári munkások mozgalma, amely egy nagy üzemet fog előreláthatólag megbénítani.

A sztrájkmozgalmakról a következő távirataink érkeztek:

A belga sztrájk.

Brüsszelből jelentik, hogy ott és Löwenben a sztrájkolók száma még növekedőben van. Sok helyen azonban nagyon kevés pénz van a sztrájk-kasszában; így Löwenben a sztrájkolók hetenkint csak négy frankot kapnak. Wallon diákok megtámadták a sztrájkolókat, akik még csak ellentüntetést se rendeztek.

Cherattban (Lüttich mellett), ahol az összes bányamunkások sztrájkbaléptek, tegnap délután a bánya bejáratánál nagyobb csődület volt. Lovas katonaság sietett a helyszínére, hogy az összevörösödött sztrájkolókat szétszórja. A katonaságnak fegyverét kellett használnia, de a sortűz senkiben sem tett kárt. Egyébként az egész ország nyugodt, csak néhány sztrájkolót, kik akadályozták a dolgozni akarókat, kellett letartóztatni.

Brüsszeli jelentés szerint a miniszterelnök rideg magatartása következtében a helyzet még inkább rosszabb lett és a sztrájkolók között növekedett az elkeseredés. Ennek tulajdonítható, hogy a sztrájk folyton terjed. *Ma az újságszedők is csatlakoztak a mozgalomhoz és már holnap reggel a lapok egy része nem fog megjelenni*, egyesek csak legfeljebb két oldal terjedelemben. A Le Pöuple ma reggel 400,000-re becsülte a sztrájkolók számát, de jelzi, hogy rövid időn belül kerek félmillió munkás fog sztrájkolni. Különösen rossz a helyzet Antwerpenben. Hajók már be sem futnak a kikötőbe, az ott lévők alig tudnak ki és berakodni. A bányákban földcsuszamlások történtek, mert nincs elegendő személyzet a szivattyúk kezelésére. Néhány helyen összeütközés volt a sztrájkolók és a rendőrség között, de egyébként a rend mintaszerű.

A brüsszeli nyomdászok tegnap este megdöntötték korábbi határozatukat és elhatározták, hogy sztrájkba lépnek és mozgalmukat kiterjesztik az újságokra is. Holnap délelőttől kezdve a legtöbb brüsszeli lap nem jelenik meg. Azt mondják, hogy a katolikus lapok megjelenésében nem lesz fennakadás, minthogy ott keresztény szakszervezeti munkások dolgoznak. Brüsszelben az általános sztrájkok tegnap óta nagyobbodott. A vidéken igaztosságot kelt a kamara tárgyalásainak lefolyása. Több helyütt összetűzésre került a sor, nagyjában azonban a helyzet változatlan. Másrésztől egyes ipari központokban ma már többen állottak munkába.

80.000 szénbányász sztrájkja.

Boroszlóból jelentik: A felsősziléziai bányákban holnap fog kitörni a sztrájk s miután a bányatulajdonosok visszautasították a munkások követeléseit, a bérmozgalom hosszúnak ígérkezik. Kerek 80.000 bányász fogja holnap letenni a szerszámot.

Sztrájk Oroszországban.

Pétvárról jelentik: A vidéken is sztrájkoltak tegnap, így Moszkvában, Kievdében és Rígdában, a sztrájkok azonban mindenütt részlegesen voltak csupán. *Három pétervári lap nem tudott megjelenni*. A durva munkás- és szociáldemokrata képviselői a rendőrség magatartása dolgában a kormányt meg fogják interpellálni.

Sztrájk Aradon.

Aradról jelentik: A Weitzer-féle gépgyárban a bérharcz már négy héttel ezelőtt kezdődött, s az igazgatóság már a hónap elején foglalkozott azzal a gondolattal, hogy az üzemet teljesen beszünteti. Eleinte a munkások amerikáztak. A Weitzer-gyárnak a waggonok szállítására vonatkozólag megrendelőkkel szemben időbeli kötelezettségei vannak és midőn látták, hogy a munkások által tett teljesítmények három annyi időt vettek igénybe, mint másszor, érintkezésbe léptek a munkások vezetőivel, kik azután kijelentették, hogy az eddigi akkordbérékkel nincsenek megelégedve és azoknak javítását kérik. A feltételek átvizsgálásánál kitént, hogy egyes munkáskategóriák béremelése 30-tól egész 300 százalékgig terjed. Ezt az igazgatóság teljesíthetőnek nem találta, mire a munkások egy része a múlt hét folyamán beszüntette a munkát. Minthogy a sztrájkba állott munkások egyes gépalkatrészek osztályánál voltak alkalmazva és az alkatrészek nélkül a többi munkás sem kaphatott foglalkozást, tegnap az igazgatóság ülést tartott és elhatározta, hogy abban az esetben, ha a kiállott munkások követeléseik mellett megmaradnak, úgy a gyár az egész üzemet be fogja szüntetni és a gyárat egyelőre bezárja. A munkásokkal közölték, hogy az igazgatóság szombat este 6 óráig elvárja elhatározásukat.

A kalandornő.

— A világot járt leány. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

A rendőrség egy világotjárt leányra lett figyelmes. Egy ügyvéd sugta be a főkapitányhoz, detektívek kezdtek utána nyomozni. Grófnőnek mondotta magát, kiderült azonban, hogy egyszerű polgárleány. Itt a fővárosban teljesen visszavonulva, szorgalmasan munkálkodva élt, a rendőrségnek szomorúan mondta el, hogy az előítéletek áldozata. Törvénytelen gyermek és a huszadik század se tudott még eddig kiejvezkedni a középkor butaságából, amely mélyre taszította a szerelme gyermekét.

Ezért kellett menekülnie országokon keresztül. A rendőrség azonban nem nagyon hiszékeny. Kalandornőt sejt a leányban és már megindult a hatalmas apparátus, hogy az igazságot kinyomozza.

A leány a Ráday-utca 8. számú házában lakik albérletben egy özvegy századosnénál, Wurmbrandt-Stuppach Eleonora néven. A csinos arczu rendkívüli intelligens leány, az Erzsébet-körúti Hunnia-gyógyszertárban van alkalmazva, ahol nagyon meg vannak vele elégedve, mert németül, francziául, angolul, olaszul és spanyolul beszél, kereskedelmi ismeretei is vannak s igen jól szto-nografál is. Főnökei teljesen korrekt életének és viselkedésének ismerik a fiatal leányt.

Ennyit tudtak meg a detektívek is, akiket kiküldött a főkapitányság ebben az ügyben nyomozni. Semmi gyanusát ugyan nem találtak, de mégis igazolásra szólították fel s okmányait kérték. A leány a detektívek előtt Wurmbrandt-Stuppach Eleonora grófnőnek mondta magát s a bejelentő lapja is erre a névre van kiállítva. Okmányokkal azonban nem tudta igazolni személyazonosságát. Elmondta, hogy atyja Wurmbrandt-Stuppach Pál gróf és Himbergben lakik.

Később azonban beismerte, hogy előbb nem mondott igazat és aztán így folytatta:

— Huber Anna az igazi nevem — vallotta bő könyök között — egy abbaszi szállótulajdonosnak vagyok törvénytelen gyermeke. Öt éves koromig voltam az anyámnál, Abbáziában, akkor Bécsbe kerültem Felser János magánhivatalnokhoz, aki feleségével együtt nevelt. Bécsben végeztem az elemi és polgári iskolát, szerettem volna tovább is tanulni, de már tizenéves évek lettem, nem volt maradásom gyámjaim házában. A bécsi Felső-schuleban kaptam ekkor alkalmazást, havi nyolczvan korona fizetéssel s bár száikesen megdélhettem volna Felső-schule házában, de ekkor kezdtek rosszul bántani velem. Gyámjaim részeges ember volt a ütlegelni kezdett, a felesége pedig rossz útra akart

téríteni. Nem volt maradásom a züllött házaspárnál, megszöktem tőlük.

Münchenbe, Párisba, Londonba kerültem, majd Rómába és Milánóba is eljutottam. Itt mindenütt kaptam alkalmazást, mert az idegen nyelveket pár hónap alatt tökéletesen elsajátítottam. Franciaországból Spanyolországba is átkerültem és a spanyol nyelvet is megtanultam. Több évi bolyongás után Brémába kerültem, ahol bevalloam — kis szelhlámosságot is követtem el. Törvénytelen származásom, mint sötét árnyék kísért bolyongásaimban s ezért — bár mindenütt jó munkát kaptam — sehöl sem volt maradásom. Brémában elhatároztam, hogy hazamegyek Abbáziába, az anyámhoz, aki öt éves korom óta nem látott. Brémai gazdától kértem útszáz keronát utiköltségre azzal a hazugsággal, hogy az örökségemért utazom haza s aztán újra visszajövök s megfizetem a költséget. El is utaztam Abbáziába és a Speranza-hotelban vettem szobát, amelynek anyám férje a tulajdonosa. A szállóból levelet írtam az anyámnak s kértem benne, hogy látogasson meg. Írtam neki, hogy mily szerencsétlen helyzetben vagyok s kértem, segítsen rajtam. Az anyám szívet azonban nem tudtam meglágyítani és a pár koronával a zsebemben, amit adott, utnak indultam gyalog Isztriába. Innen vonatot Tricsztba utaztam, mindenütt jó emberek könyörödmányai-ból tengetve életemet. Tricsztben egy Ofner József nevű nagykereskedő gyermekei mellett voltam nevelőnő, de gazdám előtt gyanus volt nagy tudásom és nyelvismereteim is föltűntek nekem. Beszögt a rendőrségnek, mire félelmemben innen is megszöktem. Ekkor abbaszi pártfogóim, néhány pesti ur, biztatott, hogy költöztem föl a magyar fővárosba s azt is megígérték, hogy állásba juttatnak. Kaptam is jó állást a Hunnia-gyógyszertárban s szépen éldegéltem, míg most rendőrközre juttattak.

A rendőrségen nem igen hisznek ebben a mesében és ezért lefotografálták a leányt, a fényképet elküldötték mindazokra a helyekre, amelyek — saját előadása szerint — megfordult. Míg az adatok megérkeznek, addig a tolonczházban őrzik a leányt, aki ellen hamis név és czimhasználat miatt indítja meg a rendőrség az eljárást. A detektívek faggatása közben a leány *anarchista forradalmi dalokat énekelt* s büszkén hangoztatta, hogy ő is anarchista s forradalmi verseket is írt bécsi lapokba.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük azon vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése április tizenötödikén lejárt, hogy előfizetésüket minél előbb szíveskedjenek megújítani nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

NAPIREND: Naptár. Szombat, április 19. Róm. kath.: Timon szp. vt. — Protestáns: Timon. — Görög-ország (április 6): Eutik. — Zsidó: Nizan 12. — A nap két reggel 5 óra 6 perczkor. nyugszik délután 6 óra 53 perczkor. — A hold két délután 5 óra 21 perczkor, nyugszik reggel 4 óra 17 perczkor. — Idegenek állítása a Mária Terézia-laktanyában reggel 8 órakor (4. nap.) — Szorás a központi városházán reggel 8 órakor; III. korosztály, 231-ik sorszámától végig. — **Muzeumok:** A Nemzeti Muzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Muzeum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) nyitva 9—4-ig. — Iparművészeti Muzeum nyitva 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum nyitva 10—ig. — Ráth Muzeum nyitva 10—4-ig. — Széchenyi Muzeum nyitva 10—12-ig. — Tanszer Muzeum nyitva 3—7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig, vám- és tarifaosztálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig. — **Képtárak:** A Műcsarnok tavaszi tárlata nyitva 9—5-ig, belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva 9-től fél 6-ig, belépődíj 1 korona. — Ligeti Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Muzeum grafikai osztálya nyitva 10—2-ig. — A gróf Pallfy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj 1 korona.

— **Időjárás.** Hazánkban az idő csendesebbre és enyhébbre fordult. Kevés, jobbra 3 mm.-en aluli esapadék a Kis-Alföldön, az Északi Felföldön, az Alföld északi részein, meg az északkeleti részekben esett. A hó elolvadt, csupán az északi vidékekről jelentettek esekély hóvétegeket. A hőmérséklet napközépe tegnap még 1—3 fokkal a normális alatt tartózkodott; a maximum 19 fok C volt Eszéken és Herényben, a minimum — 1 fok C Orsován, meg Boffalun. — **Prognózis a következő 24 órára:** Enyhé idő várható, helyenkint esővel, vagy zivattal. (Sürgönyprognózis: Enyhé, elveteve esapadék, zivattalok.)

Betörés dinamittal.

— Nem robbantak föl a patronok. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

Három betörő egészen eredeti módon akart kifosztani egy ékszerüzletet. Dinamitpatronnal akarták felrobbantani a helyiséget. A vállalkozások azonban nem sikerült: a patronok nem robbantak föl, nem értettek a kezeléshez. Ennek köszönhető, hogy most ezen a helyen nem hatalmas katasztrófáról számolunk be.

A Margit-körút 3-ik számú ház házmestere Bartos János éjjel egy óra után hatalmas dörrenésre ébredt. Ijedten felöltözködött, kiment az udvarra, de semmi gyanusát nem látott. Amikor azonban már vissza akart térni, észrevette, hogy a sötétben egy alak bujkál. Kiment az utozára és egy rendőrelőőrrel tért vissza, aki épp arra haladt. Együtt átkutatták az egész házat és a pinczében megtalálták a bujkálót. El akart menekülni, de lefogták. Amikor látta, hogy ugys hiába minden, megtört és vallani kezdett. Eleinte nem is akart neki hinni, azt gondolták, hogy egy örült rémmeséje az egész. Csak később látták, hogy a pokli tervet végre is akarták hajtani.

Bokros Lajos, az elfogott, két máéik társával arra szövetkezett, hogy a házban levő Kirchbaum Dániel ékszerboltját kifosztják. A boltba azonban sehogysem lehetett bejutni. Ekkor úgy tervezték, hogy a pinczébe bejutnak, dinamittal áttörik a boltozatot és akkor szabad kezük lesz a rablásra. A tervet ma akarták végrehajtani. Már délután elbujtak a pinczébe, négy kábelzsinórt vezettek a pincze boltozatába, azzal akartak dolgozni.

A dinamit kezeléséhez azonban egyikük se értett. Megpróbálkoztak ugyan, de semmire se tudtak menni. A dinamit felrobbant ugyan, de semmi kárt se tett a boltozatban.

A lármára el akartak szökni. A másik két társa el is menekült, de őt feltartóztatta a házmester. A büntársait nem akarta megnevezni.

A rendőrség Bokrost letartóztatta és erélyes nyomozást indított, hogy a társai is hurokra kerüljenek.

— Kamarási méltóság. A király dr. benedekfalvi Kiszeley Árpád, Liptó vármegye főispánjának, Monyorókeréki és Monoszlói gróf Erdődy Tamás, a 9. huszárezred tartalékos hadnagyának, dr. gróf Vetter von der Lilie Ferencz követségi attasénak, Szentmiklósi és óvári báró Pongrácz Jenő pénzügyminiszter titkárnak és gróf Nostitz-Rieneck Hugó 13. dicsődíszredebli hadnagynak a kamarási méltóságot adományozta.

— Lemond a bécsi japán nagykövét. Bécsből táviratozzák: Akidzuki japán nagykövet betegsége miatt lemond állásáról. Utóda Aimaro Sato hágai követ lesz.

— Gróf Batthyány Tivadar állapota. Gróf Batthyány Tivadar, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, egészségének teljes helyreállítása végett a napokban délvidékre fog utazni. Körülbelül két hétre tervezi délvidéki kuráját, amelynek befejeztével, május hó első napjaiban visszatér a fővárosba.

— Uj ezredtulajdonos. Pécsről jelentik: Báró Leitner Ernő tábornok, a harmadik gráci hadtest parancsnoka, abból az alkalomból, hogy a király neki adományozta a Pécs állomásozó 69. (székesfejvári) gyalogezredet, vasárnap este ideérkezik, hogy a tisztikaral megismerkedjék. Másnap szemlét tart az ezred Pécs állomásozó zászlóaljai felett.

— Achim András képe a városházán. A csabai népgyűlés megfestette Achim András volt képviselő arczképét, amelyet a városháza dísztermében helyeznek el. Kis László főszolgabíró kérte fel az ünnepi beszéd elmondására.

— Elkobzott emlékiratok. Prágából táviratozzák: Montignoso grófnő emlékiratait, amelyek Londonban jelentek meg, az itteni ügyészség a könyvkereskedésekben elkobozta.

— A karapanesai vadászakastély újraépül. Mint illetékes helyről értesülünk, Frigyes főherceg karapanesai birtokán nemrég legett vadászakastélyt az eddiginél is nagyobb arányokban újraépítik.

— Revolverlövés a román parlamentben. A román kamara mai ülésén kellemetlen betrányt támasztott egy idegen látogató, aki Macedónia jogaiért a román parlamentben akar sikraszállni. Mint bukaresti tudósítónk jelenti, a kamara mai ülésének megnyitása után a karzaton egyszerre lővés dördült el. A karzati látogató, aki lőtt, revolverével hadonászva kiáltotta:

— Jó lesz meghallgatni Macedónia szavát!

Pillanatnyi megdöbbenés után az elnök felemelkedett és kijelentette, hogy az ülés tovább tart! Szavait hosszantartó helyeslés követte. A karzati látogatót, aki a lővés után kérvényt dobott a terembe, letartóztatták. A vizsgálat kiderítette, hogy a lövöldöző fiatalember egy Hacıu Nastaze nevű macedóniai diák. A revolver, amelyet a merénylet után a földre dobott, vaktöltéssel volt töltve. Az ölmogyókat a merénylő zsebében találtak. Kijelentette, hogy tetteivel csak a Macedóniában élő románokra akarta felhívni a kamara figyelmét. Kérvényében költemények is foglaltatnak. Nastazet, aki igen izgatott, orvosi vizsgálat alá veszik. A vizsgálat később kiderítette azt is, hogy Nastaze merénylő a monasztiri vidékről származik és kevéssel a háboru kitörése előtt visszajött ide, hogy az egyetemre beiratkozzék. A merénylő szonvedélyes nacionalista. Kérvénye, amelyet az ülésterembe dobott, így van czimezve: Az igazi és egyedüli nemzetgyűléshez.

— Magyar ügyvéd mint könyvtártolvaj. Berlinből jelentik: Az itteni egyetemi könyvtárban letartóztattak egy magyar ügyvédet a könyvek megdézsmálása miatt. Az illető, aki az itteni jogi fakultásra be van írva, számos könyvből nagybecsű oldalakat vágott ki, sőt egész könyveket is eltulajdonított, melyeknek bélyegzős címlapját azután eltüntette. Lakásán a lipcsei egyetemi könyvtárból való könyveket is találtak.

— Kizárt kikötőmunkások. Fiuméből jelentik: A kizárt kikötőmunkások délben értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy fölveszik a tárgyalásokat a munkaadók egyesületével. Az egyesület ezért délutánra gyűlést hívott össze, melyen 14 munkáscsoport 28 megbizottja, minden csoportból kettő jelent meg. A megbizottak azonban kijelentették, hogy az eddigi csoportrendszer szerint dolgozni nem hajlandók s át akarnak térni az egész vonalon a napszámrendszerre. Ezzel szemben a egyesület álláspontja az, hogy a már létező szerződésnek respektáltassanak és a munkát csoportrendszerben folytassák. Miután a másfél óráig tartó értekezleten nem tudtak meg egyezni, öt órakor a konferencia eredménytelenül szétoszlott. A kizárás tehát továbbra is érvényben maradt. — Fiuméből táviratozzák: A munkásokban ma este a szakszervezetek bizalmi férfiai értekezletet tartottak, amelyen megvitatták a helyzetet és foglalkoztak az általános sztrájk tervével, amelylyel a bizalmiférfiak nagyobb része kezd megbarátkozni. Foglalkozni kívántak a kizárt kikötőmunkások ügyével is, eze azonban nem jelentek meg és így határozatot nem hoztak. A kikötőmunkások csak annyit jelentettek be a munkásoknak, hogy nem hajlandók szombaton reggel munkába állni, mert napszám mellett nem kívánnak dolgozni, hanem ők maguk akarnak külön munkáscsapatot alkotni, amely egész hajók kirakását vállalja.

— Gólyanénik sztrájkja. Hajduböszörményből jelentik: Hajduböszörmény városában 60 szülész nő működik, akik elhatározták, hogy ha a megyei szabályzatban levő díjaikat nem emelik, sztrájkba lépnek. E célból szervezkednek és maguk körében aláírásokat gyűjtenek. Arra hivatkoznak, hogy minden téren emelték a fizetéseket, az árakat, az orvosok díjait is többszörösen emelték, csak ők kapják a közönségtől a szülési eseteknél szokásos régi díjaikat. A havonta műszervizsgálatot végző városi főorvosnak a szülész nők elmondták szándékukat s így pattant ki a titok.

— Rosszakaratu halálhír. Fiuméből jelentik: A „Nieceke Novine“ című klerikális horvát lap félrevezető híradást közölt arról, hogy Cuculic Tamás földbirtokos és állatkereskedő anyagi bajok miatt agyonlőtte magát. A híradás nagy felháborítást keltett, a rokonok pedig sirva keresték fei a családot, mire kiderült, hogy az öngyilkosság híre teljesen alaptalan.

— Házasság. Dr. Erdős Vilmos ügyvéd és Farkas Erzsike, Nagybányán jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— A Bravoura-ügy körül. A Budapesten elfogott orosz kém társai közül néhányat már ártalmatlanná tett a bécsi rendőrség s mint jelentették is, e kémkedési pörrel kapcsolatban több vezérkari tiszt jutott gyanus megvilágításba. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy Jandricz Cedomil főhadnagynak, a hadiiskola hallgatójának letartóztatása alkalmából olyan hírek keltek szárnyra, hogy a bünnös tiszt barátságos viszonyban volt hőtzenzendorfi Conrad Kurt negyedik tiroli császárvadászrezredebli főhadnaggyal, a vezérkari főnök fiával, akinek bizalmába férközött s ezt a barátságot arra használta fel, hogy bizonyos nagyon titkos vezérkari munkák elvégzésével őt bizzák meg. A Militaerische Rundschau fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy ezekből a hírekből egy árva szó sem igaz. Hőtzenzendorfi Conrad Kurt főhadnaggyal semmiféle összekötésben nem állott Jandricz főhadnaggyal, akinek letartóztatására egyébként maga a vezérkari főnök adott utasítást. A vezérkari főnök fia nem is érintkezett Jandricz főhadnaggyal, az egész ügyhöz semmi köze sem volt s a vezérkari főnök pedig személyesen nem ismeri Jandricz főhadnaggyot. Felesleges szót vesztegelni arra, hogy Jandricz fontos és titkos munkákkal volt megbizva. Aki a hadiiskola intézményének szervezetét ismeri, az tisztában van vele, hogy a hadiiskola növendékeit titkos és fontos munkák elvégzésére nem lehet alkalmazni, tehát ilyesmikkel vissza sem élhetnek. Eppen ilyen alaptalan az a hír is, hogy ezzel az esettel kapcsolatban, vagy attól függetlenül a vezérkari főnök le akar mondani.

— A mérgekeverő vívóbajnok. A frankfurti Hopf Károly vívómester bűnyűgyében a vizsgálat újabb érdekes részleteket derített ki. A mérgekeverő nemcsak kolera- és tifusz-, hanem takonykór-bacillusokat is tenyésztett. Egyelőre a nyomás csak a megmérgezett harmadik feleség ügyére terjed ki. Ez az asszony a frankfurti kórházban van és a gyógyulás útján halad. A vívómestert szigoruan őrzik a vizsgálati fogságban, nehogy öngyilkosságot kövessen el. — Frankfurtból táviratozzák: Hopf Károly, a mérgekeverő vívómester a vizsgálati fogságban a jó férj szerepét játssza. Levelet irt a kórházban beteg fekvő harmadik nejének és mindenféle beczézetés névvel kedveskedik neki, elnevezi egyetlen drágaságának és kéri, hogy vitesse át magát drágább kórházi szobába, szívesen fizeti a nagyobb költségeket. A vizsgálóbíró még nem hallgatta ki a bakteorológiai tanulmányozásokról. Most régebbi büneit kutatják és megállapították, hogy gyanus körülmények között elhalt első nejét annak idején a törvényszék exhumáltatni akarta, de elállott ettől, mert a vizsgálóbíró egy levelet kapott, amelyet egy elkergetett cseléd irt s az volt benne, hogy a mérgezési históriát a cselédék pletykázták. Valószínű, hogy ezt a levelet maga Hopf irta, vagy iratta a vizsgálóbírónak.

— Újabb vasuti szerencsétlenség. A magyar királyi államvasutakra gyázt és pusztulást hozott a székesfejvási április hónap. Egyik vasuti katasztrófa a másikat éri a magyar vonalakon. Újabb és újabb embereletek pusztulnak el minden alkalmal. Ma ismét vonatkatasztrófa híret jelentik Miskolcra. A végzetes vasuti szerencsétlenségek töviskoszorújába újabb vérvörzst fűzött tegnap egy vonatkiszállítás, amely Gömör-állomáson történt meg. Egy hosszú szénszállító vonatot indítottak tegnap délután Gömör állomásról. A megterhelt kocsikat két mozdony vontozta nehezen, döcögösen. A rendezőpályaudvaron az egyik váltó hirtelen magától átíródott s így a vonat következő kocsijai kinyugrottak a sínpárról. Az egyik kocsi fékületéséről Tóth József kocsirendező lecsúszott és a teherkocsik romjai alá került, ahol a súlyos kocsitengely agyonnyomta. A kiskilás következtében két teherkocsi porrá zúzódott s késő éjszakáig dolgoztak a munkások, amíg a pályát rendbehozták. Az államvasutak igazgatósága a katasztrófaról ma délután a következő hivatalos jelentést adta ki. Tegnap a hó 17-én a 7563 számú tehervonatnak Miskolcra rendező pályaudvarra történt behaladása közben egy rakott kocsi az egyik bejáraton váltón ismeretlen okból kiskilott és az utána következő hat rakott kocsi magával rántotta. A kocsik egyikén fékezői szolgálatot teljesített Tóth József sajoszentpéteri kocsivezető, a kiskilás, illetve a kocsi egymásra történő következtében meghalt. Szigoru vizsgálat van folyamatban.

— **Automobil-katasztrófa három halottal.** Zürichből jelentik: A Fleurierből Saint Croix felé vezető országúton ma délben dr. Dubois orvos automobilja egyenesen neki rohant a folyónak. A gépkocsiban az orvos nejével és gyermekével, továbbá egy *Lebet* nevű ur ült, aki előző nap adta el automobilját *Dubois*nak. A kormányt maga az orvos kezelte s bizonyára az ő járatlansága volt az oka a szerencsétlenségnek. Az automobil a folyó partján felborult aztán belezuhant a vízbe. A közelben olasz munkások dolgoztak és nyomban odarohantak. Felemelték az automobilt s akkor vetették észre, hogy a kis gyermek kiütközött a habokkal. Kifogták a vízből, semmi baja sem volt, az automobil azonban a parton agyonnyomta *Dubois* orvost, nejét és *Lebet*-t.

— **Szökések egy tűzrezedtől.** A bécsi „Arbeiter Zeitung” mai száma azt jelenti, hogy a Boszniában állomásozó 5. számú vartűzrezedtől egy Ullmann nevű főhadnagy, egy Ocsóvár nevű hadnagy, három tüzéraliszt és két közlegény megszökött. A szökevények Montenegróba menekültek. Bécsi illetékes helyen czáfolják ezt a hírt.

— **Diákok boszniai tanulmányútja.** Fiuméből jelentik: Az Ungaro-Croata „Hegedüs Sándor” nevű gőzösen, mely Cattarón át kétórás kérésessel érkezett oda, megérkeztek a budapesti kereskedelmi akadémia növendékei boszniai tanulmányútjukról. A diákok este utaznak Budapestre.

— **Az idegbajos katona öngyilkossága.** Elmondható erre az esetre is, hogy „milyen kor, milyen idők.” Az idegbaj beférék között már a kaszárnyák falai közé is. *Békéscsabán Ferenczi Lajos* káplár szolgálati fegyverével föbelőtte magát. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy idegbaja miatt válik meg az élettől.

— **Pertschav a Wörthi-tón.** Park-szálló, ez-élt Wähliss, 300 szoba, Penzió 7 korona. Legszébb juniusi üdülőhely. Tulajdonos K. Hysam.

— **A vízbe pusztult 48-as honvéd.** A tabi járáshoz tartozó Kápoli községben Nakala István 82 éves volt 48-as honvéd kocsin kiment a mezőre. Az uton, mivel pipára akart gyujtani, hogy a szél el ne fújja a gyufát, lement a víz partjára. Az esőzést által meglazult föld megingott a lába alatt és a víz elnyelte az öreg embert, akit holtan húztak ki a vízből.

— **Telefonmizéria.** A telefonszolgálatban beállott fennakadással a következőkről értesülünk: Csak ma, a szélvihart követő ötödik napon állapítható meg az az óriási kár és pusztítás, melyet a vasárnapi és hétfői szélvihar okozott. A vihart követő első napokon a házakon lévő azokat a vezetőket kellett biztonságba helyezni, melyek a lakosságra életveszéllyel bírtak. A mai napig e vezetőket egy része volt csak biztonságba helyezhető, de legalább még harmincz olyan hely van, amely sürgősen követeli a veszedelem elhárítását. A távbeszélő igazgatósága 600 munkás foglalkoztat állandóan a kikapcsolt hétezer előfizető állomásnak helyreigazítására és mindent elkövet, hogy az előfizetők telefonjaikat mielőbb használhassák. Tekintettel azonban az óriási munkálataokra, a teljes karbahelyezés mintegy négy hetet fog még igénybevenni s ezen a héten, valamint a jövő hét folyamán azokat a vezetőket igazítják meg, melyek a közérdek szempontjából elhalasztathatatlank.

— **Rendőri hírek.** Tolvaj hivatalnok. A rendőrség letartóztatta *Langer* Sándor huszonkét éves mágnahivatalnokot, aki a Calderoni-cégtől, egy a céggel összeköttetésben álló ménéki iroda nevében különböző műszereket esalt ki. — *Bedólt tüzfal.* Ma reggel *Gorove* Károly fűszerkereskedő Perez-uteza 1. szám alatt lévő házának a tüzfala beomlott. A ház lakóit kilakoltatták.

— **Halálozás.** Nagy csapás érte *Mokry* Ferencz hírlapíró társunkat. Edesanyja, özvegy *Mokry* Ferenczné, *Kubitsék* Emilia elhunyt. A megboldogultat előkelő kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma délután ment végbe a Vas-utcai gyászházból nagy részvét mellett.

Zsarkó József nyug. földnyilvántartó, volt 48-as honvédüzemester, aki a szerbek ellen vívott számos ütközethen vett részt, 51 éves korában meghalt Zentán.

Pápai Vajna Béla altábornagy, a Ludovika és később a kolozsvári henvédkerület parancsnoka, Leibnitzben meghalt.

Ellinger Jenő dr. ügyvéd 45 éves korában Zentán meghalt.

Özvegy *Krupacz* Edéné, *Dobrovits* Henrietta, életének 69-ik évében elhunyt Modoron.

Kassáról jelentik: *Andorkó* Tamás kir. tanácsos, kassai pénzügyigazgató 60 éves korában meghalt.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-uteza 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

Katasztrófa a levegőben.

— **Öt emberélet irtózatos pusztulása.** —

Budapest, április 18.

A franciaországi rémes léghajós katasztrófáról még a következő részleteket jelentik Párisból:

A kigyuladt és lezuhant léghajón a következő hadi-pilóták pusztultak el: *Clavenad* százados, *Denone* százados, *Riché* hadnagy, *Devassélot de Regnier* hadnagy és egy *algári* pilóta. A szerencsétlenség okait illetőleg, miután a léghajó összes utasai meghaltak, semmi bizonyosat nem tudni. A legtöbb szakember azon a nézeten van, hogy a léghajó burka fágakba ütközve, hasadt föl, a rés mind nagyobb lett és a gáz ily módon kiömlött. — Más oldalról azt hiszik, hogy a bennülők elvesztették lélekjelenlétüket, tulmagasan húzták meg a vészszallagot, úgy hogy a burok szétpattant és az egész alkotmány leesett. *Robbanás kizártnak látszik, mert a léghajó burkán az égésnek semmi nyoma.*

A léghajóban ülők nyilván kétségbeesett erőfeszítéseket tettek, hogy a levegőben tarthaták magukat. Nem csupán a ballasztot dobták ki, hanem készülékeket, a horgonyt, sőt a ruháik egy részét is. Később valószínűleg szándékosan vágták föl a burkot, mert azt hitték, hogy közel vannak a földhöz és megkoczkáztatják a leesést, holott valóságban 200 méter magasságban jártak. *Etienne* hadgyminiszter a katasztrófa helyére ment. A léghajón az utról vezetett följegyzések szerint a léghajósok St. Cloudból jöttek, Párist 800 méter magasságban átröpülték, akkor a ballon alacsonyabbra szállt le, majd megint tullelmedett a felhőkön. Itt azután megszüntek a följegyzések.

© **József főherceg és az ujvidéki repülőverseny.** Jelentettük, hogy Ujvidéken pünkösdkor katonai aviatikai ünnep lesz, amelynek védőségét *József* királyi herceg vállalta el. *József* királyi herceg főudvarmesteri hivatala most a következő táviratot intézte Ujvidék főispánjához: Méltóságos *Matkovits* Béla urnak, főispán, Ujvidék. *József* királyi herceg ö császári és királyi fensége az Országos Magyar Aero-szövetség által Ujvidéken pünkösdkor rendezendő repülőünnepségek fővédőségét elfogadni méltóztatott. A személyes magas megjelenésre vonatkozóan ö császári és királyi fensége visszaérkezése után fog határozni. A katonai repülő-meetingek védőül megválasztották még *Bogdanovics* Luczián görög-keleti szerb patriarkát, *Chotek* Rezső gróft, *Hazai* Samu báró honvédelmi minisztert, *Flatt* Viktor nyugalmazott bács megyei főispánt, *Dungyarszky* Lázár országgyűlési képviselőt, *Marjenovics* József vezérőrnagyot, *Ohrenstein* Henrik bárót, *Rohonyi* Gyulát, Bosznia és Herzegovina kormányzóhelyettesét, *Sevie* Mitrofan ujvidéki püspököt, *Schleyer* Lipót altábornagyot, legifjabb *Szemző* István Bács megye és Zombor főispánját, *Terstyanyszky* Károly budapesti hadtestparancsnokot, *Tertay* Venczel vezérőrnagyot és *Zichy* Béla Rezső gróft.

© **Öt országot keresztül repült.** Hamel angol aviatikus szenzációs repüléséről még a következőket jelentik *Kölnből*: *Hamel* angol pilóta, aki ott tegnap délután 6 órakor szállott le repülőgéppel egy hírlapíró kíséretében, angliai időszámítás szerint déli 12 óra 30 perczkor kelt utra Doverben, átröpülte a csatornát, érintette *Hollandiát*, végigment *Belgiumon*, elszállt *Franciaország* és *Németország* felett szinte észrevétlenül. Leszállás nélkül tette meg a gyönyörű utat és a kölni csapatok tisztjei nagy vendégzeretettel fogadták. *Hamel* nyíltan beszélt a német tisztet előtt arról, hogy kíséreltetével meg akarta mutatni az angol hadvezetőségnek, hogy nem is olyan agyrom, mikor az aviatikusok azt állítják, hogy jól szervezett repülőflottával meg lehet lépni a szigetországot. — *Londonból* jelentik, hogy az angol lapok tele vannak *Hamel* bámulatos repülésének leírásával s egytől-egyig azt magyarázzák, hogy ha az angol pilóta bombákat vitt volna magával, sok francia és német erődítést levegőbe röppíthetett volna. Ez a

dover—kölni ut is azt bizonyítja, hogy azé az államé a jövő, amelyiknek repülőflottája a legjobb és a legnagyobb. Elgondolni is szörnyűség, hogy aeroplán elrepülhet négy állam fölött és észre sem veszik, míg földet nem ér.

© **A francia hadsereg új léghajója.** Párisból jelentik, hogy Franciaország első merevrendszerű léghajóját tegnap próbálták ki *Etienne* hadgyminiszter jelenlétében. A hadgyminiszter kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a léghajóval. Nem lehet tudni, vajjon a nemrég Franciaországba tévedt *Zeppelin*ről lestek-e el valami javítást.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Liliom — németül,

— **A bécsi Jarno-társulat vendégjátéka.** —

Budapest, április 18.

A Budapesti Színháznak, az egykori Városligeti Arénának színpadán, amelyről réges-régen elköltözött a germán muzsa, ma este ismét német szó csendült fel. Ismét német színészek játszottak és fogadtatásuk meleg, a viszontlátás szíves volt, mert ezuttal ök nem a germán kultura előretolt csapatoként jöttek, már nem hódítók ök, hanem — behódoltak. Eljöttek, mint egy diadalmas magyar író tolmácsolói, eljöttek s megszerezték a magyar művészet rajongóinak azt a nagy örömet és elégtételt, hogy nem import-árut hoztak ide a külföldről, hanem magyar, tőzsgyökeres magyar és budapesti darabot, amelyet mint régi jó ismerőst üdvözölhettünk, hoztak színre.

Molnár Ferencz legszebb darabját, a *Liliom* című kültelki legendáját játszotta el *Jarno* Józsefnek, a bécsi Theater in der Josefstadt igazgatójának kitünő társulata. A *Liliom*-nak néhány évvel ezelőtt a Vígyszínházban volt a premiérje és csodálatosképpen a budapesti közönség nem méltányolta eléggé, nem vitte oly sikerre ezt a színművet, mint az *Ördög*-öt. Pedig a *Liliom* tipikusan pesti darab, annyira, hogy még a német fordító sem merte megbolygatni ezt a jellegét, nem lokalizálta, meghagyta pestinek és Bécsben így is, vagy éppen ezért, nagy és őszinte tetszést aratott. Talán most a budapesti közönség újra fölfedezi a *Liliom*-ot, hogy németül hallja s be fogja látni, hogy nagyot vétett, amikor kissé közönyösen bánt vele.

A haldokló, agyonmodernizált Városliget kivesző, vagy kiveszett jassz-romantikájának megszemélyesítője a *Liliom*. Semmivel sem rosszabb, mint az egykoron oly sokat megénekelt betyár-romantika, *Molnár*, aki oly alaposan ismeri Budapestet, talán sohasem írt róla annyi szeretettel, mint ebben a gyönyörű munkájában. Megfigyelés és poézis, életigazságok és romantika ragyogó kompozícióvá vegyülnek össze a *Liliom*-ban. Nem esoda hát, ha a színészeket igen nagy feladat elé állítja, de el kell ismernünk, noha még élénk emlékezetünkben van a vígyszínházi jeles előadás, hogy a bécsiek, akiknek ezenfelül még pestieket kellett játszaniok, derekasan megállták helyüket.

Niese Hansi asszony, a bécsiek népszerű operett-szubrettje, a *Juli* szerepét kreálta. Az ő kedvessége, természetessége teljes mértékben érvényesült a drámai téren is. Szívből jövő és szívből kapó hangjai voltak, egyszerű és megindító volt. A partnere, *Jarno* igazgató, aki különben született magyar ember, remekelt a czimszeropben. Olyan *Lilom* volt, ahogy a szerző elgondolta, érdes és durva, de mégis csupa kedély. A goromba és a munkától irtózó, de a nagy büntől mégis féltő ligeti jassz volt, aki minden bieszkázó virtuskodása mellett mégis csak óz szívó, jó fiú. *Jarno* tökéletesen átértette *Molnár* intenczióit s egyenesen megrázó momentumai voltak. De nemcsak *Jarno* és *Niese*, hanem az összes kisebb és epizód szereplők is, köztük főként *Kaiser* Grete, *Schleinitz* Emmy, *Joseffy* Josef, *Brecher* Egon és *Sekler* Eduard, pompásan illeszkedtek be a nagy hozzáértéssel megrendezett együttesbe.

A közönség nem volt fukar a tetszémnyilvánításban. Különösen az első felvonás után

talán egy negyed óráig zúgott a telt nézőtér lelkes tapsa. Hosszas hívásra a szerző, Molnár Ferenc is megjelent a színpadon, aki a szereplőkkel együtt meghatva köszönte meg az ovációkat. És mindenkinek az volt a benyomása, hogy a Liliom most indul csak igazán a diadalutjára. Erre a dicsőségre büszkék lehetünk mi magyarok és budapestiek.

Eötvös Leó.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Aki örül az áprilisi télnek.)

Országszerte, az egész vonalon, nagy a szomorúság. Elfagyott a termés, a szőlő, a gyümölcs, a rózsa. És ha talán nem is minden színházi embernek van birtoka, gyümölcsöse, kertje, megérzi mindegyik az elemi csapást.

Ha mást nem veszünk: megesáppant a színházjáró kedv, s üres házak mellett, melyik direktor hajlandó előleget adni? . . .

Még drágább lett a rózsa, a lelkes hódolók kevesebb és kisebb bokrétaikat raknak a színpadi csillagok lábai elé . . .

A krisztinavárosiak már nagyon örültek, hogy a Magyar Színház művészei ellátogatnak a Horváth-kerti nyári színházba és a zord idő miatt holnapig tolódt ki a vendégjáték kezdete . . .

És így tovább . . . mindenütt busuló arccal találkozunk. Csak, egyedül, Szandalics Lászi, a Nemzeti Színház jólelkű czerberusa ül elégedetten szobájában, a kis kapu mellett. Jókedvűen szivja szivarát és kárörvendő pillantásokat vet a falon lógó telefonszekrénykére.

— Hehe, — mondogatja dicselkedve — mégis jó volt valamire ez a fránya idő! Elrontotta a telefonvezetékeket! Senki se zaklathat, hogy mikor lesz a próba? . . . Hol lakik Rákos Alice, vagy Rajnai Gábor!

(A soklaki.)

Egész Budapesten nincs olyan színész, aki annyi fővárosi színpadon játszott volna, mint Kürti József, aki egyik lábával még a Magyar Színházban, a másikkal pedig már a Nemzetiben áll. Pedig még egészen fiatal ember és mindenestre több sikere volt már, mint amennyi az éveinek száma.

A szépmultu, de rövideltű Thalia-társulatnál kezdte, — miután „akademista“ korában már a Várszínházban és az Urániában is játszott. A „thálisták“-nak, sajnos, nem volt otthonuk. Csak türt vendégek voltak, s így Kürti Józsa is, velük együtt, hol a Rottenbiller-utcai gyermekszínházban, hol a Várban, hol a mostani Omnia-mozi színpadán bontogatta szárnyait, aratván akkora sikereket — például Szemere György a „Siralomházban“ című egyfelvonásosában, — hogy sietve szerződötték a Magyar Színházzal.

Új közönségének is bő alkalmat adott a kezek ősezesattogatására. De közben a városligeti cirkuszbán is fellépett és mint „Ödipusz“ az egész művészletére kiható nagy diadala volt.

Május elsejétől a Nemzeti Színháznak a tagja, de előbb, gyorsan, még olyan színpadon is akar mutatkozni, ahol még nem játszott: Holnapután, vasárnap, résztvesz a Nyugat matiné-n, melyet a Nagymező-utcai Fővárosi Orfeumban tartanak meg.

Balázs Béla „Misztériumok“ című egyfelvonásosai kerülnek színre Harmos Ilona, Simonyi Mária, Tarnai és Fehér Gyula közreműködésével. Kürti József a „Kékszakálu herceg“-ben a cím szerepet és „A szent szüz vére“-ben Bohemundot fogja játszani.

A Nemzetiben a jövő hó 16-án lép föl először Teleki „Kegyencz“-ében. Jó kabala: Eddig is mindenütt kegyencze volt a közönségnek, mint olyan kezd szereplését az új milieuban is.

(Félreértés.)

Titta Ruffo páratlan „Hamlet“-jéről beszél még mindig egész Budapest. A Népopera rengeteg nézőtère színültig megtelt erre a csodás előadásra. 3600 szív dobogott hevesebben, 3600 szempár-

ból csordult ki a gyönyörteljes meghatottság könyve, amikor apjának szelleme előtt elénekli a híres *spettro infernale*-t.

Felejthetetlen az a bensőség, melylyel a szellemnek könyörög, hogy szóljon hozzá:

— Parla mel!

E pillanatban a közelemben sugva kérdi egy női hang:

— Hát akkor már volt Dániában — parlament!

(Niese Hansi szójátéka.)

Ha az idegenben efféle szomorú tapasztalatokat szerzünk, rokonérzéssel nézzük azokat a külföldi művészeket, akik vendégként látogatnak el hozzánk.

Most két német társulat is játszik Budapesten. A legtöbb bécsi és berlini vendégünk egy kukkot sem ért magyarul. Képzeltető, lépten-nyomon milyen nehézségeket okoz nekik megérteni magukat.

Niese Hansi, a bécsiek kedvence, a férje Jarno József, társulatával ma kezdi meg vendégjátékát a Budapesti Színházban. Kedves, jó ismerősünk, nem szükséges bemutatnunk, késő lenne fölfedeznünk.

Két év előtt a Vigszínházban játszott és meghódította a magyar közönséget is. Most pedig, hogy magyar szerző, magyar darabjának, magyar alakjával köszönt be, előre is nyert ügye van.

Ma délelőtt a Budapesti Színház előtt fiakerben ülve várta az urát. Közben tanulmányozta azt a milieut, melyben a „Liliom“ meséje lejátszódik. Egyik új ismerőse lépett a kocsihoz és szükegesnek tartotta Jarno Józsefet, a hosszú elmaradásaért mentegteni:

— A diszletek elhelyezése okoz neki sok nehézséget . . . mások a méretek, mint a bécsi Josefstadtnban . . . Nehogy azt higgye, hogy kurizál!

A művész nő nagyot nézett, aztán elnevette magát:

— Na hörnsz! . . . Der krieget oba, wann er . . . mások után — járnó.

Igy hódít a magyar nyelv.

Egy látesöves nr.

(*) Népopera. Két drámai szerepe után ma este a Szevillai borbély Figaróját énekelte a Népopera világhírű vendége, Titta Ruffó. Ez az alakítás nem új előttünk, mert ugyancsak Figarót személyesítette a tavalyi vendégszereplése alkalmával is. Azóta nemhogy vesztett volna, de még nyert érdekességében ez a szerep. Bámulatos gyorsaságu tempókat hallottunk több helyen, de különösen az első felvonásbeli belépő dalával kápráztatta el hallgatóit. Szerepét mint színészi munkát tavaly volt alkalmunk méltatni. Azóta, ha még lehet, fejlődött és kifejezőbb lett. Mellette Almaviva szerepében Tedeschi Alfréd lépett fel. Gyenge hangú énekes, kinek nincs semmi vivőereje. Pianói székelt, de az együttesekbe belevész a hangja. A darabot különben recitativokkal játszották és a szép számú közönség sokat tapsolt a szereplőknek.

(*) Dr. Róbert Jenő afférja. Lapunk legutóbbi számában megírtuk a müncheni színházi részvénytársaságnak különös eljárását, amelylyel a Düsseldorfbán vendégszereplő Róbert Jenő dr., volt magyar újságíró s jelenleg a müncheni kamarajáték igazgatóját, távolléte alatt elmozdította állásától, noha szép sikerei voltak. Most Münchenből táviratozzák, hogy a *Theatergesellschaft* felügyelőbizottsága közleményt bocsátott ki, hogy azért mozdította el állásától Róbert Jenő igazgatót, mert nem törődött a vállalat ügyeivel és a konzorcium intencziói ellenére vendégszerepléseket rendezett, amelyekkel a vállalatot károsította. Így legutóbb is ő rendezte Roland Ida bécsi vendégszereplését s legnagyobb gondja az volt, hogy osztrák és magyar szerzők szindarabjait állítsa előtérbe. — Vagyis kitűnik, amint azt már jeleztük, hogy dr. Róbert Jenő ellen pánbajor intrikák folytak eszupán azért, mert kellő érzékkel ki akarta használni az emelkedőben levő magyar drámaírók műveinek kedvező konjunkturáját. Az általa előadott magyar darabok mind frappans sikereket arattak, vizsgolt Roland Ida vendégszereplése éppen Biró Lajos és Lengyel Menyhért „A csárnök“ című darabjában volt a szenzációs és nagy anyagi siker. — Róbert Jenő dr. most utban van Düsseldorfból Münchenbe s kétségtelen, hogy személyes megjelenésével el fog oszlatni a differenciáikat. — Egy éjjelkor érkezett utóbbi táviratunk mindenben megrősítette feltevésünket. Ezek szerint Róbert Jenő jogtalan menesztéséből elsőrangú színházi botrány kerekedett. Az igazgatót ma visszatért Düsseldorfból, s mintha semmi sem történt volna, elfoglalta íróasztalát az igazgatói helyiségben, s estilapoknak pedig nyilatkozatot küldött, hogy szerződését a társaság egyoldaluan nem bonthatja fel, s ő jog szerint tovább is igazgatója a müncheni Kammerspiele-nek. A szerződés értelmében a konzorcium megfoszthatja őt a vállalat igazgatói állásától, amely esetben automatikusan érvénybe lép a régi szerződés és akkor ő ismét bérlője az Augusten-strassen lévő színháznak. A *Theatergesellschaft* igazgatótanácsa ilyen körülmények közt új módszerhez nyult. A színház hirdető tábláján közölte a tagokkal, hogy nem tartoznak engedelmessékedni dr. Róbert Jenőnek és amely színész ez ellen a tilalom ellen vét, azt a konzorcium azonnal végkielégítés nélkül elbocsátja. A tilalom semmit sem használt és a színészek dr. Róbert Jenő továbbra is igazgatójuknak tekintik. Az affaire-ből egész sereg kártérítési per fog keletkezni. A müncheni színészkörökben egyébként azt beszélnek, hogy dr. Róbert Jenő Bécsbe akar költözködni.

(*) Visszahívott operanékesnő. Az Operaház most tárgyalásokat folytat egy magyar operanékesnővel, ki már hosszabb idő óta német színpadokon szerepel. A kiváló hangú énekesnő: Nagy Ida, a Nemzeti Színház egykori tagjának, Nagy Imrénének és feleségének, Benza Idának, a világhírű magyar operanékesnőnek a leánya. Nagy Idával már tárgyal az Operaház vezetősége és arról van szó, hogy mint vendég a Sámson és Delila női főszerepében lép először az Operaház közönsége elé.

(*) A müncheni kiállítás. A müncheni nemzetközi kiállításra szánt művek átvételét ma kezdte meg a bizottság a városligeti Müosarnokban s azt holnap, szombaton folytatja és délután két órakor lezárja. Később érkező műveket a bizottság semmiféle körülmények között át nem vesz. A művek elbírálását hétfőn kezdi meg a pályabíróság.

(*) A debreczeni színház bérléte. Debreczenből jelentik: Beöthy László színigazgató ma ideérkezett. Ma egész napon át dolgoztak a szerződés tervezésén dr. Dóczy városi ügyészszel és Tóth Emili városi tanácsossal. A szerződés aláírása a napokban várható. Beöthy reméli, hogy május elsején befejezi a szervezést.

(*) Színházak hírei. A Népoperában Titta Ruffo népopera fellépéseinek sorrendjében változás történik, amennyiben a most hétfőre, 21-ére kitűzött Rigolletto a jövő hétfőre, 28-ára marad. A műsorváltozás oka az, hogy Titta Ruffo híres Rigolletto-jelmézei, amelyek szinte szervesen hozzátartoznak alakításához s amelyek nélkül ezt a szerepet eljátszani egyáltalában nem tudja, vasuti szállítás közben elkallódtak s még egy hét beletelik, amíg elkészülnek. Titta Ruffo, aki ezért a közönség elnézését kéri, kedden fog fellépni ugyancsak új szerepben: a „Faust“ Mefisztóját fogja játszani, ezt a csodálatos alakítását először mutatja a budapesti közönségnek. A 21-ére váltott „Rigolletto“-jegyeket bármely Titta Ruffo előadásra átserélik szombat délután 4 órától kezdve.

A Vigszínházban holnapután, vasárnap, két előadás lesz. Este fél 8 órakor a „Telefon“, Gavault és Berr előadása kerül színre. Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal az „Elnök“-t, Veber és Hennequin vígjátékát adják. Hétfőn, valamint minden következő második este a „Telefon“-t ismétlik. Holnap, szombaton, a „Bellá“-t, Szomorú Dezső színművét játsszák.

A Magyar Színházban a Barnowsky Victor vezetése alatt álló berlini Kleines Theater holnap, szombaton ismét új darabot mutat be: Bernhard Shaw a „Fanny Ertes Stiek“-jét fogják játszani Ilka Grüning játssza a főszerepet. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal megismétlik Andrejev Leonid darabjának, a „Studenliebe“-nek az előadását.

A Budai Színházban holnap, szombaton kezdi meg a Magyar Színház társulata vendégjátékát. Első előadásul Biró Lajos népszerű darabja, a „Sárga Liliom“ kerül színre. Vasárnap délután a „Kis lord“-ot adják mérsékelt helyárrakkal, vasárnap este pedig először kerül színre Molnár Ferenc darabja, a „Farkas“. Hétfőn kerül színre Rössler Károly híres Rothschild-darabja, a „Frankfurtiak“, ugyanabban a szereposztásban, mint a Magyar Színházban. Kedden mutatja be a Magyar Színház együttese Drégely Gábor új darabját, az „Isteni szikrá“-t.

Nyilttér.

Érvényben közlötökért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

NESTLE

GYERMEKLISZT.

Csecsemők, údülők, és gyomorbetegségek részére.

A legjobb alpesi tejből készült.

Füzetet a „Gyermekápolásról“ ingyen küld:

NESTLÉ, WIEN, I., BIBERSTRASSE 11. SZ.

FŐVÁROS.

A Sárosfürdő építési költségei.

— A pénzügyi bizottság egyhangulag szavazta meg az új tervek költségeit. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 18.

Sok hányattatás után és még több szakbizottsági retortán keresztül — melyek mindegyike élénken foglalkoztatta a főváros közvéleményét — ma végre nyugvópontra jutott a Sáros- (Gellért)-fürdő építkezésének esztendőnk óta vajdó ügye. A pénzügyi bizottság ugyanis dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével ma tartott ülésén tárgyalta a városgazdasági ügyosztálynak erre vonatkozó előterjesztését, mely a Sáros-gyógyfürdő és gyógyszálloda építési költségeit az eredetileg terbe vett 5.900.000 koronával szemben 10.311.000 koronában állapítja meg. Az állandó gyógyfürdőbizottság legutóbb tartott ülésén ehhez az előterjesztéshez már egyhangulag hozzájárult és ezt az egyhangú határozatot ma szankcionálta a pénzügyi bizottság is. De elfogadta a pénzügyi bizottság Melha Kálmán tiszti főügyésznek abbéli indítványát is, hogy a főváros fentartja magának erre az építkezésre vonatkozólag minden érdekelttel szemben esetleges kártérítési vagy bármiféle magánjogi igényeit. A tanácsi előterjesztést dr. Márkus Jenő tanácsos ismertette.

A kérdéshez elsőnek Sándor Pál szólott hozzá, aki mindenképp kijelentette, hogy bűnök csak a múltban történtek. A jelen nem hibás semmi, mert a múltban úgy volt, hogy a főváros fejlesztése tekintetében nem történt semmi és csak amikor a közgyűlési teremben levő pártok egyesültek, jött létre az az irány, amely a főváros fejlődéséhez vezetett. A Gellért-gyógyfürdő konkrét kérdésének vizsgálatánál mindenképp megállapítja, hogy ha az az eredeti terv szerint építették volna, akkor egy gyenge, semmitmondó intézmény jött volna létre, egy fürdővel több lett volna a fővárosban, de az sem világvárosi nem lett volna, sem pedig a fővárosban nem lett volna méltó. Ez egy magában véve nagyobb hiba lett volna, mintha most elzárkóznak a többlet-költség megavazásától. A külföldi példák mutatják, hogy egy-egy fürdő létesítése ott sokkal, de sokkal többbe került, mint amennyibe a Gellért-gyógyfürdő kerülni fog. Ha történt hiba, ez az volt, hogy nagyon siettek a terv elkészítését csak azért, hogy az államtól az egymillió koronát, amely a fürdőnek bizonyos határidőn belül való fölépítéséhez volt köve, megkapják. Ez a sietség volt minden hibának a forrása, mert ha ez nem lett volna, akkor már régen tisztában lettek volna azzal, hogy az eredeti terv szerint és az eredetileg felvett árért világvárosi fürdőt felépíteni nem lehet. Hiba volt az is, hogy egyszerre akartak nagyszabású terveket végrehajtani és nem számoltak a beállott pénzügyi krízissel. A jövőre nézve mindenesetre nagyobb előrelátásra van szükség. Kérte ezzel kapcsolatban, hogy a fontosabb ügyeket ne a nyári szünet előtt intézzék el és ne immoráljanak skká e tárgyánál, hanem lássák be, hogy a főváros mostani vezetése becsületos akarattal sok szöveget jót alkotott. Álljon ezért a törvényhatósági bizottság bátran arra az álláspontra, hogy a költségtöbbletet az előterjesztés szerint elfogadják, mert meg van róla győződve, hogy a jövő nemzedék a Gellért-gyógyfürdő létesítéséért hálás lesz neki.

Dr. Eulenbergs Salamon szintén hozzájárult az előterjesztéshez. Külföldi példákat hoz fel, amelyek szintén azt bizonyítják, hogy ott az ilyen intézményeknél sokkal nagyobb volt a túllépés majdnem minden esetben mint itt. Teljesen nyugodt lelkiismerettel szavazza meg az előterjesztést.

Szilágyi Károly szintén elfogadja az előterjesztést, csak azt kifogásolja, hogy a képzőművészetnek kevés teret nyújtottak az építkezésnél.

Báró Herzog Péter elfogadja az előterjesztést, de kijelenti, hogy nem jártak el kellő körültekintéssel a dologban.

Dr. Springer Ferenc viszont azt jelentette ki, hogy ebben az ügyben minden tényezőt és így az autonóm közegeket is egyformán terhelje a felelősség, mert részt vettek a tárgy előkészületeiben és tudhatták volna, hogy az be fog következni. Egyébként az előterjesztést elfogadja.

Melha Kálmán tiszti főügyész azt javasolta, hogy a fővárosi közgyűlési határozatban minden

irányban tartsa fenn kifejezetten mindenkivel szemben esetleges kártérítési vagy magánjogi igényeit.

Ezt a bizottság dr. Schreyer Jakab és dr. Vaszilievits Vilmos hozzászólása után az utóbbinak indítványára oly módon fogadta el, hogy a közgyűlési határozat nem jelenti azt, hogy a főváros bármivel szemben esetleges kártérítési, vagy bármiféle magánjogi igényéről lemondana.

Az elnök ezután szavazásra tette fel a kérdést. A pénzügyi bizottság az ügyosztály előterjesztését egyhangulag magáévá tette.

(A rákosfalvi villamosvonal. A IX. és X. kerületi polgárok nagyobb küldöttsége járt ma délelőtt dr. Springer Ferenc, a kerület országgyűlési képviselőjének vezetésével dr. Bárczy István polgármesternél, hogy a kőbánya-rákosfalvai és a gyömrői-uti villamos vasút építését megsürgesse. A küldöttség szónoka előadta, hogy daczára annak, hogy a kőbánya-rákosfalvai vasutvonalhoz még 1895-ben jött létre egy szerződés, a közúti vaspálya társaság mindenféle ürügygel tizennyolc év óta halasztja a vasutvonal megépítését. Végre 1911-ben létrejött a terület-használati szerződés és letárgyalták a terveket. Tavaly meg kellett volna az építést kezdeni és az idén átadni, de eddig még egy kapavágás sem történt. A gyömrői-uti vasút pedig, melynek építését szintén tavaly határozták el, ma sincs még meg, daczára annak, hogy ezen a vidéken már egy kifejlett gyárváros épült, amelynek a város felé nincs közlekedése. Dr. Bárczy István polgármester a küldöttség előtt kijelentette, hogy a gyömrői-uti vasutra nézve latba veti minden befolyását, hogy az a jövő évre meglegyen. Ami pedig a kőbánya-rákosfalvai vasutvonalat illeti, erre nézve kijelenti, hogy a főváros a társasággal szemben a szerződést teljes szigorral érvényesíteni fogja. A küldöttség meglepődéssel vette tudomásul a polgármester választát.

(Az Üllői-ut külső részének rendezése. Az ut- és csatornaépítési ügyosztály a IX., Üllői-utnak a Czeplédi-ut és Kispest község közötti szakaszára bemutatta a rendezési terveket. A tanács a tervekhez hozzájárult. A rendezés összes költségeit a tanács a költségelirányzat szerint 320.000 koronában, amennyiben pedig keramittéglát alkalmaznának, 300.000 koronában állapította meg.

(Az új Sáros- (Gellért-) fürdő gipszintái. A Gellért-fürdő és szálloda gipszintái a főváros tanácsstermében vannak kiállítva. A pénzügyi bizottság tagjai kivétel nélkül a legnagyobb eláramlással nyilatkoztak a gipszintákról, amelyek azt bizonyítják, hogy Budapest oly, minden tekintetben nagyszerű intézménnyel és gyönyörű középülettel fog gyarapodni, amely nemcsak a fővárosnak, de az egész országnak dísz és büszkesége lesz. A Gellért-fürdő gipszintáit két hét múlva a közönség részére is fogják közszemlére tenni.

TANÜGY.

= Küldöttségek a kultuszminiszternél. A jogszakadómiai tanárok országos egyesületének küldöttsége ma tisztelgett Jankovich Béla kultuszminiszternél. A küldöttség nevében Kérészy Zoltán kassai jogakadémiai igazgató a minisztert arra kérte, hogy a jogi szakoktatásnak már negyven év óta huzódó reformját valósítsa meg és véglegesen határozzon a jogakadémia sorsa felett. Jankovich Béla kultuszminiszter kijelentette, hogy teljes tudatában van annak, hogy a jogi oktatás reformokra szorul, de a reformulást csak úgy véli teljesíthetőnek, ha ez szoros kapcsolatban áll a haladás eddigi irányával és rendszerével s arra kéri az egyesületet, ha valamilyen kérdésben ellenvélemények merülnek fel még azokat is terjesztse fel hozzá, hogy a szövegen forgó kérdéseket minden oldalról megismerhesse. A Tanárok Özevét és Árvát Segítő Országos Egyesülete küldöttségét Theisz Gyula vezette, aki hosszabb beszédben ismertette meg a nemesszélu intézmény működését. A segélyezés mellett tervbe vették tanári otthonnak, internátusnak és árvaháznak létesítését is, a melyeket azonban a maguk erejéből megvalósítani nem tudnak, ezért kérik a minisztert, hogy az 1914-iki költségvetésben vegyen fel az egyesület támogatására is jelentősebb összeget. A miniszter válaszában a legnagyobb mértékű jóindulattal biztositotta őket. — Ditrői Mór az Országos Színészegyesület nevében üdvözölte Jankovich Béla kultuszminisztert kinevezése alkalmából és azon éhájának adott kifejezést, hogy a kultuszminiszter csak a kulturáért legyen, mert csak így remélhetik a színészek, hogy a kultuszminiszter a magyar színészek ügyével is foglalkozhatik. A miniszter megköszönte a kifejezett jókívánságokat és hosszasan beszélgetett a küldöttség tagjaival. — A Seps-

szentgyörgyi Református Mikó Kollégium internátusának küldöttségét Hegedüs Loránt országgyűlési képviselő mutatta be. Gidri Ferenc polgármester hosszabb beszédben arra kérte a minisztert, hogy a Mikó kollégium ujjáépítésére megígért államsegélyt vegye fel a következő évi költségvetésbe. Jankovich Béla miniszter megígérte, hogy a kérdést tárgyalás alá fogja venni. — A Magyarországi Tanító Országos Szövetségének küldöttségét Mousson Gyéza igazgató vezette. Hosszabb beszédben arra kérte a minisztert, hogy a nyugdíjgyű revizióját tegye tanulmány tárgyává. A másik kérésük a kidedovónökre vonatkozik, akinek a fizetésrendezése még mindig elintézetlen. Jankovich Béla sajnálatának adott kifejezést amiatt, hogy betegsége miatt az új törvényt a képviselőházban nem képviselhette. Biztositotta a tanítószót a legnagyobb jóindulattal. A Pestmegyei Általános Tanítóegyesület küldöttsége a főváros környéki, fumei és kolozsvári tanítószót számára működési pótlékokat kért, az iparostanonciskolai tanítóok országos egyesülete pedig a tanítói óradíjnak a nyugdíjba való beszámítása érdekében tisztelgett a miniszternél. A miniszter kilátásba helyezte az ügy tanulmányozását. Az ócsai egyházmegye küldöttsége 800 éves templomának restaurálásához kért állami segélyt. Kassa város küldöttségét Szentlélek Gyula polgármester vezette, aki Jankovich Bélát arra kérte, hogy látogassa meg Kassa városát és tekintse meg a készülő Rákóczi-múzeum és szobor helyét. A miniszter válaszában örömmel fogadta a meghívást és kijelentette, hogy június hó folyamán ellátogat Kassára. A küldöttségek tisztelgették ezután Benedek Sándor államtitkárnál is.

= Elemi iskolai igazgató-jelölések és az ideiglenes tanítók véglegesítése. A fővárosi elemi iskolák ideiglenes igazgatói ma délután Biró Samu igazgató vezetése alatt testületileg tisztelgették dr. Déri Ferenc tanácsnoknál, a közoktatásügyi osztály vezetőjénél, akit arra kértek, hogy az ideai választásoknál is tartsa fenn azt a régi gyakorlatot, hogy a jelölés sorrendjére nézve a tavaly megállapított névsor legyen irányadó. A tanácsos ezt meg is ígérte a küldöttségnek és kilátásba helyezte a múlt évben második helyen jelölt ideiglenes igazgatók véglegesítését. A tanácsos választát a testület tagjai nagy örömmel fogadták. — Ugyancsak ma délután fogadta dr. Déri Ferenc tanácsos s a tanítóegyesület elnökeinek, Gergely Istvánnak, vezetésével megjelent ideiglenes tanítók küldöttségét. A tanítótestületi elnök előadta az ideiglenes tanítók kérelmét, és kérte a tanácsost, hogy azokat az ideiglenes tanítókat, kik már két éve működnek, véglegesítésre terjeszse elő. Kérte továbbá az elnök, hogy a szünetekben, mint már ez megtörtént a helyettesek 200 koronát kapjanak. Dr. Déri Ferenc tanácsos válaszában kifejtette, hogy a véglegesítést illetően a legnagyobb méltányossággal fog eljárni és töle telhetőleg törekedni fog a jogos igények kielégítésére.

= Államellenes igazgatásért kitiltott diák. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Koleszár Emil stubnya-fürdő áll. tanítóképző-intézetét növendéket nemzet- és államellenes magatartása miatt az ország összes tanítóképző-intézetéből kizárta.

EGYESÜLETEK.

(—) A Regis Szent Ferenc-Egyesület, mely a vadházasság megszüntetésén és a gyermekek törvényesítésén fáradozik, ma tartotta gróf Károlyi József elnöklésével a Központi Katolikus Kör fértertermében évi közgyűlést. Főszólat az elnökön kívül gróf Zichy Aladár, majd dr. Károlyi Károly, az egyesület igazgatója ismertette az iroda múlt évi működését. Az iroda révén törvényesítették 4058 gyermeket, beszerettek 16.422 darab okmányt. Az ehhez szükséges irodai kiadás 22.055 korona 89 fillérre rugott, mely a tagdíjakból és a társadalom jótékonykodásából gyűlt össze. Érdeklődőknek felvilágosítást az iroda (Nagykoronautca 22.) és dr. Károlyi Károly segédelelész (Bazilika) nyújt.

(—) Az Országos Izraelita Patronage Egyesület Székely Ferenc udvari tanácsos elnöksége alatt választmányi ülést tartott, melyen a titkár ismertette az egyesület elmúlt évi működését, majd az elnök előterjesztette a választmányának az egyesülethez beérkezett újabb adományokat és szubvenciókat. Jelentette továbbá az elnök, hogy az egyesületnek a katolikus és protestáns patronázs-egyesületekkel közösen felállítandó áramvívó otthona a közel jövőben már a megvalósulás stádiumába lép. Breuer Soma az egyesület vidéki szervezéséről tett jelentést.

(—) A budapesti IX. kerületi községi felsőkereskedelmi iskola volt iskolatársainak szövetsége április 19-én, szombaton művészestélyt és utána kuglizőversenyt rendez a Báthory-utcai Szabadság-kávéház külön helyiségében.

KÖZIGAZGATÁS

A választmányi ülés.

Budapest, április 18.

Holnap tehát megtartják az országos jegyző-egyesület választmányi ülését, amelynek összehívására a szó szoros értelmében kényszeríteni kellett az egyesület elnökségét.

Először a választmány tizenegy tagja kívánta az elnökségtől a választmány összehívását, erre az elnökség valamennyi indítványozót külön levélben kért fel, hogy álljanak el indítványuktól. Mikor az indítványozók ragaszkodtak ahhoz, hogy az alapszabályok értelmében az elnökség a választmány tiz tagjának kívánságára köteles választmányi ülést tartani — amint az egyesület főjegyzője írja — még ő az utolsó percben is kísérletet tett, hogy meggátolja a választmány „kierőszakolt” — saját szava — összehívását, minthogy azonban ez nem sikerült, a továbbiakért a felelősséget az összehívó választmányi tagokra hártja.

A holnapi választmányi ülésnek ezen előzményei szinte provokálják, hogy az elnökségnek az összehívás körül tanúsított magatartásával foglalkozzunk és ebből a magatartásából a következményeket levonjuk.

Az elnökség nem hogy önkényt, saját elhatározásából sietett volna a mai válságos, izgalmas időkben módot és alkalmat nyújtani, hogy az országos egyesület, valamely legális szerve megnyilatkozzék, hanem amidőn a választmány tagjai maguk követelték, hogy részükre ennek lehetősége megadassék, még akkor is ki akart bujni az ülés összehívásának kötelessége alól.

A vármegyei tisztviselők egyesülete bizonyára távolabb áll a községi közigazgatástól és a jegyzői kar érdekkörétől, mint a jegyzők országos egyesülete s ime! ez utóbbiban még csak most tartatik meg az a választmányi ülés, amely a jegyzők és a községi közigazgatás hirtelen aktuálissá vált nagy kérdéseivel foglalkozni szándékozik, míg amaz e kérdésekben elfoglalt álláspontját memorandum alakjában már tudomására is hozta a belügyi kormányzatnak.

Bizonyára a vármegyei tisztviselők egyesületének szervei is vannak legalább is úgy tájékoztatva a közj. jövődó terveiről, mint a jegyzői egyet két balkezi főjegyzője; bizonyára fontos és sürgős okok késztették őket arra, hogy foglalkozzanak oly kérdéssel, leszögezzék álláspontjukat oly dolgban, ami érdekeiket csak közvetve érinti; bizonyára elérkezettnek látták az időt arra, hogy a községek s jegyzők helyzetét illetően kivánságaiknak kifejezést adjanak.

Az országos egyesület elnökségének visszhangjaképpen pedig a főjegyző még ma is azt mondja, hogy időelőtti a jegyzői kar mozgalmá, mert hiszen a belügyi kormány tervei nem ismeretesek és nincs mivel szemben emelhető állást foglalni.

Hát ez egy nevetséges rabulisztika s aki ilyen érvekhez fordul, arról meg kell állapítanunk, hogy tudatosan a községi közigazgatás munkásai legfontosabb érdekeinek, egész jövőjének feláldozásával akarja a jegyzői karba egyenesen belefotni a szót, tudatosan akarja lehetetlenné tenni, hogy a jegyzői kar testületileg megnyilatkozzék és pedig vagy azért, hogy szolgálatot tegyen a belügyi kormányzatnak, hogy terveit illetően ne álljon előtte akadályul a jegyzői kar egyetemének kifejezett kivánsága, vagy azért, mert saját hatalmi érdekében kívánatosabbnak látja, hogy a jegyzői kar semmiféle irányban ne nyilváníthassa elhatározását, de azt mondani, hogy most nincs szükség választmányi ülésre, nincs szükség közgyűlésre, nincs szükség arra, hogy a jegyzői kar a maga akaratának, kivánságainak kifejezést adjon, meggyőződésből, tiszta lelkiismerettel nem lehet annak, aki a községi közigazgatás munkásainak érdekét igazán szívén viseli,

Azzal indokolja az egyesület főjegyzője a választmány összehívásának szükségét, hogy az sok pénzbe, ezeröttszáz koronába kerül az egyetlen, ha a választmány minden tagja megjelenik.

Először is semmi pénz nem sok, ha a jegyzői kar sorsának jobbrafordulását áldoztatik fel, másodsor mi úgy tudjuk, hogy a tagok azért fizetik tagsági járulékaikat, hogy az egyesület, ha a jegyzői érdekek úgy kívánják, abban a helyzetben legyen, hogy azok kielégítéséért képes legyen anyagi áldozatokat is hozni. Kevés pénz van az egyesületnek? Ki ennek az oka? Az egyesület elnöke és főjegyzője, mert hiszen az egyesület tulajdonát képező lapot ők játszották — számadási köteleesség nélkül — az elnök kezére s ha ennek jövedelme az egyesület pénztárába folya be, amellett, hogy a szerkesztőség tagjai teljesen illő fizetést élvezhetnének, bizonyára nem lenne az egyesület pénztára üres! Ennek a lapnak, gondos, körültekintő kezelés mellett nemcsak a vele járó összes személyi és dologi kiadásokat kellene fedeznie, hanem a legkisebb számításal évi tizezer koronát kellene az egyesületi pénztár javára jövedelmeznie. Nem vesszük tagadásba, hogy az egyesületi elnök a külső formák teljes betartásával szerezte meg az egyesület lapját, de ha ez igaz, igaz ám az is, hogy sohasem világosította fel azokat, akik afelett rendelkeznek, hogy ez a lap — kiadásba téve a szerkesztő és munkatársak fizetését — ezeket fizethetne, mint tiszta hasznót az egyesület pénztárába és igaz az is, hogy az elnöki állás természeténél nem olyan, hogy a megérdemelt (?), a munkával arányban álló szerkesztői fizetés mellett még ezeket lehessen révén bezsebelni!

Nem is jól áll az egyesületi főjegyzőnek ez a nagy és nála szokatlan takarékoság. Ezeröttszáz koronát sajnál, amidőn arról van szó, hogy a jegyzői kar mai bizonytalan helyzetében tájékozást szerezzen, a vak, mindent elborító sötétséget egy fény sugar világosítsa meg, de bezeg adott Németül, Györgynek huszezer koronát, csak úgy, számadásra való kötelezettség nélkül, a jegyzőárvaik pénzéből nyomtatványokra, holott a bírói vizsgálat során a Franklin-Társulattól beszerzett számla-másolat szerint a sorsjegyek nyomtatása csak ezerkilencszáz koronába került!

Azt is felhossa a főjegyző a választmányi ülés ellen argumentálva, hogy a jegyzői kar nem ismeri a kormány terveit, szándékait, mert azok még nem publikáltak, nincs tehát pozitívum, amely mellett vagy ellen állást foglalni kellene és lehetne.

Nohát, a dolog nem így áll. Nem ismeri ugyan senki — ez igaz — a kormányzatnak a jegyzői karral szemben való szándékait, a jegyzőkérdés rendezésére vonatkozó terveit, de éppen ezért kell a jegyzői karnak kívánnia, hogy ezek a szándékok és tervek vele annak idején megismertesszenek, azért kell a jegyzői karnak a maga kivánságait már most a kormány elé juttatni, hogy azok ott mérlegelhetők legyenek, mielőtt a tervek kodifikáltak, mielőtt a szándék elhatározása érett, mert hiszen nyilvánosságra csak azután kerülnek, amikor a kormányzat illetékes tényezői felettük érdemben döntöttek, ekkor pedig már post festa van minden memorandumozás.

És a kormány készül terveivel szemben igenis van a jegyzői karnak elegendő oka az állásfoglalásra és a tervek ismerete nélkül is van bőven mondanivalója.

A jegyzői karnak meg kell mondania és meg is akarja mondani, hogy a fizetésrendezés ügyét dűlőre kell vinni mindenféle reformtól függetlenül, mert nem nyugodhatunk bele abba, hogy bizonytalan határidőre ígért s a politikai helyzet pillanatnyi átalakulása folytán estleg a naprendről kerülő reformtervek a fizetésrendezés halaszthatatlan kérdését elodázzák,

Meg akarja mondani, hogy ragaszkodik a kongresszusi határozathoz és nem azonosítja magát az elnökség létminimum felemelésébe bele nyugvó álláspontjával, hanem a fizetésrendezés a fizetési osztályokba való sorozás egyedül elfogadható formájával kívánja megoldani.

Meg akarja mondani, hogy tiltakozik minden oly szándék ellen, amely a magánmunkálatokból eredő jövedelmeket a fizetés kiegészítésének alapjául venni célozza, mert a jegyző fizetéséért is, meg a magánmunkálati jövedelemért is külön megoldozik s a legnagyobb méltánytalanság lenne, hogy a közért teljesített munka csak akkor fizetné meg, ha a jegyző még magánfelek magánügyeit is elintézi, mert a mellékjövedelmek egyetlen tisztviselői osztály fizetésrendezésénél, még a városi jegyzőkénél sem, vétettek számításba.

Ugy-e bár, van ok elég a választmányi ülésre, sőt olyan fontos kérdésekben kell állást foglalni, hogy a választmánynak sincs joga a kar nevében nyilatkozni, hanem el kell határoznia a rendkívüli közgyűlés összehívását is.

A választmány tagjai és az elnökség, illetve főjegyző között elvi ellentétek merültek fel.

A főjegyző helyteleníti a választmány összehívását és kijelenti, hogy a következőkért a felelősséget nem vállalja; a választmány kívánta ülése megtartását: tehát ők ketten nem egy uton járnak.

Most jövünk azután a következményekhez. Ha egyéb ok nem lenne, ha a főjegyző eljárása nem tenné is jogosulttá a legmesszebb menő kritikát, ha a választmány összehívása körüli kertelése nem vetne is fényt a jegyzői kar érdekei iránt való teljes közömbösségére, ha nem volna is nyilvánvaló, hogy nem a jegyzői kar érdekeit védi, hanem a belügyi kormány helyzetét akarja könnyíteni — ami pedig éppenséggel nem feladata, ha nem volna is plausibilis, hogy sophizmákkal indokolt aggodalmi nagyképu takarói a jegyzői nyilvánosságtól való félelmének: akkor is már a választmánynyal való elvi ellentét szükségessé teszi, hogy a választmány megtalálja az alkalmas formát arra, hogy az egyesület ügyeinek intézése oly kezekbe kerüljön, amelyek a választmánynyal egyazon elvi állásponton állanak, még a taktikát illetően is és a választmánynyal a felelősségben osztozni készek.

Visszont a főjegyzőnek, ha igazán meggyőződés az, hogy a választmány ülésének megtartása veszélyeztetni a jegyzői érdekeket, nem azt lehet és kell mondania, hogy a felelősséget magáról elhárítja és — viseli állását, hanem, minthogy nem az általa helyesnek talált módok használatnak — azt a választmány rendelkezésére boesátja.

Akinek meggyőződésel vannak, az bármely pozíciót is csak úgy tölt be, ha abban meggyőződéseit érvényesítheti — aki enélkül a feltétel nélkül tiszttségét megtartja, az vagy meggyőződéssel nem bíró báb, vagy tisztével egyéni haszonná spekulál.

Községi jegyzők államosítása. A fehérmegyei községi és körjegyzők e hó 16-án közgyűlést tartottak Székesfehérvárott. A közgyűlés a jegyzők államosításának kérdésével foglalkozott és kimondták, hogy csatlakoznak a pestmegyei jegyzők egyesületének határozatához, hogy nem kívánják a jegyzői kar államosítását, hanem helyett sürgetik a jegyzők fizetésrendezése ügyében a múlt évi kongresszuson hozott határozatnak végrehajtását, azaz a jegyzőnek fizetési osztályokba való sorozását. A fehérmegyei jegyzőknek ezt a határozatát a holnapi Budapestén tartandó országos jegyzőegyesület közgyűlésén Szabó Sándor elnök fogja tolmácsolni. A esanádmegeyi jegyző-egyesület Mezőhegyesen ülést tartott, melyen állást foglalt a jegyzők államosítása ellen.

Arad város villanegyede. Arad város vezetősége villanegyedet akar létesíteni, külföldi nagy városok mintájára. A városrendező-bizottság elhatározta, hogy a Marosparton elterülő ures telket és a nyári színház telkét parcelláztatja, villák számára. A ház helyekből befolyó összegeket közölközre fogja fordítani, mert fontos szükségletekre sincs pénze a városnak, kölcsönpénzt pedig nem kap.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ A gondnokságok kiosztása. A Kobrak-féle esődtömeggondnoki kirendelés kapcsán megindult mozgalomnak üdvös eredménye lesz a gondnokkirendelés szabályozása. A szakörök behatárolt foglalkoznak a kérdéssel. A budapesti ügyvédi kamara április 20-án délelőtt tíz órakor általános kamarai értekezletet tart e tárgyban. Előadónak a választmány dr. Blauner Mór választmányi tagot jelölte. Az érdekes előadói javaslat főbb elvei a következők: A gondnokságok arányos kiosztását egységesen egy központból kell irányítani és ellenőrizni. Ez a központ az ügyvédi kamara. Az évenként újból elkészítendő tömeggondnoki jegyzés Budapesten 100, vidéken megfelelően kevesebb számú tagot számlál. Összeállítását az ügyvédi kamara és a kir. törvényszék három-három tagból álló vegyes bizottsága eszközözi. A helyettes tömeggondnok a jövedelem 10 százalékában okvetlen részesítendő. Ugy a gondnoki, mint a tömeggondnoki jövedelem 5 százaléka ügyvédi közszolgálatra fordítandó be. A vasárnapi kamarai értekezletet, amelyen az osztrák rendszer hívei külön javaslatot fognak előterjeszteni, a jogász- és kereskedelmi körök nagy érdeklődéssel várják.

§ Sepsiszentgyörgy törvényszékét kőr. Balogh Jenő igazságügyminiszter ma fogadta Sepsiszentgyörgy város küldöttségét, amely arra kérte a minisztert, hogy a városnak, mint a megye székhelyének, részére törvényszék létesítsen. A küldöttséget báró Szentkereszt Béla és gróf Mikes Zsigmond főispánok, továbbá Hegedűs Loránt, Nagy Sándor és Szentiványi Miklós országgyűlési képviselők vezették. A küldöttség szónoka Gödry Ferenc, Sepsiszentgyörgy város polgármestere, esetelel igazságügyi, nemzeti és földrajzi okoknál fogva azt a rendkívüli fontosságot, amelyet a törvényszéknek a vármegye székhelyére, Sepsiszentgyörgyre való helyezése jelent egy városra, mint az egész ottani székhelyre nézve. Balogh Jenő igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kormány elvben a sepsiszentgyörgyi törvényszéki mielőbbi létesítése mellett foglalt állást és igyekezik fog azon, hogy az ezzel kapcsolatos pénzügyi kérdés is mielőbb kedvezően megoldassék.

§ Richter Annuska gyilkosa épelméjű. Még élénk emlékezetében van az újságolvasó közönségnek az a rémes kegyetlenséggel véghezvitt rablógyilkosság, amelynek szerencsétlen áldozata Richter Annuska 11 éves iskolásleányka volt, akit Vicsze Ferenc a Czuczor-utca 10. számú ház egyik kisföldszinti lakásában meggyilkolt. A törvényszék orvosszakértői befejezték az elvtemült gyilkos elmeállapotának megvizsgálását és beterveztették véleményüket a vizsgálóbíróhoz. Az orvosok Vicszét épelméjűnek találták és megállapították azt is, hogy a tett elkövetése idejében is teljesen beszámítható állapotban volt. Április 28-án kezdődnek meg a tanú kihallgatások és hihető, hogy a vizsgálat még a nyári szünet előtt befejezésre nyer.

§ A hadügyminiszter „kedvenc huga.” Megírtuk annak idején, hogy Czifra Helén asszony, egy alezredes özvegy provizórs pört indított Brück Gyula ügynök ellen, amelyben 127.000 koronát követelt az ügynöktől abból az ismert szállítási ügyből kifolyólag, amely nemrég becsületsértési pör alakjában került a nyilvánosság elé. A bécsi tartományi törvényszék előtt folyik a per, amelynek részletei élénk világot vetnek a bécsi előkelő körök összeköttetésére. A bíróságnál ma iktatták Brück válaszirátát, amely a többiek között így szól: „Az ügynök lov. Dembovszky nevű ismerőse utján Czifráéhoz fordult, aki magát Aufferberg hadügyminiszter kedvenc hugának mondotta és arra kérte, eszközölje ki a hadügyminiszternél,

hogy ötvenezer darab régi Manlicher-fegyvert kapjon olcsó áron. Az asszony százezer korona jutalékot kért, még pedig azzal a megokolással, hogy ennek az összegnek nagy részét a hadügyminiszternek kell adnia. — Remélem, — mondotta Brück az asszonynak — hogy a pénz jó részét maga fogja megkapni. Czifráné így felelt: — Akkor maga nagyon rosszul ismeri a nagybátyámat. Ha sokat ad, az legfeljebb egy- vagy kétezer korona lesz.” Brück Gyula már kifizetett a panaszosnak 20.000 koronát, majd újabb 2640 koronát adott át neki, de Czifra Helén folytonosan zaklatta levelekkel, amelyekben azt írta, hogy a hadügyminiszter sürgeti a hátralékos összeget. Egyik levelében közölte vele, hogy Aufferberg hadügyminiszter utasította az, hogy 80.000 koronát fizessen le Brück az ő (Czifra Helén) kezéhez. Ilyen előzmények után — folytatja válaszirátában a bepanaszolt ügynök — kénytelenségből Aufferberg hadügyminiszterhez fordultam és elmondtam neki mindent. A hadügyminiszter nagyon föl volt háborodva, mindennek elnevezte az asszonyt, kerekén tagadta, hogy Czifra Helén rokona és azzal végezte, hogy ezt a kellemetlen perszónát többé nem bocsátja maga elé. — Bécsi tudósítónk jelenti telefonon, hogy a botrányos provizórs pörben nem került ítéletre a dolog, mert a perbeli felek kiegyezkedtek. Különösen nyilatkozatot tettek a bíróság előtt, hogy a köztük lévő anyagi differenciák miatt rágalmazták egymást s miután a pénzbéli ellentéteket kiegyenlítették, sértéseiket egymással szemben visszavonják. Czifráné egyidejűleg kijelentette, hogy alaptalan volt az az állítása, mintha a kikötött provizórsból bárki másnak is juttatott vagy ígért volna valamely összeget. A bíróság ennek következtében a további eljárást megszüntette és a költségekben elmarasztalta a peres feleket.

§ Elítelt lázító lelkész. Már többször foglalkoztunk a hajdudorogi gör. kath. püspökség oláh papjainak feltétlen lázításaival, amely már annyira fajult, hogy az ellenőrző körutra indult püspöki helynököt — dacára a kirendelt csendőri karhatalomnak — tettleg is inzultálták. Germán Oktávián hadrévi gör. kath. lelkész a múlt év püsköd-vasárnapján a templomban heves kirohanást intézett a magyarság ellen. Azt mondotta a többek között, hogy a magyarok iskolájuktól már megfosztották a románokat, most a keresztet és templomaikat is el akarják venni és nyelvéktől akarják megfosztani a románokat. „De elmegyünk minél többen Gyulafehérvárra a gyűlésre. — mondá a lázító lelkész, — ahol többen leszünk, mint 1848-ban s jogainkat meg fogjuk védeni, ha kell, vér árán is.” Ma tartotta meg ebben az ügyben a tordai törvényszék a tárgyalást, amelyen a tanúk egész serege vonult fel. A román tanúk menteni igyekeztek lelkészüket, de a többiek szemébe mondták, hogy nemcsak a magyarság ellen izgatott, hanem a paróchián a tárgyalás előtt való sáros próbatárgyalást rendezett, amelyen egy ügyvéd is jelen volt. Germán Oktáviánt a bíróság izgatás vétsége miatt három napi fogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte. Jellemző, hogy ez a magyargyűlöletben elvakult oláh pap ezerkétszáz korona állami kongruát élvez.

§ Lujza hercegnő asszony hitelezői. A brüsszeli felelővitali törvényszék Lujza köburgi hercegnő asszony keresetét, amelyvel elhunyt atyjának, Lipót királynak kongóalapítványát támada meg, végleg elutasította. A hetvenmillió frankra becsült vagyomból tehát a hercegnő asszony mit sem kap. Alig, hogy ez a körülmény nyilvánosságra jutott, a hitelezők egész serege pört indított a hercegnő asszony ellen, akiknek hintóért, toilletkéért, ékszerekért stb. tartozik és akiket eddig a milliók reményében sikerült várakoztatni. Eddig ötvenhárom pört vesztett a hercegnő asszony, tegnap tárgyalta a bíróság az ötvennegyedik keresetét. Lujza hercegnő egy párisi előkelő cégtől 1911-ben 12 darab szebbnél szebb ernyőt vásárolt 2850 frankon. Fizetett belőle azóta 1500 frankot, a többivel adós maradt. A bíróság elítélte Lujza hercegnő asszonyt a hátralékos 1350 frank, a törvényes kamatok és a perköltségek megfizetésére.

§ Királysértő nyomdász. Szegedről jelentik: Sztancsics József ujvidéki nyomdász, a balkán háborúról beszélgetve, a korcsmában azt mondta: Van egy barátom, aki olyan bátor, hogy még a magyar királyt is meg meri gyilkolni. A szegedi ügyészség ebben királysértést látott és Sztancsicsot 14 napi fogházra ítélte el a bíróság.

§ Ormai redivivus. Az Ormai fivérek nagytitli csalátsai és szelhamoskodásai, különösen, amelyeket a magyar államvasut sérelmére követtek el, egy időben sokat foglalkoztatták a büntető bíróságokat. Ma az egyik Ormai fiúnak, Ormai Józsefnek egy újabb büntetéseleménye foglalkoztatta a budapesti királyi törvényszéket. Ormai József ugyanis szakítva viláros multjával, tisztességes uton iparkodott kenyérét megkeresni, a Kenyérmező-utca 4. szám alatt lévő Simpon nevű harmadrangu szállónak lett a portása. A múlt év november 30-án egy 11 éves fiú került a szállóba vendégnek s három napig a szálló lakója volt. Ekkor kiderült róla, hogy azonos azzal a Kovács Tibor nevű fiúval, aki anyjától Kovács Áronnától megszökött s utra valóval magával vitte anyjának két vaskazettáját, amelyben értékpapírok, ékezetek és 150 korona értékű készpénz volt. A pénz egy részét a gyerek csakhamar elköltötte, a másik része, továbbá az ékszerek azonban nyomtalanul eltűntek. A gyanyó Ormai József szállómai portásrá irányult, mert ő volt az, aki a gyermeknek kulcsot adott, amelylyel az az ékszerkasszétát felnyitotta. Tagadása dacára letartóztatták és ellene a királyi ügyészség lopás büntetése miatt emelt vádat. A mai főtárgyaláson mindvégig tagadásban volt s elkeseredve jelentette ki, hogy czélja a felmentésen felül annak a megállapítása, hogy ki a lopás igaz tettese, mert ő csak ennek kiderítésével fog megnyugodni. Miután tagadásával szemben a vád kellő bizonyítékot produkált bűnössége mellett nem tudott, a bíróság Ormai Józsefet az ellene emelt lopás büntetettének vádjára alól felmentette és nyomban szabadlábra helyezte.

§ Izgató korcsmáros. Hesz ujvidéki korcsmáros nyíltan agitálta a pangermanizmus mellett és röpezédulákkal is izgatta a svábokat a magyarok ellen. Heszt az ujvidéki törvényszék négy havi fogházra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte, a kir. tábla fölmentette, a Kuria pedig jogerősen két heti fogházra ítélte el.

§ Az apagyilkos Schöberl gondnokság alatt. Megírtuk annak idején, hogy a közismert gyárost saját fia, Schöberl József, mily borzalmas körülmények között gyilkolta meg, megírtuk azt is, hogy a lipótmezei gyógyintézetben elhelyezett gyilkos fiú ellen a budapesti királyi ügyészség a vizsgálat elrendelése iránt tett indítványt, mert Schöberl József állapotában gyanusan rohamos javulás állt be. A budapesti törvényszéknél Schöberl József ellen gondnokság alá helyezés iránt indult meg az eljárás. Ebben az ügyben a törvényszék a következő határozatot hozta: „A királyi törvényszék Schöberl József 28 éves, római katolikus, nőtlen, budapesti születésű, ugyanottani lakost elmebetegsége miatt gondnokság alá helyezi. A megokolásban hivatkozik a törvényszék a lipótmezei elmebetegintézet igazgatójának jelentésére, amely szerint Schöberl József psychosis epilepticában, tehát elmebetegségben szenved és emiatt ügyeinek önálló ellátására képtelen.” Erről értesítést kapott Budapest székesfőváros árvaszéke is, amely dr. Nyárády László budapesti ügyvédet nevezte ki gondnoknak.

Sirolin Roche

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

SPORT.

Budapesti ügétversenyek.

— Harmadik nap. —

Ma is sokan voltak künn. A program meg is érdemelte az érdeklődést. Két jobb díjazású futam jutott a mai napra: az *Elnöki díj* és a *Totalisateur-díj*. Az előbbiben a Derby-évjárát találkoztunk, köztük *Ibykus* s természetesen alig játszottak lovat ellene. A Glenwood-mén ugy is nyerte a versenyt, mint ez illik: rögtön élén tette s mindvégig hosszakkal járt a mezőny előtt, hogy végül rendkívül könnyen haladjon át a célon. Második *Lógós* lett s ez elég szép teljesítmény, ha figyelembe vesszük, hogy ugy *Ibykus*-nak, mint *El Dorado*-nak huszonöt méter előnyt adott. *Senator Birchwood*-ot is indította istállója, természetesen csak a tréning kedvéért, mert azt az előnyt, amit adott (50 méter), ugy sem hozhatta be.

A *Totalisateur-díj*-ban hat igazán elsőrendű ügét vett részt. Közülük *Soprano* lett a favorit. Csak egyedül *Allein* indult husz méterrel előbb társainál s ez az előny elég volt ahhoz, hogy győzzön is. A Freund Fritzmén öldöklő iramot diktált s csak *Soprano* tudta ezt akezeptálni, de behozni egy lépést sem tudott s végül is — ami a Bellini-kanczánál ritkaság — felyágott s az utolsó helyre esett vissza. Ezek után könnyű helyzete volt *Allein*-nak, mert *Concurrent* is folyton nyugtalankodott, *Herold* elől pedig el volt zárva az ut s csak az egyenesben tudott szabad levegőhöz jutni. *Pierrot* még nincs teljes formában, a francia *Gervaise* pedig a gyors iramot nem tudta megtartani.

A napot megnyitó *Háromévesek versenyé*-ben eleinte *Ritka* vezetett, de annyi hibát csinált, hogy egészen visszaesett s így *Jelen* könnyen győzött *Pozsony* ellen. Harmadik az ujra felnyomult *Ritka*. A *Kőbányai díj* favoritja *Freund Zeppelin* volt. Szépen ügétett a próbánál, de a versenyben ugy tánczolt, mint egy czirkusz-ló s így a mindvégig nyugodtan menő *Chat noir* megverte. Az *Eladóverseny*-ben a favorit *Edina K.*-t megszorította egy kissé *Bolygó*, de azért mégis győzött. A publikum félvezetésére emlegetett tip: *Belladonna* a startnál mindjárt felyágott. A hatodik futamokat ugy látszik kibérelte az olasz *Rossi*, mert ma is az ő lova: *Tenore* győzött benne, míg a *Kettesfogatúak közül* Solymossy báró lovai bizonyultak legjobbaknak.

Részletes eredmények:

- I. *Háromévesek versenyé*. Díj 2000 K. 1. Hauser L. *Jelen* (Tappan), 2. *Pozsony* (Capovilla), 3. *Ritka* (Feiser). — Nem helyezve: *Jejmose*, *Leontine*, *Queen Woodnut*, *Eretnek*, *Catch up*. — Tot.: 10:22, 20:22, 27, 23. — Idő: 1 p. 33.2 mp.
- II. *Kőbányai díj*. Díj 2000 K. 1. Spillerni ménes *Chat noir* (Lyon), 2. *Freund Zeppelin* (Pieropan), 3. *Diva* (Wöss). — Nem helyezve: *Kálmán*, *Seibalt*, *Hamlet* (Novák diszkv. II.), *Ma chérie*, *Jung Tonquin*, *Ingo*, *Ryna*, *Immergrün*. — Tot.: 10:65, 20:42, 31, 61. — Idő: 1 p. 35.3 mp.
- III. *Elnöki díj*. Díj 5000 K. 1. Wolai ménes *Ibykus* (Ederer), 2. *Lógós* (Rauch), 3. *König* (Bodimer). — Nem helyezve: *Eldorado*, *Kaethe*, *Senator Birchwood*. — Tot.: 10:12, 20:22, 32. — Idő: 1 p. 30.1 mp.
- IV. *Eladóverseny*. Díj 2200 K. 1. Hauser L. *Edina K.* (Tappan), 2. *Bolygó* (Rauch), 3. *Grom* (Ederer). — Nem helyezve: *Antal*, *Belladonna*, *Pipiske*, *Imitator*. — Tot.: 10:25, 20:29, 37, 28. — Idő: 1 p. 33.4 mp.
- V. *Totalisateur-díj*. Díj 5000 K. 1. Spillerni ménes *Allein* (Lyon), 2. *Herold* (Ederer), 3. *Gervaise* (Tamberi). — Nem helyezve: *Concurrent* (Brunati diszkv. II.), *Soprano*, *Pierrot*. — Tot.: 10:60, 20:73, 96. — Idő: 1 p. 26.4 mp.
- VI. *Bánhatmai díj*. Díj 3000 K. 1. *Rossi G. Tenore* (Tamberi), 2. *Lilly* (aid (Seager), 3. *Argonaut* (Rossi). — Nem helyezve: *Jesuit* (Tappan diszkv. II.), *Jasna*, *Calfa*. — Tot.: 10:21, 20:40, 41. — Idő: 1 p. 38.1 mp.
- VII. *Kettesfogatú urkocsiverseny*. Díj 3000 K. 1. Br. Solymossy J. *Ferdinando-Glockenspiel* (tul.), 2. *Muzsika-Vederemo* (Okolicsányi), 3. *Marie Rose-Paripás* (Uray). — Nem helyezve: *Leander*—*Furfang*. — Tot.: 10:23, 20:31, 70. — Idő: 1 p. 45.8 mp.

Bécsi versenyek.

— Negyedik nap. —

Gyenge programot állított össze szombatra a Jockey-Club, melynek keretében a 8000 koronás *Cobenzli díj*, egy kanczák számára fentartott 1800 méteres verseny, van legjobban díjazva. Nem nagy mezőny pályázik a díjért. *Seagull* (Hollinger), *Cseese-baba* (Janek), *Margate* (Jurnik), *Thea* (Gulyás), *Giddy Girl* (Winkfield), *Quenelle* (Painter), *Libuska* (Markó) vannak indulóknak jelezve s ezek közül is *Libuska* kétes. Az első sánsz *Cseese-babáé*, helyre pedig *Seagullt* várjuk.

Megemlíthetjük a *Patience-handicapot* is, a mely feltétlenül szebb képét fog nyújtani a fűszámmal. Tizenegy kötelezettje közül nekünk *Visz* tetszik legjobban, habár ugy *Marasesti*, mint *Nänder* esélylyel startolnak.

Jelöltjeink:

- I. *Nelson*—*Julius*
- II. *Lubomirski-ist.*—*Dinna Forgive*
- III. *Cseese-baba*—*Seagull*
- IV. *Furfangos*—*Blondel*
- V. *Visz*—*Marasesti*
- VI. *Royal Mail*—*Veinard*
- VII. *Love me*—*Dank!*—*Sage*.

( ) **Káposztásmejer.** Kegyetlenül megtréfálta a változékony április a Pestvidéki Verseny-Egyletet is, mert a váratlanul jött havazás annyira megrongálta a káposztásmejeri pályát, hogy a kitűzött terminusra: mult szerdán, semmi áron sem lehetett a versenyeket megtartani s így a vezetőség kénytelen volt új terminust kitűzni s a holnapi, szombati napot állapították meg, mint a meeting kezdetét. A pálya ugyan még most sincs éppen ideális állapotban, de annyira már használható, hogy a megszokott reális versenyek lebonyolittassanak. Azt irtuk, hogy reális versenyek. Hát eddig azok is voltak, de hogy a most kezdődő meeting is az lesz-e, az egyelőre kétséges. Még pedig azért, mert a minden versenyterek rossz szellemei: a könyvesek, itt is felütik tanyájukat s az tudott dolog, hogy ahol ezek megjelennek, ott mindjárt másképp igazodik a versenyek sorsa. Lehet, hogy eleinte nem lesz befolyással jelenlétük, de később, több mint bizonyos, hogy csak kárára lesznek a versenyek realitásának. A mult évi szerény öt nap helyett idén már tízenkét napra bővült az agilis vezetőség buzgólkodásából a versenynapok száma, czelszerűen felosztva egész nyár utoljára. Leghosszabb lesz a júniusi meeting: négy nap, de sportérték dolgában május hónap dominál, mert ekkor egy 6500 korona összdíjazású futam, a *Káposztásmejeri nagy akadályverseny* kerül dűlőre 4800 méterre. Mi sem bizonyítja jobban e fiatal egylet életrevalóságát, mint az a horribilis mód való emelkedés, amelyet itt rövid idő alatt képes volt elérni, s remélhető, hogy az eddigi uton haladva, jövőre még többet tud majd produkálni s egy-kettőre nélkülözhetetlenné teszi magát a hipológia hívei számára. Kedvező fekvésénél fogva a pálya szinte predestinálva van arra, hogy a zászlók közti sport, — amely nagyon el van nálunk hanyagolva — mindjobban kultiválva legyen s belátható időn belül egyik jelentős színhelye lesz a magyar lóversenyek e Hamupipőkéjének. A most kezdődő meeting három napra terjed: szombat, vasárnap és szerdára s az utolsó napon a népszerű sorsolási verseny sem fog hiányozni. Az első nap futamai közül a *Rákospalotai gátverseny* van legjobban díjazva, 1900 koronával. Tizenkét kötelezettje közül a *Baich-lovek* (*Chan*, *Józská*) sánszai emelkednek ki, mellettük *Mén Marót* és *Geri* emlithetők fel. Az *Akadályverseny-handicap* csélyes lovai pedig *Gredine* és *Vacant*. — Jelöltjeink:

- I. *Digger*—*Csótár*
- II. *Baich-ist.*—*Mén Marót*
- III. *Espana*—*Pewna*
- IV. *Siréne*—*Péter*
- V. *Gredine*—*Vacant*
- VI. *Szivem*—*Mácsola*.

KÖZGAZDASÁG.

Az első kamatlábleszállítás után. Az angol bank kamatlábleszállítása a pénzpiacra néhány nap óta észlelhető kedvezőbb viszonyok első eredménye. A pénzpiac ma a kamatláb-leszállítás hatására állott s pénzügyi körök a Német Birodalmi Bank és a mi jegybankunk kamatlábának mérséklésére számítanak. A német jegybank stáusa a legutóbbi kimutatás óta javult. Az április 7-iki kimutatásban az adóköteles bankjegyforgalom 326.7 millió márkát tett ki, s azóta 66.4 millió márkára apadt. Hasonló javulást mutat a stáus többi tétele is, s így nincs kizárva, hogy a kamatláb-leszállítás a jövő hét elején tényleg bekövetkezzik. A francia jegybank részéről egyelőre kamatláb leszállítás nem remélhető, mert a stáus igen kedvezőtlen. Nálunk az Osztrák-Magyar Bank kamatláb-leszállítása ebben a hónapban nem következik be, feltéve, hogy hirtelen nem változik-e meg pénzpiacunk. Erre sok remény nincs, mert a magánkamatláb öttizenötötizenhatod százalék, míg a berlini privát diszkontláb négyháromnyolcad százalék. Az új kölcsön is hátráltatja a kamatláb leszállítást, mert a pénzpiacra kell elvenni és tartákolni a kölcsön ellenértékét. A deviza-kurzusok is magasak, s ez egyvel több ok arra, hogy egyelőre ne remélhessük a várva-várt kamatláb-leszállítást.

A szerb bojkott. Eszékről táviratozzák: Az itteni kereskedelmi kamara ma kapott Belgrádból értesítést az osztrák és magyar áruk bojkottjára vonatkozó határozatról. A belgrádi kereskedelmi és iparkamara Weismayer itteni kereskedelmi és iparkamarai elnökhöz intézett kísérő levelében kéri Weismayer elnököt, hogy hasson oda az irányadó helyeken, hogy a monarchia hagyjon fől szerbellenes magatartásával, mert különben a bojkott-határozatot végrehajthatják a szerlek. Weismayer elnök az összes magyarországi és horvátországi kereskedelmi kamarákhoz fordult azzal a kérdéssel, nem-e volna helyes a kamarákat Budapesten országos értekezletre összehívni, mely a szerb bojkottmozgalom dolgában állástfoglalni hivatva volna. Az országos konferenciát Weismayer javaslata értelmében a budapesti kereskedelmi kamara hívna egybe egységes állásfoglalás és intézkedés czéljából.

Az új kölcsön első részlete. A 4 és fél százalékos 150 millió korona névértékű új államkölcsön első negyven százalékát ma kellett lefizetni. Valami minimális feszültség volt a piacon észlelhető, jöllehet az aláírt rezerválták tőkájüket, s a befizetés ma akadálytalanul megtörtént. A második részletre április 28-ig kell a befizetést teljesíteni. Az első részlet volt a legnagyobb, mert ez negyven százalékos, míg a másik kettő egyenként 30—30 százalékos.

Elrendelték a csődöt a Tardoskeddi Takarékpénztár ellen. A Tardoskeddi Takarékpénztár ellen, amely szökésben lévő vezérigazgatója, Halász Fülöp révén igen válságos viszonyok közé került, mint már napokkal ezelőtt jeleztük, a nyitrai törvényszék a Vágújhelyi Takarékpénztár kérésére elrendelte a csődöt. Az intézetnek részvénytökéje mindössze 60.000 korona és a betétek a legutolsó mérlegben 257.019 koronával szerepelnek. A visszszámítások összege 154.945 korona, amelyben elsősorban a környékbeli vidéki pénzüzetek és egy-két budapesti intézet van kisebb összeggel érdekelve. A váltóadósok tartozása 433.707 korona. Tömeggondnok dr. Studinka Benő nyitrai ügyvéd lett.

A Központi Értesítőből. Most jegyezték be az Ogulin-országhatárszéli vasutak építő részvénytársaságot. Alaptökéje negyven millió korona. — Igazgatósa: Grünwald Mór, Grünwald Vilmos, Hoffer Béla, Hollós Ödön, Jellinek Lajos, dr. Mezei Pál, Schiffer Miksa, Szabó Jenő és Verő László. — Dr. Wander részvénytársaság czég alatt új tápszerkészítő vállalat alakult 310.000 korona alaptökével. A társaság üzletköre az „Ovomalt tinc” és a berlini dr. Wander A.-G. által gyártott czikkek forgalomba hozása. — Bejegyezték a magyar festék és vegyi gyár részvénytársaságot is. Alap-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székeszékélyekben szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér

Nagy üveg 60 fillér

Még csak néhány napig.
Huzás már 1913. évi május hó 15-én.
 Ezen XXX-ik magyar királyi
jóteknyczélú államsorsjáték
 főnyereménye 200.000 korona készpénzben.
 Az összes nyeremények összege 475.000 K készpénzben
 Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójüvedék igazgatóságánál Budapesten (Vámpalota), valamint postai, adó-, vám- és só-hivatálnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzletben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.
 A magy. kir. Lottójüvedéki Igazgatóság.

Hirdetések felvételnek a kladóban,
 VI., Eötvös-utca 32. sz.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában
 Budapesten, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.
 Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legolcsóbb díjak:

Az 1911. év végén a **392 millió** koronát
 biztosítások összege meghaladta

A tartalékok **115 millió 894.476 kor.**
 összege

Eddigi **119 millió 874.160 kor.**
 kifizetések a biztosítottaknak.

tőkéje két millió korona. Az első igazgatósága: gróf Bethlen Pál, aicholci lovag dr. Miller Henrik, dr. Mayer Ödön, Hubert József és dr. Wolf Emil.

A „Nemzeti“ biztosító forgalma. A „Nemzeti“ Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó évi március havában 917 drb balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 6.649.600 korona, rokkantság esetére 11.072.150 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 4541 korona napi kártalanításra biztosított Beszegről szólnak. Nevezett társaság a folyó év jan. hó 1-től március hó végéig terjedő időszakban 2409 ajánlatot kötvényesített és pedig 19.266.498 korona, halálesetre, 31.778.900 korona rokkantság esetére és 10.369 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított Beszegről szólnak. Fennállása óta a társaság balesetekért 14.094.182 korona 14 fillér kártérítést fizetett ki.

A malmok üzemredukciója. A fővárosi malomgyárosok egyesület egy tizenháromnapos üzemredukció ügyében tárgyalásra hívta össze tagjait. Eddig még nem történt megállapodás, de valószínű, hogy néhány nap múlva meglesz a megegyezés. Az üzemredukció ezuttal is a lisztkészlet apasztása céljából történik. A liszt és a gabona ára főzött ma is olyan a diszparitás, hogy a legtöbb malom veszteséggel dolgozik, dacára annak, hogy a gabona ára emelkedett, ami máskor a lisztüzlet élénkülését szokta előidézni, a liszt-speculáció tetlenül nézi a gabonatorzsde eseményeit s új liszt-kötések egyáltalán nem fordulnak elő. Érdekes esete volt a mai tőzsdének az, hogy a malmok és mások is 60—80 métermáza májusi búzát vettek s ugyanannyi októberi búzát adtak.

Dolgozik a Pálffy-féle vasgyár. Mint ismeretes, a szegedi Pálffy-féle vasgyár, nagy veszteségei miatt nemrégiben beszüntette az üzemét. A háromszáz munkást foglalkoztató gyár sorsa már-már igen komolyra fordult, midőn a kormány segítségére állt és ezzel biztosította további fennmaradását. A gyár 300.000 korona államsegélyt kapott a kormánytól, viszont az új telep felépítésére Szeged városa kedvezményes telket biztosított. Tegnap nappal kezdetét vette az üzem, de csak nagyon redukált létszámmal. Egyelőre huszonöt munkás dolgozik.

Az államvasutak szénszükséglete. A MÁV. igazgatósága ásványszén és brikett szükségletére pályázatot hirdetett, s a következő cégek ajánlatait fogadta el: A Magyar Általános Hitelbank 129.000 tonna szállításra kötelezte magát 5,407.425

koronáért. Salamon Jakab és Térsé cég 45.000, Magyar Keleti és Tengerhajózási R-T. 12.000 és az Atlantika 18.000 tonnát szállítanak. Kisebbségi szállítással bízott meg a Máv. négy bécsi cég, továbbá három porosz vállalatot.

Román gazdák Magyarországon. Május hónap folyamán több romániai gazda jön Magyarországra a mezőgazdaság, állattenyésztés, erdőművelés és mezőgazdasági ipar tanulmányozása céljából. A román földművelésügyi kormány fölkérésére az „Erdélyi Gazdasági Egyesület“ elkészítette a kiránduló társaság uti tervezetét és a minap elküldte Romániába. A tervezet szerint a román gazdák tanulmányútjának főbb állomásai Brassó, Sepsiszentgyörgy, Gyergyószentmiklós, Palotailava, Szászrégen, Gernyeszeg, Radnóth, Kolozsvár, Kolozs, Törökszentmiklós, Budapest, Tolnamegye több helye, Szeged, Mezőhegyes, Arad, Csála, Paulis, Baraczká, Déva, Koneza, Nagyszeben és Fogaras lesznek. Az állami uradalmakban a földművelésügyi kormány, egybeült a nagyobb uradalmak vendégei lesznek a romániai gazdák, kiknek fogadtatására már minden előkészületet megtettek. A társaságot több magyarországi gazda fogja utjában kalauzolni.

Az amerikai államok kiküldöttei Budapesten. Előkelő és nevezetes vendégei lesznek a jövő hónapban fővárosunknak és az egész országnak. A római nemzetközi nemzetgazdaságtani intézet kezdeményezésére az Amerikai Egyesült-Államokból százhusz kiváló politikus és nemzetgazda jön Európába, hogy itt hat államban a mezőgazdasági hiteltviszonyokat tanulmányozza. A küldöttségben az amerikai Unió ötvenkét állama két-két taggal van képviselve. Az amerikaiak május elején Olaszországba érkeznek és onnan egyenesen Budapestre jönnek. Az amerikai vendégek idejvetelét Miklós Ödön, volt földművelésügyi államtitkár, a római nemzetgazdasági intézet magyar kormánybiztosa készíti elő, aki evégből pár nap óta Budapesten időzik. Az amerikaiak hat napot töltenek nálunk és innen Ausztriába, Németországba, Franciaországba és végül Angliába mennek, ahonnan tanulmányútjuk befejeztével visszatérnek Amerikába.

Pályázat utazási ösztöndíjra fiatal iparos részére. A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi m. királyi miniszter ur öngyméltósága által az 1913. évben a kamarai kerületben illetőséggel bíró tőrekvő fia-

Nem ruha teszi az
 Embert
 Járhat bármily rongyosan,
 Mert
 Fődolog a
 Bersonsarok
 Délceg járást attól
 Kapok

Bersonmüvek.

Budapest.

tal iparos részére adományozandó 600 koronát tévő utazási ösztöndíjra. A folyamodó korát, elméleti gyakorlati tanulmányait, esetleg nyert kinttéteit és hadkötelezettségének teljesítését igazoló okmányokkal felszerelt kérvényt a kereskedelemügyi m. királyi miniszter ur öngyméltóságához címezve ez évi május hó 15-ig a budapesti kereskedelmi és iparkamarához nyújtandó be. A kérvényben a tanulmány tárgyává teendő speciális szakma, valamint a választott utirány tüzetesen feltüntetendő.

Uj helyiérdekű vasutak. Értesülésünk szerint újabban a következő vasutvonalak építését határozták vagy részben már meg is kezdték: Nyiradony—Nyirlugas—Nyirbélteki helyiérdekű vasutat, a Derecske—Csermői vasutat és végül a Bácsotpolya—Ada—tiszaparti helyiérdekű vasutat. Ez utóbbi vasut építésében főleg a cservenkai és bácsfeketehegyi cukorgyárak vannak érdekelve. A vasutvonal hossza 46 kilométer, építési költsége pedig 4 és fél millió koronára rug.

Fiume—abbáziai villamosvasut. Fiuméből jelentik: Az osztrák kormány elvben elfogadta Sirola Albert fiemei vállalkozónak azt az ajánlatát, mely a Mattuglie—Abbazia—Loverana közötti villamos vasutnak meghosszabbítására vonatkozik oly módon, hogy a vonatlat Cantridán át Fiuméig kiépítendő. E kezdeményezés Fiume és Trieszt között létesítene összeköttetést. A további eljárással a trieszti helytartóság bízott meg.

Pályázat alapítványra. A budapesti kereskedelmi testület pályázatot hirdet a kezelése alatt álló Bernfeld Mór-féle alapítványi kamatokra. Kiosztásra kerül huszonöt darab 200 koronás segély. Pályázhatnak elszegényedett budapesti kereskedők nemzetiségi és valláskülönbösgre való tekintet nélkül. A pályázati kérvények ez évi május hó 1-ig bezárólag a budapesti kereskedelmi testület igazgatóságához adandók be (V., Dorottya-utca 14. sz.). A pályázatban igazolandó a folyamodó szegénysége és hogy budapesti kereskedő.

Felolós szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.
 Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

Gabonátözsde.

Budapest, április 18. A készáruüzletben ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, nehezképen és csak keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, csak szűkarányú forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán mindössze alig 4000 q buza kelt el, a tegnapi árnál 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.50 korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.13 korona 77 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs csendes, a zab és a tengeri változatlan. Forgalmomban került: 700 q rozs 9.35-9.37 és fél koronás áron, 500 q zab 10.30-10.55 koronás áron és 200 q tengeri 7.95 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán azonban arra a hírre, hogy Bécsben és a dunántúli vidéken jó meleg eső esik, lanyhult az irányzat, mi mellett aztán mérsékeltlen gyöngültek az árfolyamok. A déli tőzsdén újra barátságosabb volt valamivel a hangulat, mert a kulissz és a helyi spekuláció véleményes vásárlásokat eszközölt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi rozs teljesen változatlan maradt, de üzletkézés is csak nagyon szorványosan fordult elő bennük, az áprilisi zab 4 fillérrel, az októberi buza 5 fillérrel, az októberi rozs 5 fillérrel, az októberi zab 7 fillérrel gyöngült, a májusi tengeri pedig egy fillérrel javult.

A készáruüzletben történt:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 79 kg. 23.- K, 200 q 79 kg. 22.90 K, 200 q 79 kg. 22.90 K. Felsőmagyarországi 200 q 80 kg. 23.- K, 100 q 80 kg. 23.- K, 250 q 80 kg. 23.- K. Tolnamegyei: 2000 q 77.8 kg. 22.60 K. Pestvidéki: 2530 q 78 kg. 22.50 K. - Rozs: 300 q 18.70 K, 300 q 18.75 K kppar. - Zab: 100 q 21.10 K, 100 q 20.60 K kpf. - Tengeri: 200 q 15.90 K kpf. kocsi.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra.

Table with 2 columns: Buza 1913 áprilisra 10.85, Buza májusra 10.90-85-95-90-91, Buza októberre 11.69-63-67-61-62, Rozs áprilisra 9.30-31, Rozs októberre 9.54-55-52-50-55, Zab áprilisra 9.89-83-86-85, Zab októberre 8.56-54-58-50-51, Tengeri 1913 májusra 7.72-71-78-73-76-74, Tengeri júliusra 7.98-92-99-95.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 2 columns: Buza 1913. májusra 10.91-10.92, Buza októberre 11.62-11.63, Rozs áprilisra 9.30-9.31, Rozs októberre 9.53-9.54, Zab októberre 8.51-8.54, Tengeri 1913. májusra 7.74-7.70, Tengeri júliusra 7.95-7.96.

Bécs, április 18. (Saját tudósítónktól.) Tekintettel a kedvező időjárásra az irányzat gyenge, gabonaművek és zab néhány fillérrel olcsóbban volna kapható, ha vevők jelentkeznének, tengeri 5 fillérrel drágább, cinquantin gyéren van és szilárd.

Buza: Uj tiszavidéki: 12.05-12.55, Mosoni és győri 11-11.45, Felsőmagyarországi és csepeli 11.05-11.40, Marfeldi 10.25-10.65. - Rozs: Felsőmagyarországi 9.10-9.85, Pestmegyei 9.75-9.95, Délivasi 9.55-9.80, Ausztriai 9.30-9.70, Magyarországi 9.10-9.55, Csehországi 9.50-9.70. - Árpa: Morvaországi 8.25-9, Marfeldi és Bécsvidéki 8-8.50, Felsőmagyarországi 8.25-9, Mosoni és győri 8.10-8.60, Délivasi 8.25-9, - Malátá: 8.10-8.40. - Takarmány: 7.50-7.90. - Magyar tengeri: 8.40-8.65. - Cinquantin: 10.75-11.20. - Magyar zab: új válogatott 10.95-11.35, elsőrendű 10.45-10.85, közepes 10.15-10.45, Ausztriai 9.59-10.

Ertéktözsde.

Budapest, április 18. Az angol bankkamatláb mérséklése s a kamatlábleszállítás nyomán a pénzügyi helyzetnek várható javulása s a pénzdrágaság enyhülése a tőzsdére kedvező hatással voltak. Fokozta ezt a hatást a külpolitikai helyzetben beállott kedvező fordulat úgy, hogy a mai üzlet

szilárd irányzattal indult. Élénk forgalom mellett a helyi és nemzetközi piac értékeinek ára emelkedett és a vételkédv a piac elhanyagolt papírjait is magasabb árfolyamhoz juttatta. Magyar Hítel 4, Magyar Bank 4, Közuti 3, Városi 4, Általános közszén 21, Temesvári szesz 10, Általános légszesz, 30, Atlantika 5 koronával emelkedett.

Az előtőzsdén kötetett: Osztrák hitel 630-631.25, Magyar hitel 822.50-823.75, Hazai bank 282, Agrár-bank 505-506.50, Jelzálog 430-430.25, Magyar bank 559.25-560.50, Kereskedelmi bank 3610-3615, Mercur 280-281.75, Rimamurányi 717.50-718.75, Atlantica 348-350, Közuti vasút 651-652.50, Városi villam. 305.50-367.50, Déli vasút 125.50-127, Államvasút 715-716.50, Hazai sorsjegy 109, Ált. közszénbánya 1100-1103, Salgó 757-760, Gázizzó 720-730, Ruggyanfa 596-597, Magyar villam. 480-490.50, Temesv. szesz 493-503, Egy. izzó 348-349, Légszesz 1260 K.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 629.75-631, Magyar hitel 822.50-824, Uj kor. 90.95-91, Per. kor. 82.80-82.92, Keresk. Iparbank 128, Hazai bank 282-282.50, Jelzálogbank 430.75-432, Magyar bank 558-560, Leszámitoló 515, Fabank 225, Mercur 280.50-281, Rimamurányi 716.50-718.75, Adria 557-558, Atlantica 349-350.50, Közuti vasút 650.50-652.50, Városi villam. 305.50-368, Déli vasút 126.50-127.25, Államvasút 715.50-716.50, Ált. közszénbánya 1100-1104, Salgó 758-762, Magyar villam. 480-491, Temesv. szesz 500, Schlick 190, Légszesz 1260-1285 K.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 823, Leszámitoló 516, Rimamurányi 717.50, Jelzálog 434, Államvasút 718, Városi 367, Közuti 651, Magyar bank 559 korona.

Bécs, április 18. A békekötés közlése és a londoni jegybank kamatlábleszállítása kedvezően befolyásolta az előtőzsdét, a forgalom élénk volt, az irányzat szilárd. Délivasi részvények 2 koronával javultak. Az értékek ellátásánál a bankok 6%-7 százalékon reportáltak. A déli tőzsdén az irányzat szilárd, török sorsjegyek iránt élénk érdeklődés mutatkozott.

10 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 819.50, Laenderbank 519.50, Államvasút 715, Déli vasút 127.50, Alpeli 1031, Rimamurányi 717, Skoda 852.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 824, Anglo 337.75, Laenderbank 519.50, Bankverein 516, Union 597, Államvasút 716.75, Déli vasút 127.75, Dunagőzhajózási 1354, Alpeli 1031, Prágai vasmű 3472, Rimamurányi 717.50, Dohányrészvény 343, Májusi járadék 84.50, Magyar koronajáradék 82.70, Török sorsjegy 238, Márka 117.50, Skoda 853.50 K.

Main financial table titled 'Budapesti értéktözsde' with columns for 'Mai záró ár', 'Pénz', 'Áru', 'Osztrák hiteltőzsde', 'Részv. nyek száma', 'Bevezetés részv.-kint', 'Mai záró ár-folyam', 'Pénz', 'Áru', 'Osztrák hiteltőzsde', 'Részv. nyek száma', 'Bevezetés részv.-kint', 'Mai záró ár-folyam', 'Pénz', 'Áru'. It lists various financial instruments like bank shares, bonds, and commodities.

Üzleti tudósítások.
 Utószámla: Osztrák hitel 630.25. Magyar hitel 823.50, Anglo 339.50, Bankverein 516.50, Union 597.25, Laenderbank 520, Allamvasut 718.50, Délvasut 126.75, Skoda 853, Dohányrézvény 337.50, Rimamurányi 718.50, Alpési 1030. Májusi járadék 84.75, Magyar korona-járadék 82.95, Török sorsjegy 239.75, Márka 117.00—70. Szilárd.

Berlin, április 18. (Értéktőzsde.) Megnyitáskor realizációk hatása alatt az értékek, különösen bányáértékek tuynomólag gyengék, utóbbiakra a külföldi vaspiazzokról érkezett kedvezőtlen jelentések voltak hatással. Szilárdabbak voltak hajózási értékek. Hansa-részvényekben történt folytatólagos véleményvásárlások hatása alatt, ugyszintén bécsi hírekre osztrák értékek, elsősorban déli vasut részvények. A további folyamatban a kedvező politikai hírek ahtása alatt, ugyszintén a Phönix-társaság kedvező üzleti helyzetéről szóló hírek és e társaság részvényeinek élénk forgalma és áremelkedése folytán, általános megszilárdulás észlelhető. Kohóértékeken, nevezetesen Laura-kohó részvényeken kívül, azonban csak Hansa és Kanada-értékek iránt mutatkozott élénkebb kereslet. Ellenben orosz bankrészvények, eladások hatása alatt, lejjebb szállottak. Az utolsó tőzsdeidő irányzata nyugodt és csekély változások észlelhetők. A készpénzpiac iperi értékeinek helyzete egyenetlen. Napi pénz 4—3½%, magánleszámitolási kamatláb (+1/8%) 4½%.

Üzleti tudósítások.

Tőjástőzsde. (A budapesti tőjástőzsde ürgy-zése.) Tiszavideki (eredeti) 78—80 K. Erdélyi (osztályozott) 81 K. Felsőmagyarországi (eredeti) 76 K. Piszkos 75 K. Apró (1680) 79—81 K. Törött (1080) 55 K. Kosárúru (17 és fél darab 1 K, átszámítva) 82 K. Irányzat: nyugodt.

Étvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű! 20 éves siker! Övési! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell.

Kivonat a hivatalos lapból

— Április 18. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Komán György állami végrehajtót a máramarosszigeti pénzügyigazgatóságnál, a jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá;

a kolozsvári itelőtábla elnöke dr. Intze István ügyvédjelöltet a kolozsvári itelőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká;

a beregszászi törvényszék elnöke Horvát Gergely munkácsi járásbírói napibéres szolgát a szobránczi járásbíróshoz hivatalsszolgáivá nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter kiskoru Fürst Béla kismartoni lakos Ferenzi-re, kiskoru Steiner Erzsébet székesfehérvári lakos Simonyi-ra, kiskoru Berger Lipót diósgyőri lakos Bálint-ra, Gimpel Miklós nagybecskereki lakos, valamint Vitadar és Rezső nevű kiskoru gyermekei Szentiványi-ra, kiskoru Fleischer Ignác kecskeméti lakos Bálint-ra, kiskoru Schweitzer Ödön losonci lakos Somló-ra, kiskoru Kohn Ernő komáromi lakos Kemény-re, kiskoru Baruch László zalaegerszegi lakos Boros-ra, Kohn József budapesti lakos Kállai-ra, kiskoru Goldstein Jenő nyiregyházi lakos Gál-ra, Spitzer József budapesti lakos Székely-re, kiskoru Weinberger Ferenc zalaegerszegi lakos Vargá-ra, Brumec Vince mohácsi lakos Bakonyi-ra, Siacsics Mladen panosovai lakos saját, valamint Siacsics Milán és Szvetozár nevű kiskoru gyermekei Szilágyi-ra, kiskoru Witriol Emil budapesti lakos Lengyel-re, Rubinfeld Miksa budapesti lakos Mész-re, kiskoru Fischei Jenő budapesti lakos Halász-ra, kiskoru Goldschmidt Vilmos, László és Imre budapesti lakosok Gorodi-ra, Beer Dávid Ferenc budapesti lakos, valamint Márta és Róza nevű kiskoru gyermekei Biró-ra, Rosenberg Regina budapesti lakos Réti-re, kiskoru Kohn Heenrik szepsiczi lakos Kemény-re, kiskoru Krausz József kecskeméti lakos Kovács-ra, kiskoru Goldreich Ilka és Olga budapesti lakosok Gosztonyi-ra, kiskoru Lusteiu Sámuel és Dezső nagyikindai lakosok László-ra, kiskoru Bleier Ernő és Kálmán budapesti lakosok Bárdos-ra, Róth Izák nagyszőlősi lakos Kácz-ra, Stern Hermann budapesti lakos Nógrádi-ra, Löwinger Ferenc budapesti lakos, valamint Ilona, József, Erzsébet és Mihály nevű kiskoru gyermekei Lőrincz-re, Rosenberg Emil budapesti lakos és Pál nevű kiskoru gyermeke Magyar-ra, Fürstinger Ferdinánd budapesti lakos Fodor-ra, kiskoru Löwinger Lajos budapesti lakos családi nevének Lőrincz-re kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A BERLINI
KLEINES THEATER

vendégjátéka a

Magyar Színházban

Szombat: Fannys erstes Stück
 Vasárnap d. u. Studentenliebe
 Vasárnap este: Professor Bernhardt
 Hétfőn: Fannys erstes Stück
 Keddén: Erste Klasse
 Lottchens Geburtstag
 Der Arzt seiner Ehre
 Szerdán: Professor Bernhardt
 Csütörtökön: Fannys erstes Stück
 Pénteken: Professor Bernhardt
 Szombaton: Erste Klasse
 Lottchens Geburtstag
 Der Arzt seiner Ehre
 Vasárnap d. u. Fannys erstes Stück
 Vasárnap este: Professor Bernhardt

a fővárosi nyári színházban

ez idő alatt a

Magyar Színház

vendégszerepel

Első előadás:

Szombat: Sárga liliom
 Vasárnap d. u.: A kis lord
 Vasárnap este: A farkas
 Hétfő: A frankfurtiak
 Kedd: Az isteni szikra
 Szerda: A miniszterelnök
 Csütörtök: A farkas
 Péntek: A rabiólovag
 Szombat: A szerencse fia
 Vasárnap d. u.: Sárga liliom
 Vasárnap este: Királyok

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

Tegnap végre, barátom, ismét benéztem a Regényesarnokba.

— No és mit — . . .

— Ismét visszakaptam kéziratomat. A szerkesztő be sem bocsátott, hogy elfogadjon; regényemet, melynek oly nagy jövő lön jóslva, egy szerkesztőségi szolga által adatta vissza.

— És meg se mondták miért!

— De igen, — felelte Elek égő szemekkel, — azt mondták, hogy három évre el vannak látva regényekkel. És egy vad, szivszakgató kaczaj tört magának utat az ifju bajusza közt.

Néhány pillanatra folytató: „Fel fogod-e már most, György, hogy lehetetlen tovább élnem? Minek? Nem, nem. Elég a gondból, az aggály s szellemi és testi gyötrelimből. Már nagyon régen érzem testemben a nyomor fogait. Koldulhatunk-e mi, György! Inkább mindjárt bevégezni, mint később. Szólj! Jobb meghalni, mint csalni és rabolni. Oh, ha közönséges volna akartam volna lenni, ugy talán jólétben élhetnék, sőt gazdag is lehettem volna. Egy üzérkedő revolverlap szerkesztősége már régen számított szegénységemre s eljött hozzám, út-száz frankot ajánlott fel havonként, ha az ő embere leszek, azaz értelmi gépezete szemtelen szédelgésének. Kereken és undorral utasítottam vissza. Tollamat és lelkiismeretemet megvásárolni engedjem? Soha!!

XXIV.

A két jó barát társalgását hirtelen nehézkes léptek kopogása szakította félbe, melyek alatt az előtornáz deszka padozata csak úgy ropogott.

A padlásszoba alkalmasint látogatást várhatott.

— Azt hiszem, valaki jön hozzád, — mondá a festő.

— Igen, — válaszolá a költő, — de ne hagyd zavartatni magadat; tudom, miről van szó. Azonnal meg fogod látni azon egyéniséget, kinek jövetelétől tartottam, mikor te kopogtattál ajtómon.

Mollin Elek felkelt beszélgetés közben.

A látogató nem vett magának fáradságot a kopogtatásra. Az ajtó felnyílt és egy magas, izmos, potrohos, veres képű s miként látszott, kitünő egészségnek örvendő, kövér, középszerű ember lépett be a kis kamarába, merev fenhéjázással, mialatt annak lakóját szemtelen areczsal mérte végig tetőtől talpig. Két, tizcentimes bélyeggel ellátott, iv papirost tartott kezében.

— Nos, Mollin ur, — mondá önhitt elbízottsággal, — ma van julius nyolezadéka, a bérfizetés napja; ezt alkalmasint ön is jól tudja. Egyébiránt már emlékeztettem önt arra, s kétségkívül oly helyzetben lesz, hogy fizethet. Itt van önnek mindkét nyugtája, meg a mult áprilistről szóló, valamint a mostani.

— Házmeester ur . . .

— Én nem vagyok házmeester, uram, már mondtam önnek egyszer, — szakítá félbe a potrohos ember, magát felfújva, hogy tekintélyét fitogtassa, — én a ház felügyelője vagyok s a tulajdonost képviselem.

— Bocsásson meg, kérem, házfelügyelő ur . . .

— Először fizessen, azután majd megbocsájtok.

— Helyzetem, sajnos, ma sem jobb, mint áprilisban volt.

— Ön tehát nem akar fizetni?

— Nem tudok. Öszintén bevallva, egyetlen fillérem sincs; tegnap nem ettem egyebet egy darabka kenyérenél, s ma már egyáltalán nincs mit ennem.

— Én mindezzel nem törődöm; ha ennyi-re jutott, annak is csak maga az oka.

— Én vagyok oka?

— Igenis!

— De hiszen tudja, hogy szegénységem nem roesz viseletem kifolyása.

— Én nem tudok semmit. Nem járok én mindig bérlőink sarkában, hogy lássam, mit csinálnak. Külömben is, mivel foglalkozik ön tulajdonképpen? Semmivel! Ha az embernek szive helyén van, uram, s ahhoz még jó szemekkel, erős, egészséges karokkal és lábakkal bir, akkor dolgozni kell. Ugyan, csak azt ne mondja nekém, hogy nem talál munkát. A munka csupán azoknak hiányzik, kik nem akarnak komolyan hozzálatni. Nem tartózkodom kimondani, hogy ön egy munkakerülő, dologtalan ember.

— Ugy?

— Itt nincsen semmi „ugy!” Mondom, amit mondok és azért nem szükséges szeméit forgatni; azzal el nem ijesz engemet. Ismétlem önnek, hogy semmivel sem foglalkozik, ami szegyen az ön korában! No persze költő! Dolog-e az? Talán macskakaparásával akar kifizetni? Hiszen ha Párisban sok olyan lakó lenne, mint ön, akkor a háztulajdonosok csakhamar koldusbotra jutnának. Ha valaki lakbért képtelen fizetni, Mollin Elek uram, ugy ne fogadjon lakást; az aludjék a vámvonalon kívül, a legelső lyukban, vagy a szabad ég alatt.

— Ön kegyetlen, uram!

— Azt gondolja talán, hogy megcsajnálom? A legkevésbé sem. Teljes tisztelet a munkálkodó embereknek, de a naplopók . . . pfuj!

A fiatal ember elsápadt, mint a hálál; szeméi szikráztak s egész testében reszketett. Nem volt nehéz felismerni rajta, hogy heves harag forrott fel benne. Azonban sikerült mégis uralkodni magán és látszólag nyugodt maradt.

(Folyt. köv.)

Mai záró ár-folyam	
Pénz	Aru
175	185
418	988
3253	6850
228	232
420	435
343	345
2450	3480
195	197
719	719 50
205	215
305	215
1275	—
483	485
369	305
567	570
335	338
444	445
900	930
6000	6300
110	—
118	115
375	3050
1630	1570
415	—
885	690
2865	2375
245	250
581	585
425	425
474	475
109 50	100
175	180
1830	1830 50
640	542
343	345
652 50	654 25
398	397
398	—
250	253
112	113
132	1315
322	323
—	—
550	630
710	710 50
110 50	113 50
11 41	11 46
19 12	19 18
28 63	28 69
118 25	118 45
95 72	95 92
2 54	2 55
—	—
199 25	199 55
34 18	34 25
112 25	112 45
93 65	93 8
95 72	95 92
254 50	255 50
490	500

SZINHÁZAK.

Szombat, 1913. április 19-én.

Nemzeti Színház

Este 8 órákor
A fátylak.
Színmű 3 felvonásban. Irták: Heary Bataille, Fordította: dr. Sebestyén Károly.

Király Színház

Este 8 órákor
Pálmai Ilka, Földi Sári és Nyárai Antal vendégfellépéssel
A cigányprimás.
Operette 3 felvonásban. Irták: Wilhelm és Grünbaum, Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerezte Kálmán Imre.

Vigszínház

Este 8 órákor
Bella.
Színmű 3 felvonásban. Irták: Szomorú Dezso.

Várszínház

Nines előadás.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma, szombaton, április hó 19-én két előadás: délután 3/4 órákor mérsékelt helyárrakkal, és este 8 órákor rendez. helyárrakkal

a pazar áprilisi műsor.

Mindkét előadáson fellépnek

a törpék

és az összes szenz. attrakciók.

Jarrow, a citromos ember. The Piccolo Co. 18 tagú líl-penti cirkušáz és variété-társulat Lucie König, a népszerű művész 6 Comedy Piccininios, ragtime-csoport. Blanche de Paunac élő reliefjei. Dottie King. The Records. Farris Trio. Diák lakzi operett. „Piti Mozi” mozi-szkeccs-paródia.

K. Solti Hermin Szász Ilona, Virágh Jenő, Máté Sándor új nótákkal és a többi szenzációs új attrakciók.

Előadás után Royal-Cabaret. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztárában és a városi jegyárú-sító helyeken.

Minden csütörtökön, szombat és vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyárra nagy családi előadás teljes esti műsorral.

M. Kir. Operaház

Este 8 órákor
Borghild Langaard és Martinelli Giovanni fellépésével
Aida.
Dalmű négy felvonásban. Zenéjét szerezte: Verdi. Szövegét írta: Ghislanzoni.

Magyar Színház

Este 8 órákor
Berlini Kleines Theater vendégjátéka
Fanny-s erstes Stück.
Színmű 3 felvonásban. Irták: Bernhard Shard.

Budapesti Színház

Este 8 órákor
A bécsi Josefstadter Theater vendégjátéka.
Liliom.
Legenda 3 felvonásban. Irták: Molnár Ferencz.

Népopera

Este 8 órákor
Aranyeső.
Operett 3 felvonásban. Irták: Béldi Izor. Zenéjét szerezte: Zerkovitz Béla.

Uránia Színház

Este 8 órákor
Az Országos Színművészeti Akadémia vizsgaelőadása

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

A Magyar Színház vendégjátéka

Este 8 órákor
Sárga liliom.
Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Biró Lajos.

Ferenczy Kabaré

VI., Gyár-utca 21. szám.
Telefon 73-27.

Ma és minden este az áprilisi műsor!

Jegyek elővételi díj nélkül az összes színházi jegyirodáknál és délután 10-től 1 óráig, délután 4 óráig az előadás végéig a kabaré pénztárában kaphatók. Pályoly 30. K. 6, 5, 4, 3 és 2 K-as ülőhelyek. Kezdeté 7/10 órákor.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. 44266

Nagymező-utca 17.

ASTA NIELSEN
Urban Gad „Zingara” című UJ darabjában óriási feltűnést kelt! A közönség tombolóan lelkesedik! Ez az igazi Asta Nielsen-sláger Az előadás kezdete 8-kor! Jegyelővétel 10-1 és 3-6-ig

A Footballjáték összes kellékei.

„KERTÉSZ DIADAL” magyar football prima vörös gummi betéttel

1	2	3	4	5	szám
3.60	5.-	5.80	7.-	7.80	kor.

Rambler, Kertész speciál, Champion, Aquakrome, stb. stb. versenylabdák, football cipő, ing, nadrág, lábszárvédő, egyéb válasszékban. — Sportárjegyzék ingyen

KERTÉSZ TÓDOR, Budapest, IV., Kristóf-tér. 44184

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Ma, szombaton, április 19-én, d. u. 3/4 órákor mérsékelt helyárra családi előadás a törpék, valamint az összes attrakciók fellépésével. Mérsékelt áru jegyek — elővételi díj nélkül — válthatók a ROYAL-ORFEUM jegypénztárában és az összes városi jegyárú-sító helyeken.

INGYENKÖNYVTÁR AZ IFJUSÁGNAK!

Ingyen adjuk „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”-t Cooper örökszép ifjusági könyvét Az Én Ujságom minden előfizetőjének

Alfny vasárnap reggel van egy esztendőben, annyiszor köszönt be AZ ÉN UJSÁGOM, Pósa-Lajos gyermeklapja az ő kis olvasóhoz sok kedves, mulatságos, tanulságos olvasmányal. És beköszönt minden héten CSALÁVARI CSALÁVÉR is, hogy elmondja az ő vidám, kacagató kalandját. Mindenkinnek, aki megrendeli AZ ÉN UJSÁGOMAT negyedévenként, igen szép könyvet küldünk AJÁNDEKBA INGYEN. — A második ilyen könyv „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”, Cooper örökszép ifjusági könyve, melynél okosabb, nemesebb, élvezetesebb olvasmányt nagyon keveset találunk. AZ ÉN UJSÁGOM előfizetési ára fél-évre „AZ UTOLSÓ MOHIKÁN”-nal együtt 5.- korona. Azok, akik bekötve kívánják a könyvet, a bekötés árát, 50 fillért az előfizetési díjjal együtt küldjék be, vagyis negyedévenként 50 fill.-rel több küldendő be.

„AZ ÉN UJSÁGOM” KIADÓHIVATALA BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 16. sz.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári időnyre.
Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalodent, selyemkamart, női kosztüm szöveteket stb. gyári áronon kívül, mint megbízható és szolid cég, mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, leg-olesőbb árak. Óriási választék. Mintahál, figyelmes kiszolgálás, meg a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

PALAIS DE DANSE

(TÁNCPALOTA). Kezdeté este 8/11 órákor. VI., Szerecsen-u. 35. Telefon 120-77.

Szenzációs áprilisi műsor!!!

IRIS táncoló előképek.

Les 3 Paz Calzado

a spanyol táncok királynője.
DIE 6 SONNENKINDER strandidyll. Les Armanis francia excentrikusok. Hansi Jackson szubrett. La Malottas, stb. stb. — Előadás után párisi víg hangulat és táncmulatság reggelig. Kitűnő vacsora. — Pénztárnyitás 7/10 órákor. — American bar.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: József 21-16.

11 órákor Kezdeté fél 9 órákor. 44239 Sláger! Ujdonság!

Az utolsó lepedő!

9 órákor. 9 órákor

Fegyvergyakorlat.

Bohózatok. Irták: GLINGER és TAUSSIG. Steinhardt új kupaikkal és kitűnő külföldi számok! Előadás végeztével (éjfélkor) kedélyes kabaret-előadás. Elsőrendű ének- és táncszámok. fellépte. Reggelig cigányzene. **Belépődíj nincs.** Jegyek: Délelőtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársadéban, Andrassy-ut 19. és a Hungaria-fürdő pénztárában kaphatók.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ujdonság! Ma Ujdonság!

„Kindermann”

Groteske 1 felv. Irták: Hirschfeld Lajos. Rendező: Rött Sándor.

Ezt megelőzi!

A hadtestparancsnok ur

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch Andrassy ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est” kiadóban és Brauer tőzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban” a világ legjobb ének és táncszámainak fellépte.

A "NYUGAT" KÖLTŐI

BABITS MIHÁLY: Herceg, hátha meg- jön a tél is. Versek. Ára 3 kor.	HELTAI JENŐ: Versei. Ára 3 K 50 t.
BALÁZS BÉLA: A vándor énekel. Versek. Ára 2 korona.	KEMÉNY SIMON: Lamentációk. Versek. Ára 2 K
GELLÉRT OSZKÁR: A Deltánál. Versek. Ára 2 K 50 t.	LESZNAI ANNA: Hazajáró versek. Ára 2 korona.
GELLÉRT OSZKÁR: Ofélia térdein. Versek. Ára 2 K	LÁNYI SAROLTA: Ajándék. Versek. Ára 2 K 50 t.
GELLÉRT OSZKÁR: Rubens asszonya. Uj himnuszok a szerelmehez. Versek. Ára 2 korona.	SZÉP ERNŐ: Énekeskönyv. Versek. Ára 2 K
	UJABB MAGYAR KÖLTŐK: Lyrái anthológia. Összeválogatta Elek Artúr Ára köté 3 korona.

KIADJA A "NYUGAT" IRODALMI ÉS NYOMDAI R. T. KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Ma szombaton, április hó 19-én 2 előadás: Délután 3/4 órákor mérsékelt helyárrakkal, este 8 órákor rendez. helyárrakkal a pazar áprilisi műsor.

Mindkét előadáson fellépnek:

A TÖRPEK

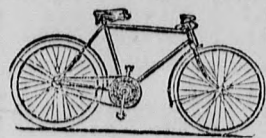
és az összes szenzációs attrakciók.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SÓSFÜRDŐ

Kitűnő gyógy-eredmények főleg női bajoknál.

Elő és utóidőnyben mérsékelt szobaárak. Villamos közlekedés Budapest—Kelenföld. Az elismert természetes budai KIRÁLY keserűvíz (ezelőtt Mattoni) kiviteli telepe. A főredőigazgatóság. Uj vendéglős: Gaál Andor, a Lipótvárosi Kaszinó volt-bérlője.

Az egész világot uraló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harangsapágygyal és szabadonfutóval, 8 és 6 évi jótállással, minden árfel-
emelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 10 és 16 koronás részlete adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csongókat, lamákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és eszékéket óriási forgalmunk következtében mindenféle nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhová

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit-körút 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárral, — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a kerékpárok forgalombahozatalát megszüntetni. **Diszárjegyünk 1500 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingyen és bérmentve.**

BUTOR

ÜZLETÁTHELYEZÉS MIATT RENDKÍVÜL OLCÓSÁRÁK KÉSZPÉNZÉRT ÉS RÉSZLETFIZETÉSRE

Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, obédő-, ural- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerre és modern kivitelben.

FUCHS BÓDÓ BUTORNAGYKERESKEDŐ BPEST VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 32. Árjegyzék ingyen!

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatankint 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucatnál 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különböző finom óvszer 4 K.

NAKIRA
törv. védelem alatt valódi indiai paragummi férfi-különlegesség tucatja 12.— kor. 3 tucatnál 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség 14.— korona. **Pess. Oculus, orvosi rendelésre 5-10 koronás** **Bidet** vasallyányon 10. koronás **Irrigátor 3.** korona és feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a **Magyar Orvosi Műszertár,** Budapest, VII., Kar., Rákóczi-ut 32. (A Rókus-kórházzal szemben.)

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.
Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Tavaszi újdonságok!

- BUDAPEST**
IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bórpalota)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körút 42.
- DEBRECEN**
Piac-utca 44.
- ZAGREB**
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

„UJ IDŐK“
TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP
Szorkeoszt: HERCZEG FERENCZ
KIADÓ HIVATAL: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 16. SZÁM. ÁRA: HEGYEDÉVENKÉNT 5 KORONA

BENEDEK ELEK KIS KÖNYVTÁRA

Kiválóbb magyar írók meséinek, elbeszéléseinek és ismeretterjesztő műveinek ifjúsági gyűjteménye.

Egy-egy szám ára kötve 60 fill.

Új sorozat:

- 146-147. szám. Sebők Zsigmond. **Dörmgő Dömötör utazásai. I.** Dörmgő Dömötör az autómobilversenyen.
- 148-149. szám. Sebők Zsigmond. **Dörmgő Dömötör utazásai. II.** Dörmgő Dömötör az országházában.
- 150-151. szám. Sebők Zsigmond. **Dörmgő Dömötör utazásai. III.** Dörmgő Dömötör képviselőjelölt.
- 152-153. szám. Sebők Zsigmond. **Dörmgő Dömötör utazásai. IV.** Dörmgő Dömötör a dobsinai jégbarlangban.
- 154. szám. Benedek Elek. **Igy volt, mese volt.**
- 155-156. szám. Avar Gyula. **Utazás a Szepességben.**
- 157-158. szám. Benedek Elek. **A sárka csikó.**
- 159-160. szám. Kolumbán Lajos. **A Maros mentén.**
- 161. szám. Alexics György. **Román népmesék. I.**
- 162. szám. Steinhofor Károly. **Régi könyvek mesterei.**

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Weinberger és Fodor

az összes sportcikkék áruháza.

FOOTBALL

cikkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4. Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

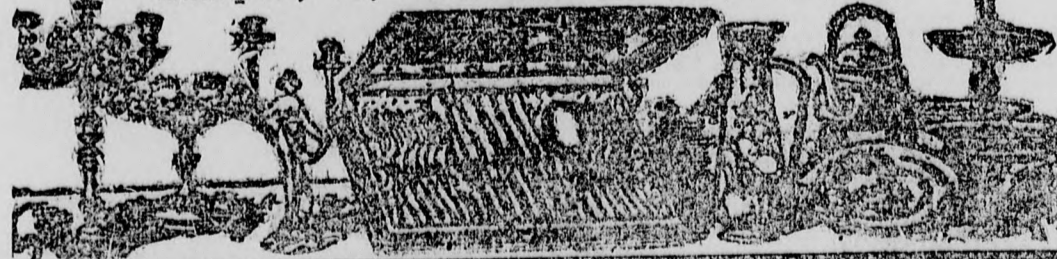

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

H e t i m ű s o r :

Április hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népepera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Nyári-színház Magyar Színház	Budapesti Színház	Uránia
20 Délután. Vasárnap — — Este 1	Szentiván éj atom A faun	J nesi és Juliska Babulünder Szoktetés a szorlvb-41	—	A denever A anyesó	Az emőke A telefon	Studentenlieds Professor Bertu rdi	Loanytácar A cigányprizás	A kis lord A farkas	lio Naherin Lillein	—

B hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat
diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy János elismert legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi ut 36., I. emelet 3. Czigénelküli levelezés

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyorsírás Társaság szaktanfolyamát lényegesen megújított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatják. Legalsóbb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás napenként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, "Kartothek" amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer. Összadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan eső tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogovskij és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Régi jó üzlet
regyeskereskedés Budapesti környéken teljesen rendezve olcsón bérbeadó, esetleg olcsó áron adható házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. l. 4.

Ajtók, Ablakok
vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—86.
Alapítvány 1886-ban.

Zálogszedulákat
vessék. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronás költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetnek.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán.

MINDEN
Batalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művésze** című könyv. Szégyen az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! **Akar ön szelimes lenni?** Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a **Társalgás Művésze** (Előzetes megvásárlás titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férj, nő, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekciót utat mutat a szelimes élet minden helyzetében. (Olcsón megszerzhető). Áttekinthető kivonatát (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a "Szépség Könyvtár" Kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Ujpesten
három utcára terjedő 600 négyszögletes telök, melyek eddig kertnek volt használatba, gyümölcsfákkal beültetve, kertésznek, esetleg gyárnak bérbeadó vagy eladó. Bővebbet V. ker., Nádor-utca 20. sz., III. em. 40. ajtó.

+ Seványáság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartly tanár** amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltételeket nyerne. — **Hölgyek remek köhőt. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért** jóállást. Vészhelyzet, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknek nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 16 kr. Használati utasítással. — Főraktár **Balázs Károly drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28—29.**

Szülőoltványok
szülővesszők és kifűző érmelléki helyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapra ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes főárjegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnök örvendő érmelléki szülőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cím: Györgyevich és Lakatos, szülő-nagybirtokosok, Székelyhid, Bihar.

Kifűző likőrök
és rum készíthetők házilag Réthy-féle kivonatokkal. Készítési utasítást és árjegyzéket bérmentve küld Réthy Béla gyógyszerész, Békéscsábán.

Diszkerkedvelők
kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő falkolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körmenben. 120 fajta tüleveletűfák, lombfák, sorfák, díszserjék kaphatók.

„Hungária” beszélő-gépek
többszerműköltiek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérje árjegyzéket.

20.000 drb

gyönyörű rózsák, a legjobb bevált és legújabb minőségben, két éves **10 drb** félmagas 50—80 cm. **8 K, 100 drb 70 K, 10 drb magas 90—120 cm. 12 K, 100 darab 100 K. 10 drb különleges magas 120—150 cm. 15 K, 100 drb 130 K, 10 drb magas 160—180 cm. 20 K, 100 darab 180 K.** Alacsony toarózsák **10 darab 4 K, 100 drb 30 korona.**

A pénz előleges beküldése v. utánvétele mellett ajánl **FR. SPORA** rózsakivitel Klattau (Böhmen)

+ ASSZONYOK! +
Csak az ön kipróbált szerem felülmúlhatatlan habvívó zavarok esetében. Eredménytelen, drága és olcsó szerkeztől óva intek mindenkit. Cseppelmeink megkülönböztetésűn (II. erejű Márka 4.50, III. erejű Márka 6.50.)
Ön azonnal meg fog győződni. K. S. asszony írja: „A küldött cseppek a cőnknek azonnal megfeleltek; alkalommal kérek í üveg II.-od erejűt, mivel sok ismerősöm van.” Csak postával, vámentesen, titoktartás mellett küldi **St. Antoniuserbitterum** Bp. Hn 494. Breitstrasse 3

Szingardag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek
Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Hely, költői lendület van minden leírásban, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ara 6 korona.
Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Egymillió gyümölcsfa
Alma 100 darab, minőség szerint 25 koronától feljebb: körte, gesztenye, őszli- és kajszinabok, cseresznye, ezülv. stb. darabonként 1 koronától feljebb. 200.000 darab igen szép dísz- és sorfa darabonként 60 fillértől feljebb. 2 millió különféle díszbokor 100 drb 16 korona, 2 millió Akác- és gladiola (Krisztus-tövis) cseméje 1000 drb minőség szerint 12—25 kor., Akác-suháng 250—400 cm. magas 1000 drb 65—100 kor., 15 millió ércei cseméje: luc, fehér- és feketeenyű 1000 drb minőség szerint 3—10 kor., kőganyos tölgy 3—5 éves magoncok 1000 drb-entként 15—25 kor., suháng 150—200 cm. magas, 100 darab 7 kor., 1000 drb 65 kor. Fűz-cseméje 1—3 éves, 1000 darab 8—15 kor. Falbaromfiak és ezek tojásai, 12 legrégibb fajban, valamint vadász- és díszfák és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi:

Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézősége
Csendfak, u. p. Ferenczlak, Vas megye.

VÉD JEGY

Dió-kivonat
az ősz hajnak festésére.

Régóta kipróbált tökéletesen ártalmatlan, a dióak zöld héjából készített hajfestőszert mely a korán őszült hajnak 15 perc alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy gesztanyuszínt visszaadja. 1 palack dió-kivonat K 6 és 3, 1 skatula 6 próbapalackkal 7.50, (dió), hajrestorer K 6 és 3, dió-kivonat vagy dióolaj K 4 és 2, dióolaj a szakal festéséhez K 2, dió dupla kivonat K 6 és 4, káli-olaj, glicerin szappan legfinomabb toalettszappanok a 1 kor. Rendelhető a feltalálónál:

MACZUSKI A.
Wion, III/2. Erubbergerláde 2.
Raktárak Budapestben:
Török J. győgsz. Király-u. 12.
Vértesséi S. illatszer, Kristófer s. Neruda N. drogueria, Kossuth Lajos-u. 7. Bröder Radanovits Baross-utca 6. Thalimayer & Seitz drogueria, Zrínyi-utca 3. Kochmeister Fr. m. drogueria, Hoid utca 8. sz., Molnár és Moser drogueria, Koronaherzeg-utca 11. szám.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természetű bú-bájós világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ara 4 korona.
Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

MIKSZÁTH KÁLMÁN
utolsó kötet:

Tövískes látogatóban
Elbeszélések

(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytöredéke.)
Ara fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

AZ EN ÚJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre . . . 2.50 K
Félévre . . . . . 5.— K
Égész évre . . . . . 10.— K
SINGER és WOLFNER
Andrássy-ut 16. sz.

Tokaji
szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Találmányokat
tömegeiket megvételeire külföldnek állandóan keres **Róvai és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

OLAH GABOR:
KORUNK HÖSE
Verses regény.

Ara 3 korona.
Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**
Kapható: **Lampel R. Könyvkereskedésében** (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábraszertű finom fűzős, gombos és csipős bőrcipők erős talppal melyek főleg korszaknak voltak szánva és háború következtében visszamaradtak. E készleten melóbb tul kell adnom és azért adom a cipőket készletből áron alul csak 5 K, legjobb minőségű 6 és 7 K-ért párját, hozzávaló gumiszarok 50 fill. Kapható minden nagyszámban hölgyek és urak részére. Székküldés utánvet mellett. Gyermekcipők 3—4 korona. **Welsz** cipőgyártó üzem, Nagyszálló, Barszegye.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvált min denféle kutsziattanyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E
Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Falbaromfiak és ezek tojásai.

Choechin-China, Brahma, Langshan, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rocks, vörös Rhode-Island, Houdan, törpe; ára törzsenként (1 kakas és 2 tyúk) 60 korona; 1 tojás 60 fill. Peking, Aylesburg és pézsmakacsák, törzsenként 45—60 korona, 1 tojás 100—150 fillér. Bronz és virginiai hófehér pulykák törzsenként 60 kor.; 1 tojás 150 fillér. Oriási emendi lullak törzsenként 70 kor.; 1 tojás 2 kor. Vadászfalkák (amelyek zöldre) törzsenként 35 kor.; 1 tojás 1 korona. Továbbá igen nagy készlet tüleveletűfákban és pedig luc, erdei, fekete, vörös, tölgyfenyő stb. 1 drb. 20—300 cm. m. 25—300 fill. Soványnek alkalmas akác és gladiola (krisztus-tövis) cseméje 1—4 éves magoncok minőség szerint 1000 drb. K 12—55. Akác és tölgy suhángok 250—400 cm. magas 1000 drb. K 65—100, gyümölcsfák, díszfák, díszbokrok, rózsák, stb. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **GRÓF BATTYÁNY ZSIGMOND** uradalmi intézősége **CESENDLAK, u. p. FERENCZLAK, Vas megye.**

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémián rendes tanárok által oktatót szaktanfolyamok. **Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvanyossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólaglegedős Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt). A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés elől jól utánozzák. Telefon 64—68.

„OLLA”
bizonyított legjobban higiénikus **GUMMI-különlegesség**
Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. **OLLA** gumi-gyártó **Wien/ 401/3**
Prága/ 417/3
Chassestr. 67

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
az olasz irodalom hírneves művelőinek tökéletes művészettel megírt szerelmi regénye:

GABRIELE D'ANNUNZIO: A TŰZ.
Regény. — Ford. LYKA KÁROLY. 443 oldal. — Ara csinos kötésben **190**
Eddig megjelentek:

- KORHAR TAMÁS:** Komédiák. Nov. (424 old.)
- BIRO LAJOS:** Glória. Novellák (448 old.)
- BALZAC:** A számárbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi R.
- ZOLA:** Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS:** Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
- ANATOLE FRANCE:** A Pinquinok szünete. Regény. Ford. Bölény Gy. (329 o.)
- CSEHÖV:** Az orvos felesége és más novellák. (384 old.)
- BÖLSCHER:** Szerelm az élek világában. (1152 oldal). Két kötet.
- TOLSZTOJ:** Hadasi-Nurát. Regény. Az örökös. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHARD:** A költő és az asszony. Regény. (384 old.)
- TÖTH BELA:** A boldog-asszony dervise. (372 oldal)
- MAUPASSANT:** Egy élet. Regény. (372 oldal)
- C. F. MEYER:** A barát a szava és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELLAI JENŐ:** Het sovány ezredes és más elbeszélések. (384 o.)
- GEIJERSTAM:** Az ősi síke. Az örök regény. (384 o.)
- ANATOLE FRANCE:** Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

Minden kötet ára **190**
Kapható minden könyvárusnál. Kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r-társ.